

ΠΑΡΑΚΛΗΤΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΕΤΟΣ 20° ΤΕΥΧΟΣ 105° ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Ίδιοκτήτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Υπεύθυνος Ύλης:

Σταύρος Όλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

από Συντακτική Έπιτροπή

Διεύθυνση:

Όδός Αγίου Ανδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ίστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

Έσωτερικού €7

Έξωτερικού €10

Τιμή Τεύχους: €1

Έξωφύλλο: Άγιος Νεόφυτος, φορητή
εικόνα στο Καθολικό της Ι.Βασιλικής
και Σταυροπηγιακής Μ. Αγ. Νεοφύτου

Όπισθόφυλλο: Ιερά Μονή Αγίου Νεο-
φύτου, Πάφος

Οί αρθρογράφοι έχουν την απόλυτη ευθύνη των
απόψεών τους

Έπίβλεψον Πανύ-
μνητε, εἰς τήν κλη-
ρονομίαν σου, καί
τῇ ἀμάχῳ σου ταύ-
την, συντήρησον
δυναστεία· τῆς βα-
σιλείας ἴθυνον, τά
σκήπτρα καί κρα-
ταίωσον, τά ἔθνη
καταπράϋνον, καί
ἔκχεον τήν εἰρήνην,
ἐπὶ τά πέρατα κό-
σμου.

Έξαποστελλάριον - Θεοτοκίον

Ἡ Παναγία

**τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου**

Ἡ Ἐκκλησία μας, μέσα στό σκοτάδι τῶν πολλῶν καί ποικίλων θλίψεων πού υπάρχουν σ' ὅλο τόν κόσμο, προβάλλει τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, τή μητέρα μας, τή μητέρα τοῦ Χριστοῦ καί μητέρα ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία ἀνάμεσα στίς πολλές καί ἀπειρες ὀνομασίες πού ἔχει, ὀνομάζεται καί ἐλπίς τῶν ἀπηλπισμένων, εἶναι ἡ ἐλπίδα αὐτῶν πού δέν ἔχουν ἐλπίδα. Δηλαδή, ὅσο πύ δύσκολα εἶναι τά πράγματα κι ὅσο πύ ζοφερά εἶναι τά γύρω μας δεδομένα κι ὅσο πύ σκοτεινός εἶναι ὁ ὀρίζοντας πού εἶναι μπροστά μας, ἡ Παναγία μας τόσο πύ πολύ φαίνεται ἐλπίδα καί φῶς. «Φωτοδόχον λαμπάδα τοῖς ἐν σκότει φανείσαν, ὀρώμεν τήν ἀγίαν Παρθένον». Εἶναι δηλαδή σάν μία λαμπάδα μεσ' στό σκοτάδι πού φαίνεται ἀπό χιλιάδες μέτρα μακριά, γιατί ἔτσι εἶναι τό φῶς, φωτίζει τό σκότος. Καί πράγματι, ἐάν ἔχουμε τήν Παναγία μας, δέν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό ἄλλη ἐλπίδα. Μᾶς εἶναι ἀρκετή αὐτή, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἐλπίδα τῶν ἀπηλπισμένων. Κι ὅσο πύ πολύ δυσκολεύουν τά πράγματα, τόσο πύ πολύ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος εἶναι κοντά μας καί μᾶς περιθάλλει καί μᾶς περισκέπει. Γι' αὐτό δέν μποροῦμε νά ἀπελπιστοῦμε ἔχοντας τέτοια μητέρα καί τέτοια ἐλπίδα στή ζωή μας. Φτάνει νά ἀξιοποιήσουμε αὐτό τό δῶρο, πού μᾶς ἔδωσε ὁ Χριστός, τή μητέρα Του, νά εἶναι ἡ καταφυγή μας, ἡ προστασία μας, ἡ κηδεμόνας μας.

Καί ὄντως, νομίζω ὅτι δέν ὑπάρχει ἀνθρωπος στόν κόσμο αὐτό, Χριστιανός Ὁρθόδοξος τουλάχιστον, πού νά μήν ἐπικαλεῖται τήν Παναγία κάθε μέρα. Ἀκόμα κι οἱ ἄνθρωποι πού λένε ὅτι εἶναι ἄθεοι, ὅταν δυσκολευτοῦν λένε «Παναγία μου». Ἐστω

κι ἂν δέν τό καταλαβαίνουν, ἔστω κι ἂν δέν τό πιστεύουν, τό λένε. Καί αὐτή, ὡς μητέρα πού εἶναι, παραβλέπει τίς ἀνοησίες τοῦ μυαλοῦ μας καί βλέπει τή φωνή τῆς καρδιάς μας καί μᾶς ἀκούει καί ἔρχεται κοντά μας καί μᾶς σκεπάζει.

Ἡ Παναγία μητέρα μας εἶναι γλυκιά παρηγοριά, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Παΐσιος. Κι εἶναι γλυκιά παρηγοριά κάθε ἑνός ἀνθρώπου πού ἔχει ἀνάγκη. Σέ καθ' ἓνα ἡ Παναγία εἶναι δίπλα του καί κανένας δέν τήν ἐπικαλέστηκε καί δέν πήρε τή βοήθειά της. Ἀναφέρει στήν αὐτοβιογραφία του ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἑγκλειστος, πού ἔζησε τόν 12ο αἰ. στήν Κύπρο, τό γεγονός πού τοῦ συνέβη, ὅταν λάξευε τήν «ἀνωτέρα Σιών», τό ἀσκητήριό του, πού εἶναι πάνω ἀπό τήν ἀγία ἐγκλείστρα πού ἐπισκεπτόμαστε σήμερα. Ὅταν σκάλιζε ἐκεῖνο τόν γκρεμό πού ἦταν πενήντα πήχεις βάθος, ξεκόλλησε ἓνας βράχος, ἔπεσε πάνω του καί τόν ἔριξε στόν γκρεμό. Πρίν ἐκσφενδονιστεῖ στόν γκρεμό, ὁ ἅγιος φώναξε, «Δέσποινα βοήθησον». Παναγία μου βοήθα με. Καί γράφει μετὰ: «τό κατεπεῖγον τῆς ἀνάγκης δέν μέ ἄφησε νά φωνάξω πρῶτα, Δέσποτα βοήθησον, Χριστέ μου βοήθα με, ἀλλά μοῦ ἦρθε αὐθόρμητα, Παναγία μου βοήθα μέ». Καί αὐτό δέν εἶναι παράξενο καί παράδοξο, διότι ὁ Δεσπότης Χριστός μᾶς ἔδωσε τή Δέσποινα Θεοτόκο, τήν Κυρία Θεοτόκο, τή μητέρα Του, ὡς καταφυγή καί προστασία καί βοήθειά μας.

Εἶναι καλό νά γνωρίζουμε τή ζωή τῆς Παναγίας. Δέν ἔχουμε βέβαια πολλά στοιχεῖα γι' αὐτή. Τόσα ἔχουμε, ὅσα μᾶς χρειάζονται. Ὅσα χρειάζονται γιά τή σωτηρία μας. Ξέρουμε ὅτι ἡ Παναγία μας γεννήθηκε ἀπό γονεῖς μεγάλους στήν ἡλικία, τόν

Ἰωακείμ καί τήν Ἄννα ὡς καρπός πολλῆς καί μεγάλης καί πολυετοῦς προσευχῆς, στά βαθιά γεράματά τους, μέ τρόπο φυσικό, ὅπως γεννιῶνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Ἀλλά ἦταν καρπός προσευχῆς, γιατί οἱ γονεῖς της ἦταν ἅγιοι γονεῖς καί ὡς αἴτημα προσευχῆς ἦρθε ἡ Παναγία στόν κόσμο. Ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσραήλ μέ τόν Θεό, ἔγινε ἀκριβῶς λόγω τῆς Παναγίας. Γιατί ἡ Παναγία μας, αὐτή ἡ γυναίκα, ἡ ὁποία θά ἦταν ἡ μόνη ἄξια γυναίκα νά γεννήσει τόν Θεό στόν κόσμο, θά ἦταν αὐτή ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Ἑβραίων. Ἀπό τριῶν χρόνων, ἡ Παναγία μας ἀφιερώθηκε στόν ναό τοῦ Σολομώντα. Ἐξῆσε ἐκεῖ μέχρι 12-13 χρόνων, μέ προσευχή, ἡσυχία καί ἀπομάκρυνση ἀπ' ὅλα τά βλαβερά τοῦ κόσμου τούτου. Μετά ἐδόθη ὡς προστατευομένη στόν Ἰωσήφ τόν μνήστορα, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐξάδελφός της, μέγας στήν ἡλικία καί χήρος - γιατί εἶχε ἀποθάνει ἡ σύζυγός του. Εἶχε δικά του παιδιά, τά ὁποία ἀναφέρονται στή συνέχεια, ὡς ἀδελφοί τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ὁ Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος καί ὁ Ἰούδας ὁ Ἀδελφόθεος.

Ἡ Παναγία Θεοτόκος λοιπόν ἔλαβε τή χάρι ἀπό τόν Θεό, λόγω τῆς μεγάλης καθαρότητός της, νά εἶναι ἀναμάρτητος κατά χάριν. Δέν ἦταν κατά φύσιν ἀναμάρτητος,

ὅπως ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ἀλλά κατά χάριν. Καί ἦταν τόσο καθαρή ἡ καρδιά της, ὥστε ὅπως οἱ ἅγιοι Πατέρες μας παρέδωσαν καί μᾶς ἐρμηνεύουν, οὐδέποτε συνέλαβε κἄν στή διάνοιά της, οὔτε ἁμαρτωλό λογισμό. Τόση καθαρότητα εἶχε! Ἀπό τήν ὥρα δέ πού ἐδέχθη νά κυοφορήσει τόν Χριστό καί ὁ Κύριός μας ἔγινε ἄνθρωπος μέσα στήν κοιλία της, αὐτή ἔλαβε κατά χάριν τήν ἀναμαρτησία καί πορεύθηκε μέ αὐτό τόν τρόπο τόν ὑπόλοιπο δρόμο τῆς ζωῆς της.

Ὅταν πῆρε τόν Χριστό στόν ναό τοῦ Σολομώντος, ὅπως συνήθιζαν οἱ Ἑβραῖοι, καί παρέλαβε τόν Χριστό ὁ Συμεὼν ὁ Θεοδόχος, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐκεῖ καθοδηγούμενος ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, καί μέ τό προφητικό χάρισμα πού εἶχε, τῆς εἶπε ὅτι, «τό παιδί αὐτό θά γίνεαι αἰτία ἀνάστασης καί πώσης πολλῶν ἀνθρώπων. Αὐτός θά γίνεαι ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ καί ὅλου τοῦ κόσμου. Ἐσένα ὁμως», ἀπευθυ-

νόμενος στήν Παναγία, «τήν ψυχή σου θά τήν διέλθει ρομφαία. Σοῦ δέ τήν ψυχὴν διελύσεται ρομφαία». Τί εἶναι ἡ ρομφαία; Εἶναι ἓνα μαχαίρι δίστομο, πού κόβει κι ἀπό τίς δύο πλευρές, ἓνα μεγάλο σπαθί. Δέν τῆς εἶπε οὔτε μπράβο, οὔτε συγχαρητήρια, οὔτε ὅ,τι λέμε συνήθως στή γέννηση ἐνός παιδι-

οὔ. Τό Πνεῦμα τό Ἅγιο τῆς εἶπε, μέσω τοῦ ἱερέως Συμεών, ὅτι τήν ψυχή της θά τήν περάσει μεγάλη ρομφαία.

Ἡ Παναγία μας δέν πέρασε τή ζωή της μέσα σέ χαρές καί ἀπολαύσεις, ἀλλά μέσα σέ ἀγῶνες καί προπάντων μέσα σέ μεγάλες θλίψεις, οἱ ὁποῖες ἀποκορυφώθηκαν στή Σταύρωση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς μητέρα δέχθηκε ὅλο τόν πόνο καί ὅλη τήν πίκρα πού γεύεται μία μητέρα, ὅταν χάνει τό παιδί της, καί μάλιστα σέ τέτοιο σημείο, ὥστε οἱ Πατέρες μᾶς παρέδωσαν ὅτι οὐδέποτε, κανένας ἄνθρωπος δέν θά λυπηθεῖ περισσότερο ἀπό τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Γιά ποιό λόγο; Σίγουρα πολλές μητέρες, δυστυχῶς, ἔχασαν παιδιά. Καί ἓνα καί δύο καί περισσότερα ἴσως καί δοκίμασαν πολλά πικρά ποτήρια στή ζωή τους, ἀλλά τήν εὐαισθησία, τήν καθαρότητα, τήν ἀγνότητα, τή λεπτότητα τῆς καρδίας τῆς Θεοτόκου, κανένας ἄνθρωπος, οὔτε ἄνδρας οὔτε γυναίκα, μπορεῖ νά φθάσει. Καί ὁ πόνος, ὅπως ξέρετε, δέν εἶναι ἀναλόγως τοῦ μεγέθους του, ἀλλά τό πῶς αἰσθάνεται κάποιος τά διάφορα γεγονότα, πού συμβαίνουν γύρω του. Καί ἔτσι, ἡ Παναγία, λόγω του ὅτι εἶχε τήν πύ καθαρή ψυχή, τήν πύ εὐαίσθητη καρδιά, τήν πύ καθαρή διάνοια, δοκίμασε τόν πόνο τόσο πολύ, ὅσο κανένας ἄλλος ἄνθρωπος σ' αὐτό τόν κόσμο. Καί αὐτό γιά νά μπορεῖ στή συνέχεια νά μᾶς καταλαβαίνει, νά μᾶς συμπαρίσταται καί νά εἶναι μαζί μας.

Ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία ὁλοκληρώθηκε μέ τό μυστήριο τῆς Πεντηκοστῆς καί ἡ Παναγία μας ἦταν παρούσα στό μυστήριο τῆς Πεντηκοστῆς, τῆς καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, παρέμεινε στά Ἱεροσόλυμα παρηγορῶντας καί στηρίζοντας τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Κατά τήν παράδοση, πέρασε καί ἀπό τήν Κύπρο. Ἦλθε καί συνάντησε τόν ἅγιο Λάζαρο, ὅταν πηγαινε ἀπό τά Ἱεροσόλυμα στό Ἅγιον Ὄρος καί τό ὁποῖο ἐπέλεξε νά εἶναι τόπος δικός της, ὅπως εἶναι μέχρι σήμερα.

Τό συγκινητικό ὅμως εἶναι οἱ τελευταῖες μέρες τῆς Παναγίας. Μᾶς παραδίδει ἡ ἱερὰ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅτι ἡ Πα-

ναγία μας περνοῦσε τή ζωή της καθημερινά μέ πολλές προσευχές, νηστείες, ἀγρυπνίες καί μέ δεήσεις. Πῆγε στό Ὄρος τῶν Ἑλαιῶν, ὅπως συνήθιζε νά κάνει καί νά προσεύχεται ἐκεῖ πού κι ὁ Κύριός μας προσευχόταν. Ἐκεῖ ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος τῆς εὐαγγελίσθηκε τή σάρκωση τοῦ Θεοῦ-Λόγου, τῆς ἀποκάλυψε ὅτι σέ λίγες μέρες θά ἀπέλθει ἀπ' αὐτό τόν κόσμο. Πῆγε τότε στό σπίτι της κι ἐτοιμάστηκε. Τακτοποίησε τό σπίτι, τό καθάρισε, ὅπως κάνουν ὅλες οἱ καλές νοικοκυρές, καί προσευχόταν ἀδιαλείπτως ἐπικαλούμενη τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ σέ ὅλο τόν κόσμο. Μάλιστα δέ, λέγει μία ὠραία λεπτομέρεια, ὅτι ἡ Παναγία μας ἔκανε ἐκατοντάδες γονυκλισίες, ὅπως ἔκαναν οἱ γιαγιάδες κι οἱ παπποῦδες μας παλαιότερα καί προσκυνοῦσε τόν Θεό προσευχομένη. Μάλιστα λέγει ἡ παράδοση ἀπό τίς γονυκλισίες πού ἔκανε ἡ Παναγία εἶχαν σκαφεῖ ἀκόμη καί τά μάρμαρα.

Ἐκεῖ, προσευχομένη ἐτοίμασε τόν ἑαυτό της καί τή νεκρική κράββατο, ἄναψε λαμπάδες, ξάπλωσε στό κρεβάτι, εὐτρέπισε τόν ἑαυτό της καί παρέδωσε τό πνεῦμα της στόν Υἱό καί Θεό της, ὁ ὁποῖος ἦρθε ὁ Ἰδιος προσωπικῶς νά παραλάβει τή μακαρία ψυχή της, συνοδευόμενος ἀπό πλήθος ἁγίων Ἀγγέλων. Τότε ἔγινε καί τό μέγα καί θαυμαστό γεγονός, ὅτι δηλαδή ἦλθαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, ὁ καθένας ἀπό κει πού ἦταν, μέ τή χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καί παρέστησαν ὅλοι στήν ἐξόδιο ἀκολουθία της, ἡ ὁποία στή συνέχεια ἐτάφη στή Γεσθημανή.

Τήν τρίτη μέρα ἀναστήθηκε, μέ τρόπο θαυμαστό καί ὑπερφυσικό κι ἀνελήφθη στόν οὐρανό, γι' αὐτό καί δέν ἔχουμε τό σῶμα της, δέν ἔχουμε λείψανα τῆς Παναγίας. Τί ἔχουμε ἀπό τήν Παναγία μας; Εἶχαμε τό μαφόριό της καί τήν ἁγία ζώνη. Τό μαφόριο εἶναι αὐτό πού φοράει στό κεφάλι της. Ἄν δεῖτε τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τό μεγάλο κάλυμμα πού φοράει ἀπό πάνω εἶναι τό ὠμοφόριο. Ἀρχίζει ἀπό τό κεφάλι, κατέβαινε στούς ὤμους καί τούς σκέπαζε.

Ἐχουμε καί τήν ἁγία ζώνη. Φοροῦσαν ζώνη πάντοτε οἱ γυναῖκες τότε, πού συνήθως τήν

ύφαιναν οι ίδιες. Ἡ ζώνη συμβόλιζε καὶ εἰκόνιζε τὴ σωφροσύνη, τὴν ἀγνότητα, τὴν καθαρότητα, καὶ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο. Τὸ μαφόριο καὶ ἡ ἀγία ζώνη τῆς Παναγίας ὑπῆρχαν στὴν Κωνσταντινούπολη. Τὰ ἔδωσε ἡ Παναγία στὸν Ἀπόστολο Θωμᾶ πρὶν τὴ μετάστασή της. Ἡ ἀγία ζώνη ὑπάρχει μέχρι σήμερα στὴν Ι.Μ. Βατοπαιδίου στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ὑπάρχουν τρία μεγάλα τεμάχια τῆς ἀγίας ζώνης τῆς Παναγίας, πού μπορεῖ κανεὶς νὰ προσκυνήσει. Τὸ μαφόριο ἔχει χαθεῖ στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων. Δὲν ἔχουμε στοιχεῖα ἂν ὑπάρχει, καὶ ποῦ βρίσκεται. Μᾶλλον πουθενά δὲν ὑπάρχει.

Ἔτσι ἔχουμε ἀπὸ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό τὸ τίμιο ξύλο τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, καὶ ἀπὸ τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο τὴν ἀγία τῆς ζώνης. Γίνονται πάρα πολλά θαύματα καὶ πάρα πολλές ἐμφανίσεις τῆς Παναγίας μας στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων. Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πολλές ἱστορίες, θὰ πῶ ὅμως δύο-τρὶα περιστατικά μόνο, τὰ ὁποῖα μοῦ φαίνονται ὅτι εἶναι πιὸ ἀπλά καὶ πιὸ εὐκολα τυπωμένα στὸ μυαλό μας.

Θὰ σᾶς πῶ πρῶτα ἓνα γεγονός, τὸ ὁποῖο βίωσα κι ἐγὼ ὁ ἴδιος. Ὅταν ἦμουν στὴ Μονὴ Μαχαιρᾶ ἡγούμενος, ἦρθε ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ μία παραλιακὴ πόλη τῆς Κύπρου. Δὲν θὰ τὴν πῶ ποιὰ εἶναι, γιατί ὁ ἄνθρωπος ζεῖ ἀκόμα καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ γνωστοποιήσω τὸ ὄνομά του. Αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἤθελε νὰ μέ συναντήσει γιὰ νὰ ἐξομολογηθεῖ. Ἦθελε νὰ ἔρθῃ εἰδικὰ σέ μένα, καὶ θὰ σᾶς πῶ τὸν λόγο. Ἦρθε λοιπὸν καὶ μοῦ διηγήθηκε ἓνα θαυμαστὸ γεγονός. Αὐτός ἦταν ἓνας πολὺ ζωηρὸς ἄνθρωπος, νέος στὴν ἡλικία 37-38 χρόνων, ὄχι ἄθεος ἀλλὰ ἀδιάφορος. Ἦταν καὶ λίγο εἰρωνας καὶ εἰρωνευόταν τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας. Εἶχε μία γειτόνισσα, ἡ ὁποία δὲν ξέρω πῶς, ἀκουγε κάποιες ὁμιλίες μου καὶ τοῦ ἔλεγε συνέχεια «ὁ π. Ἀθανάσιος εἶπε ἔτσι κι ἔτσι» καὶ τὴν κοροΐδευε, Ἀθανασία τὴν ἔλεγε. «Ἐσεῖς οἱ Ἀθανασίες ὅλο ἀπ' αὐτὰ λέτε», τῆς ἔλεγε. Ἀναφερόμενος σέ μένα βέβαια.

Μία φορὰ τοῦ πῆρε ἓνα ἀπ' αὐτὰ τὰ μπρε-

λόκ, πού βάζουμε τὰ κλειδιά πάνω. Γέλασε μολὶς τὸ ἔπιασε, γιατί εἶχε τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας πάνω. Τῆς λέει: «Ὁ Ἀθανάσιος σοῦ τὸ ἔδωσε αὐτό;» Τοῦ λέει: «πάρ' το καὶ βάλε τὰ κλειδιά σου». Πράγματι, ἐκείνη τὴ μέρα εἶχε σπάσει τὸ δικό του καὶ τὸ πῆρε καὶ ἔβαλε τὰ κλειδιά του πάνω. Ἦταν ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας μπροστὰ καὶ πίσω ἔγραφε «φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπη σου». Δὲν ἔδωσε καμμιά σημασία, τὸ ἔβαλε στὴν τσέπη τοῦ παντελονιοῦ του, ἀλλὰ τοῦ κόλλησε μέσ' στὸν νοῦ αὐτὴ ἡ φράση «φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπη σου».

Τὸ ἀπόγευμα πῆγε ψάρεμα μαζί μέ ἓνα φίλο του καὶ τὸ παιδί του. Ἀνοίχθηκαν στὴ θάλασσα κι ἐκεῖ ἄρχισε ἡ περιπέτεια. Ἦταν Μάρτιος μῆνας, καλὸς καιρὸς, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐνῶ βρίσκονταν ἀνοικτὰ στὴ θάλασσα, κατάλαβαν ὅτι ἡ βάρκα εἶχε μία ρωγμὴ καὶ ἔβαζε νερά. Κι ἀποφάσισαν νὰ γυρῶσιν πίσω. Πῆγαν νὰ τραβήξουν τὸ σχοινὶ νὰ ξεκινήσει ἡ μηχανή, ἀλλὰ δὲν δούλευε. Λέει, τότε, νὰ πάρουμε τηλέφωνο νὰ ῥθοῦν νὰ μᾶς βοηθήσουν. Πάει νὰ πάρει τὸ τηλέφωνό του, τοῦ γλιστράει καὶ πέφτει στὴ θάλασσα. Καταλαβαίνετε τὸν πανικὸ πού ἔπαθε ὁ ἄνθρωπος. Ἐπῆρε τὸ τηλέφωνό του στὴ θάλασσα, ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζει, ἡ βάρκα γέμισε νερά κι ἄρχισε νὰ βουλιάζει. Μὴν τὰ πολυλογοῦμε, μία φρικιαστικὴ κατάσταση. Ἀρχισαν νὰ παλεύουν μέσα στὴ θάλασσα, στά κύματα, καὶ νὰ εἶναι μόνοι τους μέσ' στὸ σκοτάδι τῆς θάλασσας, στά παγωμένα νερά. Δυστυχῶς, πνίγηκε ὁ σύντροφός του, καὶ στὴ συνέχεια καὶ τὸ παιδάκι του. Αὐτὸς πάλευε μόνος του κρατώντας τὸ παιδί του στά χέρια του, τουλάχιστον νὰ τὸ βγάλει ἔξω. Δὲν μπορούσε νὰ κάνει ὅμως τίποτα. Συνεχῶς ἐρχόταν μέσα στὸν νοῦ του, στὴν καρδιά του, αὐτὴ ἡ προσευχή: «φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπη σου». Λεγόταν συνέχεια μέσα του καὶ εἶδε τότε ἓνα φῶς στὴ θάλασσα, πού τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν τραβοῦσε μέχρι πού τὸν ἔβγαλε σιγά σιγά πρὸς τὰ ἔξω. Πέρασαν σχεδὸν ἔτσι ὅλη τὴ νύχτα. Τὸ πρωί, γύρω στίς πέντε, μία βάρκα τοὺς ἐντόπισε. Πῆρε αὐτόν, μάζεψε καὶ τὸ λείψανο

τοῦ κεκοιμημένου συντρόφου καὶ τοῦ παιδιοῦ του καὶ τοὺς ἔβγαλαν ἔξω. Ἦρθε μετὰ προσκύνησε τὴν Παναγία στὸν Μαχαῖρᾶ καὶ μοῦ εἶπε μέ δάκρυα τὸ γεγονὸς αὐτό τῆς προστασίας τῆς Παναγίας μας, πού ἦταν μαζί του ὅλη τὴ νύχτα, καὶ τὴν ἐπικαλεῖτο καὶ ἔλεγε, «φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπη σου». Αὐτὰ πού ἐμεῖς τὰ θεωροῦμε πολὺ μηδαμινὰ πράγματα, εἶναι ὅμως σημαντικὰ γιὰ τὸν Θεὸ πού θέλει νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο.

Ἐνα δεῦτερο γεγονὸς πού φανερῶνει τὴν παρουσία καὶ βοήθεια τῆς Παναγίας, καὶ τὸ ὁποῖο βίωσα κι ἐγώ, εἶναι τὸ ἐξῆς: Πρὶν μερικά χρόνια, κάναμε κουρὰ μιᾶς μοναχῆς σ' ἓνα μοναστήρι. Ἦταν μία γιαγιά, ἡ ὁποία εἶχε ἓνα παιδί μοναχό στό Ἅγιον Ὄρος καὶ δέν εἶδε τὸ παιδί της ἀπὸ τότε πού πῆγε. Ἦταν πολὺ καλὸς μοναχός, ἅγιος κατ' ἐμένα μοναχός, τέλειος μοναχός, ὁ πατὴρ Ἰωαννίκιος, πού ἦταν στή μονὴ Διονυσίου. Πολὺ σπουδαῖος μοναχός, πολὺ χαριτωμένος, ὁ ὁποῖος ἦρθε στήν Κύπρο μόνο μία φορὰ ἀπὸ τότε πού πῆγε στό Ἅγιον Ὄρος, συνοδεύοντας ὡς Πρωτεπιστάτης τὴν εἰκόνα τοῦ «Ἀξιὸν ἐστι».

Ἡ μητέρα του ἐξομολογεῖτο κοντά μου κι ἤθελε νὰ γίνεῖ μοναχή, μέ προτροπὴ τοῦ γιοῦ της βέβαια. Πολὺ καλὴ καὶ εὐλαβὴς γυναίκα. Τὴν ὥρα πού κάναμε τὴ χειροτονία, τὴν ἀκολουθία τῆς μοναχικῆς κουρᾶς,

στεκόταν στήν Ὠραία Πύλη ἢ γιαγιά αὐτῇ, καὶ δίπλα ἡ Γερόντισσα, ἡ Ἠγουμένη τῆς μονῆς. Μπροστά ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη ἐγώ, πού ἔκανα τὴν ἀκολουθία τοῦ μυστηρίου τῆς κουρᾶς.

Ἐβλεπα ὅτι ἡ γιαγιά κοιτοῦσε συνέχεια ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά. Κάτι ἔβλεπε. Ἐλεγα μέσα μου «μά τί κοιτάζει ἡ γιαγιά τώρα; Ἀντί νὰ κοιτάζει ἐδῶ πού κάνουμε τὸ μυστήριον, βλέπει δεξιά-ἀριστερά; Θέλει κάτι; Ψάχνει κάτι;

Τί ἔπαθε ἡ γιαγιά τώρα; Θέλει νὰ καθήσει; Ἀρρώστησε; Κουράστηκε;». Ἀλλὰ δέν μπορούσα νὰ σταματήσω καὶ τὴν ἀκολουθία.

Τελείωσε ἡ κουρὰ καὶ μόλις χαιρέτησε κι ὁ κόσμος μοῦ λέει ἡ γιαγιά: «Γέροντα, θέλω νὰ σοῦ πῶ κάτι». Λέω: «Τί συμβαίνει; Τί θέλεις; Τί ἔχεις;». Μοῦ λέει: «Δίπλα μου ποιά ἦταν;» Τῆς λέω: «Ἡ Γερόντισσα, ἡ Ἠγουμένη». «Ὁχι, ἡ Ἠγουμένη. Ξέρω τὴν Ἠγουμένη, ἀφοῦ εἴμαστε ἐδῶ στό μοναστήρι. Δίπλα μου ἦταν μία ἄλλη μονα-

χή. Φοροῦσε μπλέ ρούχα καὶ στεκόταν δίπλα». «Δέν εἶχε καμμιά δίπλα σου». Μοῦ λέει τότε: «Γέροντα, ἦταν μία δίπλα μου καὶ ὅταν ἄρχισε ἡ κουρὰ μοῦ μπῆκε ὁ λογισμὸς καὶ ἔλεγα, ἄραγε τί ὄνομα θὰ μοῦ δώσει ἡ Γερόντισσα;». Δέν ξέρουν τί ὄνομα θὰ πᾶρουν οἱ μοναχοὶ ἀπὸ πρὶν, ἀλλὰ τὸ ἀκοῦν ἐκείνη τὴν ὥρα. «Δίπλα μου αὐτὴ ἡ γυναίκα, μοῦ εἶπε: Ἐσὺ μοῦ ἔδωσες τὸν γιό σου

κι ἐγώ θά σοῦ δώσω τό ὄνομά μου. Ἐκεῖνη τήν ὥρα εἶπε ἡ Γερόντισσα Μαριάμ, κι ἐσύ εἶπες Μαριάμ, κι ἔλαβα τό ὄνομα Μαριάμ μοναχή. Ἦταν δίπλα μου σ' ὅλη τήν κουρά καί μοῦ φοροῦσε τά ρούχα μου. Μοῦ ἐνέδυε τά μοναχικά μου ἐνδύματα. Στό τέλος μέ ἀγκάλιασε, μέ ἀσπάσθηκε καί μοῦ εἶπε: Τώρα ἔχεις τ' ὄνομά μου κι ἐγώ ἔχω τόν γιό σου κοντά μου καί ἐφυγε». Καί τῆς λέω ἐγώ: «Δέν κατάλαβες ποιά ἦταν;» Λέει: «Ὁχι, δέν κατάλαβα. Πρώτη φορά τή βλέπω». Ἦταν ἀπλή γιαγιά αὐτή, ἀγία γυναίκα. Ἦταν βέβαια ὀλοφάνερο πώς ἦταν ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος κοντά της.

Μία ἄλλη φορά, ὅταν ἤμαστε στή Νέα Σκήτη, κόβαμε βάτα καί θάμνους μέ τό τσεκούρι γιά τόν φούρνο. Ἕνας νεαρός, τότε, μοναχός λίγο ἀπρόσεκτος, ἔκοβε μέ τό τσεκούρι τούς μικρούς θάμνους, πού εἶχαμε ἐκεῖ στήν περιοχή, στή Σκήτη, ἀλλά δέν εἶδε ὅτι ἐκεῖ ἦταν ἕνας γκρεμός μεγάλος, περίπου πενήντα μέτρα, κατακόρυφος. Ἐκοψε τή δάφνη, γλίστρησε κι ἔπεσε ἀπό τόν γκρεμό κάτω. Λέω, θά σκοτωθεῖ αὐτός. Ἦταν βράχια, δέν ἦταν χῶμα. Θά διαλυθεῖ. Αὐτός πέφτοντας φώναξε: «Παναγία μου!». Ἐπεσε κάτω καί λέμε, πάει, σκοτώθηκε. Θεόρατος γκρεμός. Φωνάζουμε: «πάτερ», «ναί εἶμαι ἐδώ», «εἶσαι καλά;», «εἶμαι καλά», «πώς βρέθηκες καλά;» Ἐμεῖς γιά νά κατέβουμε γίναμε λοκατζήδες. Ὁχι ἐγώ βέβαια, γιατί ἐγώ δέν εἶμαι τέτοιας διαπλάσεως γιά νά κατέβω εὐκόλα, ἀλλά οἱ ἄλλοι πατέρες. Γιά νά τόν βγάλουμε χρειαστήκαμε 3-4 ὥρες. Καί λέει: «Μόλις φώναξα Παναγία μου, αἰσθάνθηκα ἕνα πράγμα, σάν ἀλεξίπτωτο, καί σιγά-σιγά προσγειώθηκα καί δέν ἔπαθα τίποτα, παρὰ μόνο μερικές γρατσουνιές».

Αὐτά τά λέω, ἀδελφοί μου, γιατί ὅταν ἀκούει κανεῖς θεολογικά θέματα, τά ξεχνάει εὐκόλα καί δέν μπορεῖ νά τά συγκρατήσει. Ἄν ὅμως διηγούμαστε τά θαύματα τῆς Παναγίας μας, αὐτά μένουν μέσα μας πάντοτε. Σ' ὅλες τίς δύσκολες περιστάσεις ἡ Παναγία εἶναι τό φῶς στό σκότος, πού μᾶς ταλανίζει κάθε φορά. Περνοῦμε καί τώρα δύσκολες μέρες, κι ὁ κόσμος ὅλος. Βλέπετε,

γονάτισε ἀπό τόν ἰό. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται. Ὑπάρχει φόβος καί τρόμος σ' ὅλη τήν οἰκουμένη. Ἐχουμε ἀκόμη καί τά ἐθνικά μας θέματα. Οἱ Τοῦρκοι κάθε τόσο κάνουν «περιπάτους» καί ἀπειλοῦν. Στά σπίτια μας ἔχουμε προβλήματα. μέ τά παιδιά μας, τή συζυγία μας, τήν υἰεῖα μας, τά οικονομικά μας.

Πολλά δύσκολα πράγματα ἔχουμε γύρω μας. Ποιός εἶναι ἡ παρηγοριά μας; Ἡ Παναγία Θεοτόκος. Αὐτή εἶναι ἡ παρηγοριά τοῦ κόσμου ὅλου.

Γι' αὐτό, τελειώνοντας, θέλω νά σᾶς παρακαλέσω αὐτές τίς ἄγιες μέρες ὅλοι μας νά παρακαλοῦμε τήν Παναγία μας νά μᾶς λυπηθεῖ, νά εἶναι μαζί μας, νά μᾶς σκεπάζει καί νά σώζει τόν κόσμο ἀπό κάθε κακό. Καί νά ξέρουμε ὅτι καί ἡ πῶ μικρή φωνή δεήσεως καί προσευχῆς, παραμένει πάντοτε ἰσχυρή ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Δέν χάνεται τίποτα. Ἰδιαίτερα σήμερα ἔχουμε ἀνάγκη τήν προστασία τῆς Παναγίας μας. Φτάνει νά ζητᾶμε πράγματα πού εἶναι γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας, καί ὄχι πράγματα μάταια. Ὅταν τά πάντα ἀποβλέπουν στή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας, τότε καί ἡ Παναγίας μας εἶναι μαζί μας. Γι' αὐτό πρέπει νά αἰσθανόμαστε παρηγοριά στήν ψυχή μας κι ὅπως ἔλεγε κι ὁ Γέροντας Παΐσιος, ὅσο πῶ πολύ δυσκολεύουν τά πράγματα, τόσο πῶ πολύ ὁ Θεός εἶναι κοντά μας. Κι ὅσο λιγότερες παρηγοριές ἔχουμε, τόσο πῶ πολύ ἡ θεϊκή παρηγοριά εἶναι κοντά μας καί δίπλα μας. Γι' αὐτό, λοιπόν, ὅσο πῶ πολλές δυσκολίες ἔχουμε γύρω μας καί στόν κόσμο ὅλο, τόσο πῶ πολύ ἡ Παναγία εἶναι μαζί μας. Ἐχουμε χρέος νά προσευχόμαστε κι ἐμεῖς καί ὑπέρ ὅλου τοῦ κόσμου καί ὑπέρ τῆς πατρίδας μας, τῶν οἰκογενειῶν μας καί τῶν ἐαυτῶν μας «καί πᾶσαν τήν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ Θεῷ παραθώμεθα». Ἄς δώσουμε χρόνο προσευχῆς. Εὐχομαι, ἡ Παναγία μας νά δώσει πλούσια τή χάρι καί τήν εὐλογία της σ' ὅλο τόν κόσμο.

Μεταμόρφωση

**τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Ἑδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ**

Ο ἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας χαίρονται ὅταν ὑφίστανται παθήματα, ὅταν ὑποβάλλονται σέ στερήσεις καί κακουχίες γιά τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ποτέ δέν θά ἤθελαν νά κερδίσουν τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ χωρίς κόπο. Οὔτε οἱ ἴδιοι ἀγαποῦν τόν ἄμισθον ὄκνον, δηλαδή τήν ὀκνηρία πού δέν παράγει τίποτε ἤ τήν ἀνανδρο δειλία.

Ἄλλωστε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶχε πει στούς μαθητές του· «εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθεῖτω μοι»· ἢ εἶπε «ὅς γάρ ἂν θέλῃ τήν ψυχήν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τήν ψυχήν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρήσει αὐτήν»· δηλαδή ὅποιος ἀρνηθεῖ τόν ἑαυτό του καί θυσιάσει τήν ψυχήν του γιά μένα, αὐτός δέν θά τήν χάσει, ἀλλά θά τήν βρεῖ καί θά τήν σώσει.

Ὅταν, λοιπόν, ἄκουσαν οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ πώς χρειάζεται νά θυσιάσει κανεῖς τήν ψυχή του γιά νά κερδίσει τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, εἶχαν μέσα τους λογισμούς. Ἀσφαλῶς θά ἔλεγαν· «πώς εἶναι δυνατόν νά θυσιάσει κανεῖς τόν ἑαυτό του; Ἡ πώς εἶναι δυνατόν νά χάσει κανεῖς τήν ψυχή του καί μετά νά τήν βρεῖ; Ἡ ἐάν κανεῖς τά θυσιάσει ὅλα αὐτά ποιό θά εἶναι τό ἀποτέλεσμα; Τί θά κερδίσει; Τί χαρίσματα θά τοῦ δώσει ὁ Θεός;». Βλέπουμε πώς οἱ μαθητές ἀκόμη ἦταν νήπια πνευματικά, γι' αὐτό καί δέν μπορούσαν νά συλλάβουν τό νόημα τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ. Εἶχαν ἀκόμη μέσα τους τήν ἀνθρώπινη συνήθεια τοῦ δοῦναι καί λαβεῖν. Δίνει κανεῖς γιά νά πάρει. Γι' αὐτό ὁ Χριστός συγκαταβαίνοντας στήν ἀνθρώπινη ἀσθένεια, μετά ἀπό τά λόγια αὐτά τούς

εἶπε: «εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μή γεύσονται θανάτου ἕως ἄν ἴδωσι τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει», δηλαδή ὑπάρχουν μερικοί ἀνάμεσά σας, οἱ ὁποῖοι δέν θά γευθοῦν θάνατο, ἐάν δέν δοῦν τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού θά ἔλθει μέ δύναμη. Ἡ, ὅπως λέγει ὁ ἄλλος εὐαγγελιστής, θά δοῦν νά ἔρχεται ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου μέ δύναμη. Ὅσοι θά ἀρνηθοῦν τόν ἑαυτό τους γιά τόν Χριστό, θά δοῦν τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ὁ Χριστός.

Καί ἐδῶ γεννᾶται τό ἐρώτημα: Οἱ ἀπόστολοι θά ζοῦσαν τόσο πολύ, ὥστε θά ἔφθαναν μέχρι τήν Δευτέρα Παρουσία; Ὁχι βέβαια. Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐδῶ ὁ Κύριος ἐννοεῖ τό φῶς τοῦ προσώπου Του· τήν θέα τῆς δόξης Του· τήν Μεταμόρφωσή Του. Πράγματι ὁ Ἰάκωβος, ὁ Ἰωάννης καί ὁ Πέτρος εἶδαν τόν Χριστό νά λάμπει σάν τόν ἥλιο, πρὶν νά πεθάνει, πάνω στό ὄρος Θαβώρ.

Ἐδῶ ἄς σταθοῦμε λίγο. Ὁ Κύριος ἔδειξε πώς ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι φῶς. Ὅπως ἔλαμψε ἐπὶ τῆς γῆς, στό ὄρος Θαβώρ, θά λάμπει καί στήν ἄλλη ζωή καί στήν Δευτέρα Παρουσία. Οἱ τρεῖς μαθητές εἶδαν τά προοίμια τῆς μελλούσης Βασιλείας. Οἱ ἅγιοι δέν θά βλέπουν μόνον τό φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά θά ἀλλοιώνονται ἀπό τήν λαμπρότητα τοῦ Κυρίου. Θά ὁδηγοῦνται ἀπό λαμπρότητα σέ λαμπρότητα. Στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὁ Χριστός ὁ κατὰ φύσιν Θεός θά εἶναι ἐν μέσῳ θεῶν, δηλαδή κατὰ χάριν θεωμένων ἀνθρώπων. Θεός ἐν μέσῳ θεῶν.

Πράγματι ὁ Χριστός εἶναι φῶς ἀλλά καί ὁ ἄνθρωπος εἶναι φῶς. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πλασμένος ἀπό τόν Θεό νά λάμπει. Ἐάν ὁ ἄνθρωπος δέν ἦταν

φώς, ήταν αδύνατο νά δει τόν Θεό. Ἐάν ὁ ἄνθρωπος δέν εἶχε πλασθεῖ ἀπό τόν Θεό φωτεινός, δέν θά μπορούσε νά δει τό νοητό φώς. Ὑπάρχουν ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας πού ἔβλεπαν μέσα τους τήν λαμπρότητα τοῦ νοῦ τους, ἀλλά καί τήν λαμπρότητα τοῦ Θεοῦ. «Καί ἔστω ἡ λαμπρότης Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς», λέγει ὁ Δαυίδ. Ὁ δέ ἅγιος Συμεών ὁμιλεῖ σέ ἕνα λόγο του γιά τά μέλη τοῦ ἀνθρώπου, πού γίνονται φωτοφόρα· οἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς φώς, τό πρόσωπο φώς, τό σῶμα φώς, ὅλος φώς. Δηλαδή ἔχουμε τό προνόμιο ἀπό τόν Θεό, νά μπορούμε νά δοῦμε τό φωτεινό πρόσωπό του, γιατί καί ἐμεῖς ἔχουμε πλασθεῖ σάν φώς.

Οἱ ἅγιοι ἀγαπούσαν τόν Χριστό, θυσιάζονταν γι' αὐτόν, θυσιάζαν τόν ἑαυτό τους καί προτιμοῦσαν νά χάσουν τήν ψυχή τους, γιά νά νοιώσουν μέσα τους τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιά νά αἰσθανθοῦν τόν υἱό τοῦ ἀνθρώπου ἐν δυνάμει. Ἄλλωστε εἶναι γνωστό πώς ὁ Χριστός φανέρωσε τό πρόσωπό του σέ αὐτούς πού ἦταν κοντά του, σ' αὐτούς δηλαδή πού ὑποβλήθηκαν στόν κόπο νά ἀνέβουν στό ὄρος.

Ὅποτε καταλαβαίνουμε ὅλοι μας ὅτι τό πρῶτο πού πρέπει νά κάνουμε εἶναι νά ἀδειάσουμε τόν ἑαυτό μας· νά κενωθοῦμε· νά ἀρνηθοῦμε τόν ἑαυτό μας. Βέβαια, αὐτό μεταφράζεται σέ ἕναν αἱματηρό ἐσωτερικό ἀγώνα. Πολύ δύσκολο εἶναι νά ἀρνηθεῖ π.χ. τήν κοινωνική του ὑπόληψη, ἢ τά πάθη του πού τόν εὐχαριστοῦν, γιά τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μπορεῖ πολλά πράγματα νά μᾶς φαίνονται δυσχερῆ, ἀλλά ὁ σκοπός μας δέν εἶναι

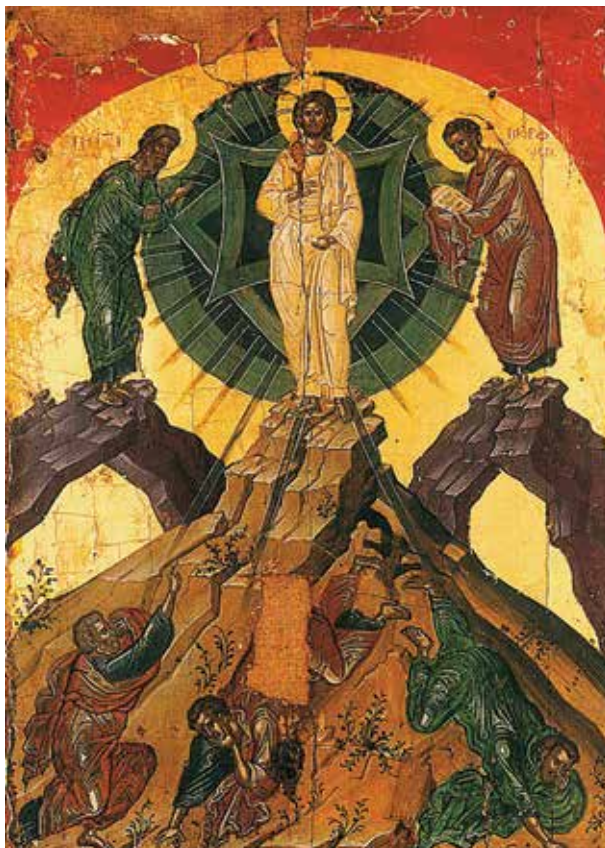
ἡ ἄνεση, ἡ κοινωνική προβολή, ἀκόμη καί μία ἐξωτερική θρησκευτική μακαριότητα καί αὐτάρκεια, πού κρύβουν τά νομιζόμενα καλά μας ἔργα, ὅσο ἡ κένωση, ἡ ἀποτυχία στόν ἑαυτό μας, ἡ συντριβή μας μέχρι τόν ἄδη, ὥστε νά μπορούμε νά δεχθοῦμε μέσα μας τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, ὅπως τόν εἶδαν οἱ μαθητές στήν μεταμόρφωση. Ἐάν παραδεχθοῦμε ὅτι μπροστά στόν Θεό εἴμεθα ἀποτυχημένοι καί ταπεινωθοῦμε, τότε ἀποκτοῦμε τίς προϋποθέσεις νά δοῦμε τόν Θεό. Καθαρίζεται ὁ νοῦς μας, γίνεται φώς καί μπορεῖ νά δει τό νοητό φώς.

Ἄκουσα ἕναν ἁγιορείτη νά λέγει πώς στούς ἀνθρώπους πού ἔγιναν ἀπλοί, φανερώναται ὁ ἀπλούς στήν οὐσία Τοῦ Θεός.

Ἀδελφοί μου, ὁ Θεοφάνης ὁ Κεραμεύς, ἕνας Βυζαντινός συγγραφέας πάνω σ' αὐτά πού εἶπαμε κάνει τήν ἐξῆς παρατήρηση. Ὁ Χριστός ἔκανε πολλά θαύματα. Ἄνοιξε μάτια τυφλῶν, ἔκανε καλά παραλυτικούς, καθάρισε λεπρούς καί νεκρούς ἀνέστησε. Ὅλα αὐτά τά θαύματα τά εἶδαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Ἦταν ὁρατά σέ

ὅλο τόν λαό. Τήν δόξα ὅμως τῆς θεότητος, ἔστω καί ἐάν ἦταν ἀμυδρή, μόνο οἱ μαθητές, πού ἦταν καθαροί στήν καρδιά. Δέν ἀρκεῖ νά λέμε τά θαυμάσια τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί νά ποθοῦμε τήν λαμπρότητα τοῦ Θεοῦ διά τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.

ἀπό τό βιβλίο: Ὁ Δεσπότης Χριστός (Ὁμιλίες σέ Δεσποτικές Ἑορτές).

Γιατί είναι «φοβερός ὁ τόπος οὗτος» ὁ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου; Προτυπώσεις τῆς Παναγίας στήν Παλαιά Διαθήκη

**τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
καί Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας κ. Νίκου Νικολαΐδη**

Ο λόγος, «ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος», τόν ὁποῖο ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ ἀνεφώνησε, ἔμπλεος φόβου καί ἔκστασης, ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀγίας καί ἀειπαρθένου Μαρίας καί Θεοτόκου, ὅταν: «Ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὄρκου καί ἐπορεύθη εἰς Χαρράν. Καί ἀπήντησε τόπῳ καί ἐκοιμήθη ἐκεῖ... καί ἐνυπνιάσθη (καί εἶδε) κλίμακα ἐστηριγμένην ἐν τῇ γῇ ἣς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τόν οὐρανόν, καί οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καί κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς. Ὁ δέ Κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς... καί ἐξηγέρθη Ἰακώβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καί εἶπεν· ὅτι ἔστι Κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δέ οὐκ ᾔδειν. Καί ἐφοβήθη καί εἶπεν· ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο ἄλλ' ἢ οἶκος Θεοῦ, καί αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ».

Σύνολη ἡ πατερική θεολογία καί σύμπασα ἡ ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας θεωρεῖ, ἐρμηνεύει καί μελωδεῖ τὴ θεοπτία τούτη τοῦ Ἰακώβ, ὡς παράδειγμα καί τυπολογία τοῦ προσώπου καί τοῦ ρόλου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, σέ ὅ,τι ἀφορᾷ στό μυστήριο τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ καί τοῦ ἔργου τῆς οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ νά ἐπαναγάγει τόν ἄνθρωπο καί τόν κόσμο, ὅπου ἦσαν τό πρότερον, δηλαδή στήν ἀρχέγονη προπρωτική τους δόξα καί προοπτική.

Ἀναμφίβολα, ἡ πιό πάνω τυπολογία γιὰ τὴ Θεοτόκο Μαρία δέν εἶναι ἡ μόνη. Ἕνας ὁρμαθὸς τυπολογιῶν παρακολουθεῖ τὴν Παλαιά Οἰκονομία, ὅπου προτυπώνεται καί προεικονίζεται, ἀλλὰ καί προοιμιάζεται τό ὕψιστο καί φοβερό, ἀλλὰ «ἐκπληκτον μυστήριο» τοῦ προσώπου καί τοῦ καίριου καί κύριου ρόλου τῆς στό θεοπρεπές ἔργο τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου. Χαρακτηριστικά, ὁ Ἰωσήφ ὁ Ὑμνογράφος ἀναφέρει καί μελωδεῖ: «Μωσῆς κατενόησεν ἐν βάτῳ, τό μέγα μυστήριο τοῦ τόκου σου· παῖδες προ-

εἰκόνισαν τοῦτο ἐμφανέστατα, μέσον πυρὸς ἱστάμενοι καί μή φλεγόμενοι, ἀκήρατε ἀγία Παρθένη· ὅθεν σέ ὑμνοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας»

Τό ἄν, βέβαια, κατενόησε λογικά ὁ Μωϋσῆς, ἐκείνη τὴ στιγμή, ὅταν ἐβρισκόταν ἐνώπιόν τῆς βάτου, τῆς φλεγόμενης καί μή καιομένης στό ὄρος Χωρήβ, τό «μέγα μυστήριο τοῦ τόκου» τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, δέν μπορεῖ μέ ἀσφάλεια νά εἰπωθεῖ. Ὡστόσο, στό ἄκουσμα τῆς προσταγῆς τοῦ Θεοῦ· «λῦσαι τό ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γάρ τόπος, ἐν ᾧ ἔστηκας, γῆ ἀγία ἐστὶ», ὁ Μωϋσῆς πειθαρχεῖ. Καί πλησιάζοντας ἀνυπόδητος τὴ βάτο, ἄκουσε τό φοβερό: «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεός τοῦ πατρὸς σου, Θεός Ἀβραάμ...»· γιὰ νά ἀκολουθήσει ὁ γνωστός διάλογος μεταξὺ Θεοῦ καί Μωϋσῆ μετὰ κορύφωμα τὴν ἐπερώτηση τοῦ δευτέρου: «Ἴδού ἐγὼ ἐλεύσομαι πρὸς τοὺς υἱούς Ἰσραὴλ καί ἐρῶ πρὸς αὐτούς· ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς, (καί ἐάν) ἐρωτήσωσί με· τί ὄνομα αὐτῷ; Τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς; Καί εἶπεν ὁ Θεός πρὸς Μωϋσῆν· ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὢν· καί εἶπεν· οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· ὁ ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς».

Ἀπὸ τό πιό πάνω βιβλικό κείμενο εἶναι προφανές, ὅτι αὐτός, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ μέσα ἀπὸ τὴ φλεγόμενη βάτο, ἡ ὁποία καί διαδηλώνει τό φοβερό μυστήριο τοῦ προσώπου καί τοῦ τόκου τῆς Θεοτόκου, εἶναι ὁ δεύτερος τῆς Ἀγίας Τριάδος ὁ ἄσαρκος Λόγος. Γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία μας, παραλαμβάνοντας τό ρηματικό τοῦτο σχῆμα καί συνδέοντάς το μέ τό σχετικό κείμενο τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως: «ὁ ὢν καί ὁ ἦν καί ὁ ἐρχόμενος», οἰκοδομεῖ καί ἀποδίδει τό θεοπρεπές ὄνομα «ὁ ὢν» στήν εἰκονική ἀποτύπωση τοῦ προσώπου τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ.

Ἐπιπρόσθετα, καί γιὰ νά παραμείνουμε

στό πιο πάνω σχετικό τροπάριο, οι τρεις Παιδες «ἐν τῇ καμίνῳ» προεικονίζουν τό πρόσωπο καί τόν ρόλο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου· ὅτι, δηλαδή, ὅπως τό ὑλικό «πῦρ τῆς καμίνου» διεφύλαξε σώους καί ἀβλαβεῖς τούς τρεῖς παίδες, κατὰ ἀνάλογο, ἀλλά φοβερό καί ἀκατάληπτο τρόπο, τό «πῦρ τῆς θεότητος» δέν κατέφλεξε ἀλλά καί διακράτησε ἀλώβητη τήν ἀειπάρθενο Κόρη τῆς Ναζαρέτ. Καί αὐτῆς τῆς διασφάλισης καί τῶν τριῶν Παίδων, ὅπως καί τῆς Θεοτόκου, πρόξενος ὑπάρχει ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος, καί τότε παρίστατο μεταξύ τῶν τριῶν Παίδων. Κατά τό κείμενο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (τῶν Ο), ἀκούοντας ὁ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλιάς ὑμνωδίες νά βγαίνουν ἀπό τήν «ἐκκεκαυμένην ἐπταπλασίως» κάμνο, προσέτρεξε καί, κοιτάζοντας μέσα σ' αὐτή, μέ ἀπορία εἶπε:

«Οὐχί ἄνδρας τρεῖς ἐβάλαμεν εἰς μέσον τοῦ πυρός πεπεδημένους; Καί εἶπαν τῷ βασιλεῖ· ἀληθῶς, βασιλεῦ. Καί εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἰδοὺ ἐγὼ ὁρῶ ἄνδρας τέσσαρας λελυμένους καί περιπατοῦντας ἐν μέσῳ τοῦ πυρός, καί διαφθορά οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς, καί ἡ ὄρασις τοῦ τετάρτου ὅμοια υἱῷ Θεοῦ».

Ἔτσι, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ἀσύγκριτο θαῦμα καί μυστήριον, τελεσιουργεῖται στό πρόσωπο τῆς Παναγίας. Ὡστόσο, παρατρέχοντας ἄλλες προτυπώσεις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου στήν Παλαιά Διαθήκη, κρίνομε σκόπιμο νά σταθοῦμε σέ, ἀκόμη, μία, αὐτή τῆς σκηνῆς τῆς θεοφάνειας στήν πεδιάδα καί στό ὄρος Σινά. Ἐκεῖ, μεταξύ ἄλλων, παρατηροῦνται δύο ἐνδιαφέροντα γιά τό θέμα μας, περιστατικά: Τό πρῶτο συμβαίνει, ὅταν ὁ Θεός – ὡς ἄσαρκος Λόγος – παραδίδει «διά ζωσσης» τόν Δεκάλογο στούς Ἑβραίους. Ὅποτε:

«Πᾶς ὁ λαός ἐώρα τήν φωνήν καί τὰς λαμπάδας καί τήν φωνήν τῆς σάλπιγγος καί τό ὄρος (Σινά) καπνίζον· φοβηθέντες δέ πᾶς ὁ λαός ἔστησαν μακρόθεν. Καί εἶπαν πρὸς Μωϋσῆν· λάλησον σύ ἡμῖν, καί μή λαλεῖτω πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός, μήποτε ἀποθάνωμεν».

Τό ὁποῖο διαδηλώνει, ὅτι ὅλος ὁ λαός, βλέποντας ὅσα συμβαίνουν, καί ἀκούοντας τόν Θεό νά ὁμιλεῖ, μέ ἐκδηλο τόν φόβο θανάτου, ζητᾷ, ὅπως σέ ἄλλη, παρόμοια περίπτωση,

ἂν ὁ Θεός θέλει νά τούς μιλῇ, ἅς ὁμιλεῖ πρῶτα στόν Μωϋσῆ καί, ἀκολούθως, αὐτός νά μεταφέρει τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ σ' αὐτούς. Τοῦτο σημαίνει, πῶς, παρὰ τίς πνευματικές καί σωματικές προετοιμασίες, στίς ὁποῖες ὑποβλήθηκαν οἱ Ἑβραῖοι, γιά τό γεγονός αὐτό, ὥστόσο δέν μπόρεσαν νά ἀντέξουν τή φωνή τοῦ Θεοῦ, μέ ἄμεσο τόν κίνδυνο νά ἀποθάνουν!

Τό δεύτερο περιστατικό παρατηρεῖται στόν διάλογο μεταξύ τοῦ Μωϋσῆ καί τοῦ Θεοῦ, κατὰ τήν παράδοση καί ἐπεξήγηση τοῦ νόμου στό ὄρος Σινά. Ἐκεῖ, ὡς φαίνεται, ὁ Μωϋσῆς κάποια στιγμή ξεθαρρεῖ καί ζητᾷ παράτολμα ἀπό τόν Θεό-Λόγο, - γιὰ αὐτός ἦταν ὁ νομοδότης -, καί τοῦ ὑποβάλλει: «Εἰ οὖν εὗρηκα χάριν ἐναντίον σου (ἐνώπιόν σου), ἐμφάνισον μοί σεαυτόν...». Καί στή συνέχεια ἐπανερχεται «θρασύτερος» ὁ Μωϋσῆς καί λέγει. «Δεῖξον μοί τήν σεαυτοῦ δόξαν». Γιά νά πάρει τήν ἀπάντησιν «ὁ καλυφθεὶς (μέ) θεῖον γνώφον» ἡγέτης τοῦ Ἰσραήλ: «Οὐ δυνήσῃ ἰδεῖν μου τό πρόσωπον· οὐ γάρ μή ἴδῃ ἄνθρωπος τό πρόσωπόν μου καί ζήσεται». Θάνατος, ἐπομένως, ἀκαριαῖος ἀναμένει, ἐκείνον, ὁ ὁποῖος θά ἀντικρύσει τόν Θεό! Πόσο φοβεροί εἶναι οἱ λόγοι αὐτοί!

Ἔτσι, καί στίς δύο πιο πάνω περιπτώσεις, οἱ μέν Ἑβραῖοι στό ἄκουσμα τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ ἐνοιωσαν τόν θάνατο νά τούς ἀπειλεῖ, ὁ δέ Μωϋσῆς εἰσέπραξε στό αἶτημά του τήν προειδοποίηση τῆς ἀπειλῆς τοῦ θανάτου. Καί αὐτά συμβαίνουν καί διασυνδέονται, ὅπως προδηλώθηκε, μέ τήν παρουσία τοῦ ἄσαρκου Λόγου στήν Παλαιά Οἰκονομία.

Ὡστόσο, αὐτά τά συγκλονιστικά γεγονότα, ὅπως καί ἄλλα παρόμοια στήν Παλαιά Διαθήκη, ἀλλάζουν ριζικά, ἔχοντας τήν διασύνδεσή τους μέ τό πρόσωπο τῆς Θεοτόκου Μαρίας. Ὅτι δηλαδή ἡ θεότευκτος Κόρη τῆς Ναζαρέτ, ἀνατρέπει τὰ φοβερά πράγματα τῶν θεοφανειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀφοῦ ἀναδεικνύεται μοναδικό καί ἐξαίρετο παράδειγμα στήν ἱστορία τῆς θείας Οἰκονομίας καί ὑπάρχει ὑπερτερη, τῶν ὅσων ἰσχύουν καί λειτουργοῦν στά κτιστά ὄντα καί πράγματα στήν Παλαιά Οἰκονομία.

Ἡ ἀναβίωση τοῦ Νεοπαγανισμοῦ

Νεοπαγανισμός - Νεοειδωλολατρία

τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

Στὴν ἐποχὴ τῆς τεράστιας τεχνολογικῆς προόδου ἀλλὰ καὶ τῆς παγκόσμιας ιδεολογικῆς σύγχυσης ἐμφανίζεται ὁ νεοπαγανισμός ὡς ἓνα ὄχημα τῆς Νέας Ἐποχῆς.

Σύμφωνα μὲ τὸν νεοπαγανισμό, ὅλοι οἱ λαοὶ πρέπει νὰ ἐπαναφέρουν στὴ ζωὴ τους καὶ στὴ λατρεία ὅλους τοὺς παλαιούς θεοὺς τους, καὶ οἱ Ἕλληνες βέβαια νὰ ἐπαναφέρουν τὸ δωδεκάθεο τοῦ Ὀλύμπου καὶ ὅ,τι συναποτελοῦσε τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ θρησκεία.

Οἱ νεοπαγανιστές παρουσιάζονται ὡς δῆθεν λάτρεις τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ πολιτισμοῦ. Μονοπωλοῦν τὴν ιδιότητα τοῦ μόνου γνησίου φορέα τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ βεβαίως τὴν ιδιότητα τοῦ γνήσιου Ἑλλήνα.

Μὲ τὸ πρόσχημα κίνησης ἐπιστροφῆς στὶς ἀρχαίες παραδόσεις τῶν λαῶν γενικότερα, καὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος εἰδικότερα, καὶ μὲ ἀφορμὴ τὴν ἀναζήτηση λύσεων στὰ τεράστια προβλήματα καὶ ἀδιέξοδα, πού ἐπέφερε ὁ σύγχρονος τεχνικός-καταναλωτικός πολιτισμός, ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐπαναφορὰ τῆς λατρείας τῶν ἀρχαίων θεῶν καὶ τῆς θεᾶς φύσεως. Ὅταν μιλοῦν ὅμως γιὰ ἐπαναφορὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς παραδοσιακῆς θρησκείας, δὲν ὀρίζουν ποιά μορφή ἐννοοῦν, δεδομένου ὅτι ἡ ἀρχαιοελληνικὴ θρησκεία οὐδέποτε εἶχε σταθερὴ μορφή.

Ἱστορικὴ ἐξέλιξη τῆς ἀρχαίας θρησκείας

Στοὺς προϊστορικοὺς χρόνους εἶχε μία πρωτόγονη φυσιολατρικὴ μορφή, ὅπου λατρεύονταν βουνά, δέντρα, ζῶα κ.ἄ. Μετὰ ἀπὸ τὴ λατρεία χθονίων θεοτήτων ἄρχισε νὰ διαμορφώνεται τὸ γνωστὸ δωδεκάθεο καὶ

παράλληλα ἡ λατρεία τοπικῶν θεοτήτων καὶ ἡρώων.

Ἀπὸ τὸν 6ον αἰῶνα π.Χ. καὶ μετὰ οἱ Ἴωνες φιλόσοφοι καὶ ἐπιστήμονες ἄρχισαν νὰ ἀμφισβητοῦν τὴν εἰδωλολατρικὴ πολυθεϊστικὴ θρησκεία καὶ νὰ κρίνουν αὐστηρὰ τὴν ὅλη τῆς δομὴ ἀναζητώντας τὴν ὀρθὴ ἐννοια τοῦ θεοῦ. Ἔτσι φτάνουμε στοὺς σοφιστές καὶ ἰδεαλιστές φιλοσόφους τῶν κλασικῶν χρόνων.

Στοὺς ἐλληνιστικοὺς καὶ ρωμαϊκοὺς χρόνους ἔχουμε μεγάλου θρησκευτικοῦ συγκρητισμό, ὅπου ἀνατολικὲς θρησκείες καὶ θεότητες καὶ τὸ ρωμαϊκὸ πάνθεο ἐκτοπίζουν τὸ δωδεκάθεο καὶ τίς τοπικὲς λατρεῖες.

Ἀκόμη, κατὰ τὸ R. Dechavme στὸ ἔργο του Μυθολογία οἱ θεοὶ καὶ οἱ θεές τῆς ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ προβολὴ ἀρρωστημένων ἀνθρωπίνων ψυχικῶν διαθέσεων. Εἶναι ἡ «θεοποίηση» τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν τῶν ἀρχόντων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἡ νομιμοποίηση τῶν καταπιεστικῶν, ἠθικῶν καὶ ποινικῶν τους ἀτοπημάτων. Ἄλλωστε, οἱ βασιλεῖς κατὰ τὸν Ὅμηρο καλοῦνται «Διογενεῖς», δηλαδὴ γενιά τοῦ Δία καὶ ἡ ἐξουσία τους εἶναι ἀπόρροια τῆς ἐξουσίας ἐκείνου. Εἶναι γνωστὸ ὅτι σὲ πολλὰς περιπτώσεις οἱ ψευδοθεοὶ αὐτοὶ «ἀπαιτοῦσαν» ἀκόμη καὶ θυσίες ἀνθρώπων καὶ λατρεύονταν μὲ ὄργια.

Στοὺς μετακλασικοὺς, ἐλληνιστικοὺς καὶ ρωμαϊκοὺς χρόνους εἶχαν φτάσει στὴν ἀνθρωπολατρία, δηλ. νὰ λατρεύουν ὡς θεοὺς ζῶντες ἀνθρώπους, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Σπαρτιάτη ναύαρχο Λύσανδρο, ὅπως ἀκόμη τὸν Νέρωνα καὶ ἄλλους Ρωμαίους αὐτοκράτορες.

Ὅλοι βέβαια οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι

ἀπέρριψαν τήν ἀρχαιοελληνική θρησκεία καί προσπάθησαν μέ πολλή δυσκολία καί κόστος, μέχρι καί τήν ἴδια τή ζωή κάποιων, ὅπως ὁ Σωκράτης, νά ὑπερβούν τήν πολυθεΐα καί νά καθάρουν τήν ἔννοια τοῦ θεοῦ ἀπό στοιχεῖα μυθολογίας, δεισιδαιμονίας, μαγείας κ.ἄ.

Οἱ σύγχρονοι ὅμως «ἀρχαιολάτρες» οὐδέποτε ἀναφέρονται σ' αὐτούς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς καί τὰ ἀντιρρητικά ἔργα τους κατά τῆς εἰδωλολατρικῆς θρησκείας, θεωρώντας αἵρετικές τίς μονοθεϊστικές ἀντιλήψεις τους, αὐτούς οἱ ὅποιοι συνέτριψαν πραγματικά τήν εἰδωλολατρία καί τό δωδεκάθεο. Ὁ Σωκράτης, ὅταν ρωτήθηκε «τί Θεός;» ἀποκρίθηκε «τό ἀθάνατον καί αἰδίδιον».

Νεοπαγανισμός καί Χριστιανισμός

Οἱ νεοεἰδωλολάτρες κατηγοροῦν τόν Χριστιανισμό ὅτι «κατέστρεψε τό διονυσιακό τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ πνεῦματος καί τήν πλήρη κατάφαση τῆς ζωῆς πού ζοῦμε τώρα».

Θεωροῦν δηλαδή οἱ νεοπαγανιστές ὅτι ὁ Χριστιανισμός εἶναι μία ἄρνηση καί ἀπόρριψη τῆς ζωῆς καί τῶν ἀπολαύσεων τῆς καί τώρα αὐτοῖ δίνουν τή δυνατότητα στοὺς ὁπαδούς τους νά ζήσουν. Ὅταν, βέβαια, μιλοῦν γιά διονυσιακό πνεῦμα, ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ἐννοοῦν τοὺς βακχικούς χορούς μέ τὰ ὄργια καί τίς θυσίες, ἀκόμη καί ἀνθρωποθυσίες, ὅπως ἤδη ἀναφέραμε.

Θεωροῦν ἀκόμη ὅτι ὁ Χριστιανισμός μέ βίαιο καί ἄδικο τρόπο ἀπέβαλε τήν ἀρχαία ἐλληνική θρησκεία καί ἐπέβαλε τόν Χριστιανισμό. Γι' αὐτό ὅμως μᾶς ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικός: «ὁ Χριστιανισμός

κατάφερε σέ σύντομο χρονικό διάστημα νά ταπεινώσει τήν ὑπερηφάνεια καί τό θράσος τῶν ψεύτικων θεῶν, νά ἐξαφανίσει ἀπό ὅλη τή Γῆ τή λατρεία τους καί νά γκρεμίσει ἀπό παντοῦ τοὺς δαιμονικούς ναοὺς τους, καί αὐτό δέν τό κατόρθωσε μέ στρατό πολυάριθμο, οὔτε μέ θαρραλέους ἔνοπλους ἄνδρες, οὔτε στέλνοντας ἀστραπές ἐξ' οὐρανοῦ, ἀλλά μέ λόγια πραότητος καί μέ εὐχάριστες διδαχές ἀπομάκρυνε ὅλους ἀπό τή σκοτεινὴ πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας καί τοὺς ὁδήγησε στό ἀληθινὸ φῶς τῆς εὐσέβειάς του».

Κατά τὰ τελευταῖα χρόνια, διάφορες νεοπαγανιστικές ὁργανώσεις μέ ἐκδόσεις ἀρχαιολατρικῶν περιοδικῶν καί βιβλίων, μέ ἐκδηλώσεις, «ιερά προσκυνήματα» καί

τελετές σέ ἀρχαιοελληνικούς ἱερούς τόπους προσπαθοῦν νά ἀναβιώσουν τήν ἀρχαία θρησκεία. Μέ διάφορα τελετουργικά καί παγανιστικές τελετές, ἀντιγραφή Χριστιανικῶν τελετῶν, καί

σύνθεση ὕμνων στοὺς θεοὺς τους, ἐορτάζουν τίς διάφορες παγανιστικές ἐορτές, ὅπως ἡλιοστάσια κ.ἄ.

Ἀνάμεσα στοὺς νεοπαγανιστές ὑπάρχουν διάφορες τάσεις καί ὁμάδες, πού κριτήριο διαχωρισμοῦ εἶναι τό πῶς ἀντιλαμβάνονται τό θεῖο. Κάποιες ὁμάδες προσπαθοῦν νά συμβιβάσουν τόν μονοθεϊσμό μέ τήν πολυθεΐα, ὑποστηρίζοντας ὅτι καί ὁ Χριστός ἦταν Ἑλληνας ἢ ὅτι «ἀνήκε στοὺς θεοὺς τοῦ Δωδεκαθέου». Θέλουν δηλαδή νά κάνουν τόν Χριστό δοῦλο τοῦ ρατσισμοῦ τους. Παράλληλα μέ αὐτό θεωροῦν τόν Χριστιανισμό ὡς γέννημα τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἐξ' οὗ καί «ἰουδαιοχριστιανισμός» κατ' αὐτούς.

Ακόμη, άντλώντας στοιχεία από συγγραφείς χριστιανομάχους, αρχαίους και νεότερους, άγνοώντας παντελώς τό πνεύμα τών Αγίων μας, πού είναι ή βιούμενη Όρθοδοξία, πολεμούν τόν Χριστιανισμό. Όχι μόνο τή διδασκαλία του διαστρέφουν και πολεμούν, αλλά ύβρίζουν και κακοχα-ρακτηρίζουν ιερά πρόσωπα τής Έκκλησίας μας, όπως τόν Ιερό Χρυσόστομο, αποκαλώντάς τον «δολοφόνο» ή «πόρνο», τόν Μ. Βασίλειο «άνθέλληνα» κ.ά.

Ό νεοπαγανισμός σήμερα

Όσον άφορά τίς σύγχρονες τάσεις και «διαβαθμίσεις» του νεοπαγανισμού, θά μπορούσαμε νά τίς χωρίσουμε στίς έξης κατηγορίες:

α) Αυτούς πού απορρίπτουν ξεκάθαρα και κατά πάντα τόν Χριστιανισμό και βεβαίως τήν Όρθοδοξία.

Σέ κείμενο προς τήν Ιερά Σύνοδο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, κάποια ομάδα πού πρεσβεύει τίς έν λόγω θεωρίες, αυτο-αποκαλύπτεται και βρίζει άσύστολα τήν Έκκλησία και τούς λειτουργούς της και χαρακτηρίζονται οί Χριστιανοί «άναρχι-κοί, άριστοι γεννίτσαροι κατά του Έλληνισμού».

β) Μία δεύτερη ομάδα, κάπως πιο εύελικτη, θέλει νά χρησιμοποιεί τόν Χριστό και νά διασυνδέει μέ ένα δικό της τρόπο τόν Χριστιανισμό μέ τόν Έλληνισμό «θεωρώντας», όπως και ό Ίωνας Δραγούμης, «τήν Όρθοδοξία ως ταπεινή θεραπεινίδα τών ένδοϊστορικών Έλληνικών συμφερόντων» και αυτό βέβαια για έθνικιστικούς σκοπούς και λόγους.

Σέ συνάντηση άρχαιοελληνιστών σέ «θερινό ήλιοστάσιο διακηρύττουν και βεβαίως αποκαλύπτουν τήν ταυτότητά τους: Θεωρούν τήν Έλληνική μυθολογία άνωτερη από τήν Αγία Γραφή και από πλευράς αισθητικής και από πλευράς ήθικων διδασμάτων. Θεωρούν ακόμη ότι ό Χριστιανισμός έχει έπιβληθεί στην Ελλάδα, πολεμώντας – παύοντας τήν άρχαιοελληνική θρησκεία. Τό σημαντικό σ' αυτή τή διακήρυξη είναι ότι άπευθύνονται «στους σωστούς και νηφάλι-

ους Χριστιανούς» και τείνουν χείρα συναδέλφωσης, «για νά οίκοδομήσουμε μαζί μία Νέα Ελλάδα και νά άντιμετωπίσουμε τούς πολυπληθείς κοινούς (μας) έχθρους».

γ) Μία τρίτη ομάδα νεοπαγανιστών συνδέει τό ελληνικό δωδεκάθεο μέ τόν μυστικισμό τής Άπω Ανατολής, όπως βιώνεται σέ διάφορα σύγχρονα ρεύματα και βεβαίως στόν άποκρυφισμό.

Βασική διδασκαλία Νεοπαγανισμού

Μέ έντονο άντιιουδαϊκό πνεύμα κατηγορούν τήν Παλαιά Διαθήκη ως βιβλίο Ιουδαϊκό, πού δέν έχει χώρο στην Έκκλησία και τήν εκπαίδευση, έπηρεασμένοι από παλαιούς και σύγχρονους έθνικούς-γνωστικούς, αλλά και έντονο άντισημιτισμό.

Πιστεύουν οί νεοπαγανιστές ότι μέ τήν αναβίωση του δωδεκαθέου του Όλύμπου θά πάρει τή σωστή της θέση ή άρχαιοελληνική παράδοση, τήν όποία πήρε «σκανδαλωδώς ή βυζαντινή κακοδαιμονία», κατά τήν έκφρασή τους. Μόνο έτσι θεωρούν ότι θά μπορέσει ό νεοέλληνας νά όνομαστεί Έλληνας και νά έλευθερωθεί από τήν καταδυναστεία του Χριστιανισμού, ό όποιος «καταδυναστεύει κάθε πρωτοβουλία, κάθε στοχασμό, κάθε δημιουργική διάθεση».

Η ήθική όπως βιώνεται στόν Χριστιανισμό, είναι άδιανόητη στόν νεοπαγανισμό. Οί ήθικές άπαγορεύσεις κατ' αυτούς άνήκουν στίς καταπιεστικές – μονοθεϊστικές θρησκείες και είναι ένταγμένες σέ ευρύτερο σχέδιο ύποδούλωσης τών λαών. Θεωρούν ότι μέσα από τή λατρεία της άρχαίας θρησκείας, απολαμβάνουν τή χαρά της ζωής χωρίς περιορισμούς πού τούς στερεί ό Χριστιανισμός.

Όπως φαίνεται από τά πιο πάνω και πολλά άλλα στοιχεία, πού δέν μπορούμε νά επεκταθούμε, «τό σύγχρονο νεοπαγανιστικό κίνημα είναι ξενόφερτο και άπηχεί καθ' ολοκληρίαν τη θεολογία του συγκρητισμού της «Νέας Έποχής».

Εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

+ Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη
Καθηγ. Ι.Μ. Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου σημαδεύει τὰ πάντα στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί στήν ζωή τῶν Χριστιανῶν. Δέν ὑπάρχει κάτι πού νά γίνεται στήν ἀγία μας Ἐκκλησία εἴτε στήν ζωή τήν εὐσεβή, τό ὅποιο νά μή σφραγίζεται μέ τόν Τίμιο Σταυρό τοῦ Χριστοῦ. Τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας τελεσιουργεῖται μέ τήν σφραγίδα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Σταυρικές εἶναι ὅλες οἱ εὐλογίες τῶν ἱερέων τῆς Ἐκκλησίας. Τό πρῶτο μυστήριο τῆς σωτηρίας, τό Ἅγιον Βάπτισμα, διά τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καί αὐτό φέρεται εἰς πέρας. Καί στήν ζωή μας τήν καθημερινή, ἀπό τήν ὥρα πού θά

ξυπνήσουμε ὡς τήν ὥρα πού θά κατακλιθούμε, καί ἀπό τήν ὥρα πού θά γεννηθούμε ὡς τήν ὥρα πού θά παραδώσουμε τήν ψυχή μας στόν Θεό καί ἄλλοι θά παραδώσουν τό φθαρτό σῶμα μας στό μνήμα πάλι ὁ Σταυρός τὰ σφραγίζει ὅλα.

Τοῦτο βέβαια δέν εἶναι τυχαῖο, οὔτε γίνεται ἀπλῶς γιά νά ἔχουμε κάποια θεία δύναμι ἢ κάποια θεία προστασία ἢ κάποια θεία εὐλογία. Βεβαίως γίνεται καί γι' αὐτό, ἀλλά ἐάν δοῦμε βαθύτερα τὰ πράγματα, θά δοῦμε ὅτι ὁ Σταυρός εἶναι ἀναφαίρετος συντροφος τῆς ζωῆς τοῦ Χριστιανοῦ καί τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Διότι ὁ Σταυρός εἶναι ἡ οὐσία τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καί τῆς

Χριστιανικῆς ζωῆς. Εἴτε λέμε ζωή ἐν Χριστῷ εἴτε λέμε ζωή ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ, τό ἴδιο λέμε. Δέν νοεῖται τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ χωρίς τόν Σταυρό Του. Δέν νοεῖται ἡ ζωή τοῦ Χριστιανοῦ χωρίς τήν συμμετοχή του στόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό, ὅ,τι κάνει ὁ Χριστιανός καί τό κάνει μέ τό πνεῦμα τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι χριστιανικό. Ὅ,τι κάνει καί δέν τό κάνει μέ τό πνεῦμα

τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι σαρκικό, εἶναι ἐγωϊστικό, εἶναι τῆς φιλαυτίας, εἶναι ἀντίθεο, εἶναι ἔξω ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Ἄρα δύο τρόποι ζωῆς ὑπάρχουν, ὁ τρόπος ὁ μή σταυρικός καί ὁ τρόπος ὁ σταυρικός. Καί

ὁ μή σταυρικός εἶναι ὁ τρόπος τοῦ ἐγωϊσμοῦ, εἶναι ὁ τρόπος ὁ κοσμικός, εἶναι ὁ τρόπος τοῦ ἀνθρωποκεντρισμοῦ, εἶναι ὁ τρόπος κατὰ τόν ὅποιο ὁ ἄνθρωπος ζῇ μέ τόν ἑαυτό του καί ὄχι μέ τόν Θεό καί τόν ἀδελφό του. Ἐνῶ ὁ τρόπος τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ τρόπος κατὰ τόν ὅποιο ὁ ἄνθρωπος προσπαθεῖ νά νικᾷ τό σαρκικό φρόνημα, νά νικᾷ τόν παλαιό ἄνθρωπο, νά νικᾷ τόν ἐγωϊσμό του καί νά ζῇ προσφερόμενος στόν Θεό καί προσφερόμενος στόν ἀδελφό του.

Ἐάν ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ ἔχῃ τόσο μεγάλη δύναμι καί ὁ σταυρικός θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἔχῃ τόση δύναμι, τήν ἔχει διότι ἐπάνω στόν Σταυρό Του ὁ Χρι-

στός επανέφερε τόν άνθρωπο στήν πραγματική του τροχιά καί φύσι. Διώρθωσε διά τῆς τελείας ὑπακοῆς Του, τῆς μέχρι Σταυροῦ καί θανάτου, τήν ἀνυπακοή τοῦ Ἀδάμ, τήν ἐπανάσταση τοῦ Ἀδάμ, μέ τήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος χωρίστηκε ἀπό τόν Θεό. Ὅλη ἡ τραγωδία τοῦ ἀνθρώπου ἦταν ἡ ἁμαρτία, ὁ ἐγωϊσμός τοῦ Ἀδάμ, πού τόν χώρισε ἀπό τόν Θεό. Ὅλη ἡ διόρθωσις αὐτῆς τῆς μεγάλης τραγωδίας τοῦ Ἀδάμ ἐγινε μέ τήν ἄφατο κένωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τό ἀποκορύφωμα τῆς ὁποίας ἦταν ὁ Σταυρός Του. Καί ἐπειδή

ἐπάνω στόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ διορθώθηκε ὅλο τό λάθος τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὔας καί τῶν ἀνθρώπων τῶν πρό Χριστοῦ, γι' αὐτό καί ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι νίκη μεγάλη τοῦ Χριστοῦ κατά τοῦ διαβόλου καί τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ θανάτου. Γι' αὐτό καί ὁ διάβολος φοβεῖται τόσο πολύ τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ, διότι ἐπάνω στόν Σταυρό Του ὁ Χριστός τοῦ ἀνέτρεψε ὅλο του τό ἔργο, ὅλα τά μηχανήματα πού εἶχε κάνει, ὅλες

τίς πονηρίες πού εἶχε κάνει, ὅλες τίς μεθοδεῖες πού εἶχε κάνει, μέ τίς ὁποῖες κρατοῦσε αἰχμάλωτο τό γένος τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλά ὁ Κύριος ἐκεῖ ἐπάνω στόν Σταυρό τόν ἐνίκησε καί τόν κατετρόπωσε μέ τήν ἄκρα ταπείνωσί Του καί μέ τήν τελεία ὑπακοή Του στοῦ ἁγίου θέλημα τοῦ Θεοῦ Πατρός Του.

Ἔτσι λοιπόν καί ἐμεῖς βλέπουμε, ὅτι ὡς Χριστιανοί δέν ἔχουμε ἄλλο τρόπο νά ζήσουμε, παρά μόνο τόν τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ τρόπο. Συμμεριζόμενοι, δηλαδή, κάθε

λεπτό τήν ταπείνωσι τοῦ Χριστοῦ, τήν θυσία τοῦ Χριστοῦ, τήν νίκη κατά τῶν παθῶν μας καί τοῦ ἐγωϊσμοῦ μας καί τοῦ ἰδίου μας νοσηροῦ καί ἁμαρτωλοῦ θελήματος. Κάθε φορά πού κάνουμε μία ἁμαρτία, ἓνα ἐγωϊσμό, μία ὑπερηφάνεια, μία ἀνυπακοή, ἓνα ἴδιον θέλημα, δεχόμεθα ἓνα κακό λογισμό, κάθε φορά πού βλέπουμε τόν ἄλλο ἄνθρωπο ἐγωϊστικά, σαρκικά, θέλουμε νά τόν ἐκμεταλλευτοῦμε, σέ κάθε τέτοια στιγμή προδίδουμε τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ καί παύουμε νά ζοῦμε κατά τόν τρόπο τοῦ Σταυροῦ

τοῦ Χριστοῦ καί ζοῦμε κατά τόν τρόπο τοῦ παλαιοῦ Ἀδάμ, πού εἶναι μή σταυρικός καί εἶναι ἐγωκεντρικός.

Ἀλλά δόξα τῷ Θεῷ πού ὑπάρχει ἡ μετάνοια, κάθε φορά πού ὁ διάβολος μᾶς παρασύρει νά νομίζουμε ὅτι ἡ εὐτυχία μας εἶναι νά μή ζοῦμε κατά τόν τρόπο τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἀλλά κατά τόν τρόπο τοῦ παλαιοῦ Ἀδάμ. Δόξα τῷ Θεῷ πού ὑπάρχει ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, αὐτή πού φανερώθηκε ἐπάνω στόν Σταυρό,

καί ἐμεῖς μπορούμε μέ τήν μετάνοιά μας νά ζητήσουμε τήν συγχώρησι τοῦ Κυρίου καί ἀμέσως νά ξαναβροῦμε τόν σωστό τρόπο, νά ξαναζήσουμε σταυρικά τήν ζωή μας.

Θά τό ἔχετε προσέξει, ἀδελφοί μου, ὅτι αὐτό εἶναι ἓνα συνηθισμένο τέχνασμα καί μία πλάνη τοῦ διαβόλου. Μᾶς παρασύρει συνήθως ὁ διάβολος νά νομίζουμε ὅτι ἡ εὐτυχία μας εἶναι νά μή ζοῦμε σταυρικά, νά μή βλέπουμε τόν ἄλλο ἄνθρωπο ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀδελφό μας ἐν Χριστῷ, ἀλλά

νά τόν βλέπουμε ἐγωϊστικά, νά τόν βλέπουμε σαρκικά, νά τόν βλέπουμε γιά νά τόν ἐκμεταλλευτοῦμε, νά θέλουμε νά ἐπιβληθοῦμε ἐμεῖς στόν ἄλλο καί ὄχι νά διακονήσουμε τόν ἄλλο, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος: «Οὐκ ἦλθον διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι». Ἀλλά μετά τί βλέπουμε; Καί τί βλέπει ὁ κόσμος πού ἔχει διαλέξει αὐτόν τόν τρόπο τῆς ζωῆς; Βλέπει ὅτι στόν μὴ σταυρικό τρόπο ζωῆς δέν ὑπάρχει ἡ ἀληθινὴ χαρά καί ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτό πάει καί σφυρίζει ὁ διάβολος στό ἀντί τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦ λέει:

«Τί θέλεις νά ζήσης σταυρικά; Ἄμα ζήσης σταυρικά, θά ζήσης ὑστερημένα στήν ζωή σου, καί θά σέ ἐκμεταλλευτοῦν οἱ ἄλλοι, θά σέ κοροϊδέψουν, θά σέ ἀπομυζήσουν, θά γίνης τό κορόιδο». Εἶναι ἡ τέχνη τοῦ διαβόλου αὐτή, εἶναι ὁ πειρασμός τοῦ διαβόλου. «Δέν ζῆς καί ἐσύ ὅπως ὁλος ὁ κόσμος; Νά ἐκμεταλλεύεσαι τοὺς ἄλλους, νά χρησιμοποιοῦς τοὺς ἄλλους, νά βλέπης τοὺς ἄλλους ὄχι ὡς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ ἀλλά ὡς σκεύη ἡδονῆς, νά ζῆς γιά τόν ἑαυτό σου, νά μὴ ζῆς γιά τόν Θεό οὔτε γιά τοὺς ἀνθρώπους;». Καί

ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος τά πιστεύει αὐτά καί τά δέχεται καί νομίζει ὅτι πραγματικά στήν μὴ σταυρική ζωή θά βρῇ μία ἀληθινὴ χαρά καί μία ἀληθινὴ ἀνάπαυση· ἀλλά δέν τὴν βρίσκει.

Καί νά, σήμερα ὑψώνεται πάλι ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου μας καί ὑπενθυμίζει σέ ὅλους μας καί σέ ὅλο τόν κόσμο ὅτι, ὅταν διαλέξουμε τόν σταυρό ὡς τρόπο τῆς ζωῆς μας, τότε ἔχουμε καί τὴν ἀνάστασι καί τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία μας καί τὴν ἀληθινὴ

ἀνάπαυσί μας μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί στήν ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν μας, τότε ἔχουμε τὴν ἀληθινὴ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό, βλέπετε καί τοῦτο τό μέγα μυστήριο τῆς εὐσεβείας καί τῆς πίστεώς μας, ὅτι ὅπου σταυρός, ἐκεῖ καί ἀνάστασις, καί ὅπου ἀνάστασις, ἐκεῖ ὅπωςδήποτε ἔχει προηγηθεῖ ὁ σταυρός. Ἐνῶ πουθενά δέν ὑπάρχει ἀνάστασις, ἂν δέν ὑπάρχει προηγουμένως ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ.

Καί ἐπειδὴ αὐτά μᾶς παρέδωσε ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, αὐτά παρελάβουμε διὰ

τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου μας, τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ μας τοῦ ἐπὶ Σταυροῦ σταυρωθέντος, αὐτὴν τὴν ζωὴν ἐξησαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ ἅγιοι Πατέρες, οἱ ὅσοι Ἀσκηταὶ οἱ πολίσαντες τάς ἐρήμους, ὅλοι οἱ Ἅγιοι πού ἐξησαν μέσα στίς κοινωνίες ὡς πιστοὶ δοῦλοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἃς γνωρίζουμε ὅτι αὐτό εἶναι ὅλο τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό καί ἐμεῖς ὡς Χριστιανοὶ ἐπιποθοῦμε νά ζήσουμε κατὰ τόν τρόπο τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Κύριος λοιπόν νά δώσῃ νά εἴμεθα πάντοτε εἰς τοὺς πό-

δας τοῦ ἐσταυρωμένου Κυρίου, μαθητεύοντες στό μέγα τοῦτο καί φρικτὸ μάθημα τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου καί ἔτσι συμμετέχοντες καί στήν ζωηφόρο Ἀνάστασι Του. Ὁ Κύριος νά δώσῃ νά εἴμεθα Χριστιανοὶ Σταυροαναστάσιμοι.

ἀπὸ τό βιβλίο: Ὁμιλίες σέ ἀκίνητες Δεσποτικές καί Θεομητορικές Ἑορτές, Τόμος Α΄

Ἡ σημαντική τῆς ἀλήθειας στὸν ἐλληνικό καί δυτικο-εὐρωπαϊκό πολιτισμό καί η γνωσιολογία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν

τοῦ κ. Παντελή Κελέρη

Ἀντιπρύτανη Ἀκαδημαϊκῶν Ὑποθέσεων Τεχνολογικοῦ Πανεπιστημίου Κύπρου

*«Καθ' ὅτι ἂν κοινωνήσωμεν, ἀληθεύομεν,
ἃ δέ ἂν ιδιάσωμεν, ψευδόμεθα».*

Ἡράκλειτος

 ἔν πρέπει νά ξεχνάμε πῶς εἴμαστε κληρονόμοι ἐνός λαμπροῦ διαχρο-
νικοῦ πολιτισμοῦ, γιά τόν ὁποῖον ἀριστεία δέν σημαίνει ἀπλῶς νά ξεχωρίζου-
με μέ τίς διανοητικές μας ικανότητες καί ἐπιτυχίες, ἀλλά ταυτόχρονα νά ξεχωρίζου-
με μέ τό ἦθος καί τόν Τρόπο καί Στάση Ζωῆς πού μᾶς διδάσκει ὁ πολιτισμός μας, παρὰ τήν ἀλλοτρίωση καί ἀποξένωση τῆς σύγχρονης κοινωνίας μας. Μιλᾶμε τόσο γιά τόν ἀρχαῖο μας πολιτισμό ὅσο καί γιά τόν πολιτισμό τῆς Ρωμοσύνης, δηλαδή τόν Χρι-
στιανικό Ἑλληνορωμαϊκό πολιτισμό, αὐτή τήν ὑπέροχη συνάντηση, σύνθεση καί σύμ-
φυση δυό φαινομενικά ἀντίθετων κόσμων καί ρευμάτων, τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καί τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀναμφίβολα ἡ συ-
γκλονιστικότερη στιγμή στήν Παγκόσμια Ἱστορία. Μιλᾶμε γιά τή Ρωμοσύνη καί τό ρωμαϊκό φιλότιμο πού τή συνοδεύει, καί πού ὑμνοῦν οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς, ποιητές καί συνθέτες μας.

«Ἡ Ρωμοσύνη ἐν φυλῇ συνόττῃαι τοῦ κόσμου,

Κανένας δέν εὐρέθηκεν γιά νά τήν ἐξαλείψει,

Κανένας, γιατί σιέπει τήν πού τά ὕψη ὁ Θεός μου.

Ἡ Ρωμοσύνη ἐν νά χαθεῖ ὄντας ὁ κόσμος λείπει»

ἐξυμνεῖ ὁ δικός μας μέγας ποιητής Βασίλης Μιχαηλίδης.

«Τήν Ρωμοσύνη μή τήν κλαῖς ... νάτη, νάτη πετιέται...»

στιχουργεῖ ὁ μέγας μας ποιητής Γιάννης Ρίτσος καί μελοποιεῖ ὁ μέγας μας μουσι-
κοσυνθέτης Μίκης Θεοδωράκης.

Στή διαμόρφωση αὐτοῦ τοῦ πολιτι-
σμοῦ καί τῆς παιδείας του, κομβική εἶναι ἡ συνεισφορά τῶν τριῶν μεγίστων φωστή-
ρων τῆς Τρισηλίου Θεότητος, τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ Γρηγο-
ρίου τοῦ Θεολόγου καί τοῦ χρυσορρήμο-
να Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου, τῶν ὁποίων τή μνήμη ἐορτάζουμε σήμερα. Οἱ μεγάλοι αὐτοί Καππαδόκες Πατέρες καί Οἰκουμε-
νικοί Διδάσκαλοι, οἱ ἄριστοι τῶν ἀρίστων τῆς ἐποχῆς τους, μέ ἐξαιρετικές σπουδές στή «θύραθεν σοφίαν», δηλαδή στή φιλοσοφία, τή ρητορική, φυσική, ἀστρονομία καί ἱα-
τρική, ἐπέτυχαν τή θεμελίωση καί μορφο-
ποίηση ἀπό ἀλληλοσυγκρουόμενα στοιχεῖα τοῦ νέου μας πολιτισμοῦ καί κουλτούρας. Ταυτόχρονα, διέσωσαν τά ἐλληνικά γράμ-
ματα τῆς κλασσικῆς γραμματολογίας καί τίς τέχνες, τά παράγωγα δηλαδή τοῦ ἀρχαίου παγανισμοῦ καί ἐθνικοῦ (εἰδωλολατρικοῦ) πολιτισμοῦ, ἀπό τήν ἀπόρριψη καί ἀπαξίω-
ση. Αὐτό τό ἐπέτυχαν μέ τήν ἐγκαιρη παρέμ-
βαση, προτροπή καί καθοδήγηση τῶν νέων πρὸς τή σπουδή τῶν Ἑλληνικῶν γραμμα-
των, ἐπισημαίνοντας τά ἀπορριπτέα παγανι-
στικά στοιχεῖα. Χαρακτηριστική εἶναι ἡ πε-
ρίπτωση τοῦ Μ. Βασιλείου, ὁ ὁποῖος διαλύει τήν προκατάληψη καί σπάζει τό φράγμα τῆς ἐχθρότητας μεταξύ ἐλληνικῆς σοφίας καί χριστιανισμοῦ, διακηρύσσοντας ὅτι τά ἀρι-
στοουργήματα τῆς ἐλληνικῆς διανοίας εἶναι «ἄξια τῆς τῶν χριστιανῶν μελέτης» καί ὅτι «ἡ τοῦ Ὁμήρου ποίησις ἀρετῆς ἐστίν ἔπαι-
νος». Οἱ βασικές παιδαγωγικές ἀρχές πάνω στίς ὁποῖες θεμελίωσε τήν αἰτιολόγηση γιά

τή μελέτη των αρχαίων κειμένων περιέχονται στο περίφημο έργο του, «Πρός τούς νέους όπως αν εξ ελληνικών ωφελούντο λόγων».

Γενικότερα όμλουντες, μπορούμε νά χαρακτηρίσουμε τή μετάβαση από τόν αρχαίο παγανιστικό ελληνικό/έθνικό κόσμο στή χριστιανική ελληνορωμαϊκή οίκουμένη, μέ πρωτεργάτες τούς τρεις οίκουμενικούς διδασκάλους, μέ τήν εξής διατύπωση: «Οί Έλληνες Πατέρες τής Χριστιανικής Έκκλησίας απέρριψαν τήν Όντολογία των αρχαίων, αλλά διατήρησαν καί έμπλούτισαν τήν Γνωσιολογία τους». Δηλαδή, απέρριφθη τό πανθειστικό κοσμοείδωλο τής αρχαίας θρησκείας, αλλά όμως διατηρείται διαχρονικά στόν πολιτισμό μας ό τρόπος πρόσβασης στή γνώση καί στήν αλήθεια των γύρω μας πραγμάτων.

Τό κύριο χαρακτηριστικό του τρόπου πρόσβασης στήν αλήθεια, πού χαρακτηρίζει διαχρονικά τόν ελληνικό πολιτισμό, είναι ή ταύτιση του αληθεύειν μέ τό κοινωνείν. Σέ αυτή τήν προσέγγιση του γνωσιολογικού προβλήματος στόν ελληνικό κόσμο, θά αντιπαραθέσουμε τή στάση του Εύρωπαίου-Δυτικού ανθρώπου, μέ τήν παγκοσμιοποιημένη έννοια του όρου, ό οποίος περιορίζει καί εξαντλεί τήν αλήθεια στή νοητική ικανότητα του υποκειμένου. Η στάση αυτή, πού έχει τίς ρίζες της στόν θεολογικό σχολαστικισμό του Δυτικού μεσαίωνα, δέν έπηρέασε μόνο στό κοινωνιολογικό καί φιλοσοφικό-μεταφυσικό επίπεδο τόν Δυτικό κόσμο, αλλά είχε καί ισχυρή επίδραση πάνω στή γνωσιολογία των Φυσικών (γενικότερα των Θετικών) έπιστημών. Έπιτρέψτε μου νά κάνω αναφορά καί σέ αυτό τό θέμα, μάς καί ή Φυσική είναι τό γνωστικό έπιστημονικό μου αντικείμενο.

Κατά τήν περίοδο μεταξύ 11ου καί 13ου μ.χ. αιώνα, στήν Ανατολή ό Έλληνικός-Ρωμαϊκός κόσμος καί ή αυτοκρατορία του, ή ανατολική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία πού καταχρηστικά ονομάζουμε σήμερα «Βυζαντινή», αγωνιζόταν μέ «νύχια καί μέ δόντια» νά σώσει από τούς πανταχόθεν έπιτιθέμενους

έχθρους τά έδάφη του καί τόν πολιτισμό του, μαραίνοντας ταυτόχρονα οικονομικά, διοικητικά καί στρατιωτικά καί χάνοντας έν τέλει αναγκαστικά, στήν ουσία, εκτός από τά έδάφη τής επικράτειάς του, καί τό τραίνο γιά τή βιομηχανική καί τεχνολογική ανάπτυξη του γένους μας. Αυτή ή αγωνιώδης προσπάθεια περιγράφεται υπέροχα στους στίχους πού στιχούργησε ό μεγάλος μας ποιητής Νίκος Γκάτσος καί μελοποίησε ό μεγάλος μας μουσικοσυνθέτης Μάνος Χατζηδάκης:

«Στά κακοτράχαλα τά βουνά
μέ τό σουράβλι καί τό ζουρνά
πάνω στήν πέτρα τήν άγιασμένη
χορεύουν τώρα τρεις άντρειωμένοι.
Ό Νικηφόρος κι ό Διγενής
κι ό γιός τής Άννας τής Κομνηνής.
Δική τους είναι μία φλούδα γής
μά έσύ Χριστέ μου τούς εύλογείς,
γιά νά γλιτώσουν αυτή τή φλούδα
απ' τό τσακάλι καί τήν αρκούδα...».

Κατά τήν περίοδο αυτή, στή Δύση όπου κυριάρχησε τό τευτονικό/γερμανικό φύλο των Φράγκων, ιδρύοντας τήν κατ'εύφημισμό αποκαλούμενη «Άγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία», επικρατούσε σταδιακά μία αύστηρή, κλειστή συστηματοποίηση τής γνώσης, πού κληροδοτήθηκε από τίς ελληνορωμαϊκές πηγές καί ένα φιλοσοφικό σύστημα πού χαρακτηρίστηκε από ένα άκρατο όρθολογισμό, ή όπως πό σωστά τόν ονομάζουμε «ρασιοναλισμό». Είναι σέ αυτή τήν περίοδο πού έπήλθε τό Μεγάλο Σχίσμα στή Χριστιανική εκκλησία, πού αναπτύχθηκε ό σχολαστικισμός καί ή έφαρμογή τής Ιεράς Έξετάσεως στήν Παπική Λατινική εκκλησία, καί διεξήχθησαν οι Σταυροφορίες, μεταξύ των όποιων ή Γ' καί ή Δ' μέ τά γνωστά καταστρεπτικά αποτελέσματα γιά τήν Ανατολική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, συγκεκριμένα γιά τήν Κύπρο μας καί τήν Κωνσταντινούπολη, αντίστοιχα.

Μία λεπτομερής ανάλυση τής σημαντικής τής αλήθειας στόν ελληνικό κόσμο, από τούς προσωκρατικούς, τόν Πλάτωνα καί τόν Άριστοτέλη, μέχρι καί τούς Έλληνες

φιλοσόφους τῆς μέσης καί ὕστερης χριστιανικῆς περιόδου, Καππαδόκες πατέρες, Μάξιμο τόν Ὁμολογητή, μπορεί νά ἀναδείξει τήν κοινή συνιστώσα στήν ἑλληνική φιλοσοφική σκέψη σχετικά μέ τό θέμα. Ἐδῶ θά δανειστώ μία ἐξαιρετική περίληψη τοῦ θέματος πού ἔκανε ὁ Χρῆστος Γιανναράς, ἕνας ἀπό τούς ἀξιολογότερους Ἑλλήνες φιλοσόφους τῶν ἡμερῶν μας: Ἡ εἰδοποιός διαφορά τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, ἀρχαίου καί ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ μαζί, ἀπό τόν βάρβαρο ἢ «ἡμιβάρβαρο» λόγο εἶναι πώς ἔχει τή χάρη νά ἀναδεικνύει τόν δυναμικό χαρακτήρα τῆς ἀλήθειας. Ἡ δυναμική αὐτή ἀποκλείει τή στατικότητα πού ἐμπεριέχει ἡ εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου πού προσπαθεῖ νά ἐξαντλήσει τήν κατανόηση τοῦ περιβάλλοντος καί τῆς φανέρωσης τῶν ὄντων στήν ἀτομική διανοητική του ικανότητα. Γι'αὐτό, ὁ δυναμικός τρόπος πρόσβασης στήν ἀλήθεια δέν μπορεῖ παρὰ νά εἶναι μόνον ἀποτέλεσμα σχέσης, μετοχής στόν κοινό λόγο.

Φαίνεται, πώς ὁ πρῶτος ἀπό τούς φιλοσόφους πού ταυτίζει τό ἀληθεύειν μέ τό κοινωνεῖν εἶναι ὁ Ἡράκλειτος. Ὁ κοινός λόγος εἶναι λόγος κοινωνίας. Τό διατυπώνει θαυμάσια μέ τή γνωστή φράση «καθ' ὅτι ἂν κοινωνήσωμεν, ἀληθεύομεν, ἃ δέ ἂν ιδιάσωμεν, ψευδόμεθα». Αὐτό σημαίνει πώς γνωρίζουμε τήν ἀλήθεια ὄχι ὡς ἀντικείμενο τῆς ἀτομικῆς ἀντιληπτικῆς ικανότητας, δηλαδή ὄχι μέ τόν ἴδιο λόγο, ἀλλά σάν ἀποτέλεσμα τοῦ συντονισμοῦ τοῦ ἀτομικοῦ λόγου μέ τόν κοινό λόγο, πού εἶναι ἕνα δυναμικά ἐνεργούμενο γεγονός. Τό ἰδιάζειν εἶναι ἡ ἐμμονή στόν ἄσχετο ἀτομικό λόγο αὐτονομημένο ἀπό τόν κοινό λόγο.

Μποροῦμε νά κατανοήσουμε πῶς βαρυσταθία αὐτό τό σημεῖο ἀναφερόμενοι στήν ἐτυ-

μολογία τῆς ἑλληνικῆς λέξης ἀ-λήθεια. Ἡ σχέση τῶν ὑπαρκτῶν μέ τόν ἄνθρωπο φανερώνεται ὡς λόγος, δηλαδή ὁ λόγος εἶναι ἡ φανέρωση τῶν ὑπαρκτῶν στόν ἄνθρωπο, εἶναι ἡ μή-λήθη τους, ἡ ἀ-λήθειά τους. Γιά νά πραγματοποιηθεῖ ὅμως ὡς λόγος ἡ ἀλήθεια τῶν ὄντων πρέπει νά εἶναι ἀποτέλεσμα σχέσης μέ τό σύνολο τῶν ἀνθρώπων τῆς κοινῆς συμβίωσης. Ἄν ἡ ἀτομική νόηση προσπαθῇ νά κατανοήσῃ τήν ὑπαρξη χωρίς σχέση, τότε αὐτή καθίσταται ἄλογος. Τό ὅτι ὅμως πρέπει νά κοινωνήσουμε γιά νά ἐξασφαλίσουμε τήν ἀλήθεια τῶν ὄντων δέν σημαίνει πώς πρέπει νά ὑποτάξουμε τόν ἕνα στή γνώμη τῶν πολλῶν, στή γνώμη τῆς πλειοψηφίας.

Ὁ καθένας πρέπει νά συμμετέχει στόν κοινό λόγο, γιά νά δεῖ λογικά τόν κόσμο γύρω του, ἀλλά ἀπό ἐκεῖ καί πέρα ἡ ἀτομική κατανόηση ἐξαρτᾶται ἀπό τή νοητική ικανότητα τῆς κάθε ἀνθρώπινης ὑπαρξης, τοῦ κάθε προσώπου, ἔχει δηλαδή ἕνα ἀπόλυτο χαρακτήρα ἐτερότητας καί ἀνομοιότητας. Ἐδῶ νά σημειώσουμε πώς οἱ τρεῖς Ἱεράρχες μαζί μέ τόν ἀδελφό τοῦ Μ. Βασιλείου, τόν Γρηγόριο, ἐπίσκοπο Νύσσης

τῆς Καππαδοκίας, ἴσως τόν φιλοσοφικότερο τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, εἶχαν καθοριστική συμβολή στήν ἀνάπτυξη τῆς φιλοσοφικῆς/θεολογικῆς ἔννοιας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, σέ ἀντιδιαστολή μέ τήν ἔννοια τοῦ ἀτόμου.

Μία δραστικά διαφορετική στάση ζωῆς καί μία ἄλλη ὄντολογική θεμελίωση τῆς οὐσίας τῆς ἀλήθειας ἐμφανίζεται στόν χώρο τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης μέ τήν προοδευτική εἰσβολή τῶν βαρβαρικῶν φυλῶν καί τήν κατάρρευση τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Ἡ συγχώνευση καί ἐπιβολή τῶν βαρβάρων πάνω στούς γηγενεῖς ρωμαϊκοὺς πληθυ-

σμούς δημιουργεί προσδευτικά τά ευρωπαϊκά έθνη, και ταυτόχρονα διαμορφώνει ένα πολιτισμό, πού συνεχώς απομακρύνεται από τόν έλληνορωμαϊκό χριστιανικό πολιτισμό, διατηρώντας μέν κάποια πρακτικά ρωμαϊκά στοιχεία, εισάγοντας δέ μία σημαντική τής αλήθειας έντελώς νοησιαρχική. Καλούμε αυτό τόν πολιτισμό Δυτικοευρωπαϊκό, πού τείνει σήμερα νά παγκοσμιοποιηθεί. Έτσι, ό όρος «Δύση» και «Δυτικός» άνθρωπος σημαίνει όπωσδήποτε κάτι περισσότερο από μία γεωγραφική περιοχή. Η σταδιακή αυτή απόκλιση του Δυτικού κόσμου σηματοδοτείται από τρεις κομβικούς σταθμούς: τς αγγουστίνιες ρίζες, τόν θεολογικό σχολαστικισμό του μεσαίωνα, και τήν καρτεσιανή όντολογία.

Η γνωσιοθεωρητική αυτή στάση του Αγγουστίνου βρήκε τήν πλήρη ανάπτυξη και συμπλήρωσή της στό μεσαιωνικό σχολαστικισμό, τή φιλοσοφική σχολή ή μέθοδο τών σχολαστικών, δηλ τών καθηγητών της scola, τών διδασκητρίων εκείνων της δυτικής Ευρώπης κατά τόν 12ο και 13ο αιώνα, πού βασίζουν τή διδασκαλία τους στην άσκηση του ρασιοναλισμού. Ο σχολαστικισμός είναι τό πρώτο στην ιστορία φιλοσοφικό σύστημα πού όργανώνει τή γνώση σέ ολοκληρωμένη, δηλ. κλειστή και δογματική ιδεολογία. Η έρμηνεία της σύνολης πραγματικότητας δίδεται μέ «άξιώματα», «άρχες» και «νόμους» όρθολογιστικής θετικότητας. Η ολοκληρωτική αυτή ιδεολογία βρίσκει τήν έκφρασή της στό θεοκρατικό όραμα της παντοκρατορίας του παπισμού, στή συγκέντρωση δηλαδή κάθε εξουσίας, πνευματικής, πολιτικής και νομοθετικής στά χέρια του Πάπα. Ο Thomas d' Aquin (ό Θωμάς Ακινάτης), ό μέγιστος τών σχολαστικών, εισάγει μέ τή Summa Theologiae (1270) τήν αρχή του παπικού αλαθήτου, ανάγοντας τόν Πάπα σάν τήν αυθεντία σχετικά μέ δογματικά θέματα.

Οι σχολαστικοί βασίζουν τή συλλογιστική τους πάνω σέ κείμενα κοινά αποδεκτά ως έκφραση αυθεντίας. Για τήν πίστη χρησιμοποιούν τή Βίβλο, και για όδηγο της όρθης λογικής τούς αρχαίους Έλληνες και ειδικά

τόν Άριστοτέλη, όπως οι ίδιοι τόν έρμηνεύουν και καταλαβαίνουν. Τό αποτέλεσμα ήταν νά παρερμηνεύσουν τή Λογική τών αρχαίων και νά τή μετατρέψουν σέ λογικοκρατία.

Δέν έχουμε χρόνο για νά αναλύσουμε τς θέσεις τών σχολαστικών, αλλά μπορούμε νά δούμε πού όδηγεί ή συλλογιστική τους στό θεολογικό έπίπεδο. Στόχος τους είναι ή διευκρίνιση της αποκαλυμμένης αλήθειας στα όρια τών δυνατοτήτων του ανθρώπινου λογικού. Ακόμη και ή ίδια ή Ουσία του Θεού, ή παντελώς άγνωστος, ακατάληπτος και άμέθεκτος, τίθεται υπό διερεύνηση. Θέση πού απορρίπτεται από τήν Όρθοδοξία, για τήν όποία μόνο οι έέργειες του Θεού είναι μεθεκτές από τόν άνθρωπο. Η σχολαστική μέθοδος όδηγεί σέ μία εικόνα όπου τό Είναί, ό Θεός, είναι ή συγκεκριμένη κατάληξη της αιτιολογικής αναφοράς τών όντων, δηλαδή ένα όν και αυτός, αλλά άξιολογικά άνώτερο από τά άλλα όντα έχοντας και τήν ιδιότητα του Δημιουργού. Η αντίληψη αυτή είναι καθαρά διανοητική σύλληψη και λαθεμένη, διότι κάνει χρήση του «αίτιου-αποτελέσματος» και μάλιστα από τήν άνάποδη. Ξεκινά από τά όντα (τό αποτέλεσμα), για νά δημιουργήσει τόν Δημιουργό (τό αίτιο). Έτσι αντί της άπειρης, άχρονης και αυθυπόστατης πραγματικότητας του Θεού, ό σχολαστικισμός κατασκευάζει ένα Θεό πού είναι «τό ακρότατο όν», ή Πρώτη Αίτία της Κοσμολογίας. Τελικά, ή λογικοκρατία πού διέπει τόν σχολαστικισμό γίνεται ή ίδια μία αυθεντία, πού έρμηνεύει όλη τή φυσική και μεταφυσική πραγματικότητα. Κάνοντας τήν ταύτιση της γνώσης μέ τή νοητική σύλληψη, δημιουργεί τή μετάβαση από τήν έποχή του κοινού λόγου στην έποχή του υποκειμενικού λόγου και τό αληθεύειν παύει νά ταυτίζεται μέ τό κοινωνείν.

Άπόσπασμα από τήν όμιλία στην τελετή βράβευσης τών άρίστων μαθητών του Δήμου Αγίου Άθανασίου την 30ην Ιανουαρίου.

Ἡ ἀρετὴ τῆς νηστείας στὴν Ὁρθόδοξη Πατερικὴ Γραμματεία

τοῦ κ. Σάββα Ἀλεξάνδρου,

Διευθυντοῦ Γραφείου Ὁρθοδόξου Ὁμολογίας Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ

Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Σαββαΐτης ὑποστηρίζει πὼς ὁ ἄνθρωπος πρὶν τὴν πώση, εἶχε τὴν εὐχέρεια νὰ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Θεό καὶ μὲ τίς αἰσθήσεις καὶ μὲ τὴ λογικὴ ψυχὴ του. Μὲ τίς αἰσθήσεις κοινωνοῦσε μὲ τὸν κτιστὸ ὑλικὸ κόσμον καὶ δι' αὐτοῦ ἀνήγετο πρὸς τὸν Θεό, ἐνῶ μὲ τὴ λογικὴ ψυχὴ του κοινωνοῦσε μὲ τὸν πνευματικὸν κόσμον καὶ πάλι δι' αὐτοῦ ἀνήγετο πρὸς τὸν Θεό. Μὲ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα, κατὰ τὴ θεολογία τοῦ ἱεροῦ πατρὸς, ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποίησε τίς αἰσθήσεις ὅχι γιὰ νὰ ἀναχθεῖ πρὸς τὸν Θεό, ἀλλὰ γιὰ νὰ διακόψει τὴ σχέση του μὲ Αὐτόν. Ἐκτο-

τε ἡ συνεργασία σώματος καὶ ψυχῆς διακόπηκε. Τότε μπήκε στὴ ζωὴ τοῦ μεταπτωτικοῦ ἀνθρώπου ὁ ὄντολογικὸς διῆσμος. Ἀπὸ τότε ἡ ψυχὴ ἐπιθυμεῖ τὰ ἄνω, ἐνῶ τὸ σῶμα διὰ τῶν αἰσθήσεων, τὰ ὑλικά καὶ γήινα. Ἀκριβῶς γι' αὐτόν τὸν λόγο ἡ Ἐκκλησία εἰσήγαγε τὴν ἄσκηση ὡς μέσο ὑπέρβασης τοῦ ὄντολογικοῦ διῆσμου. Ὁ Ἅγιος Ἡσύχιος ὁ πρεσβύτερος δέχεται πὼς «διὰ τῆς ἀσκήσεως ἡ ψυχὴ προσπαθεῖ νὰ χαλιναγωγῇ τὸ σῶμα, ὥστε νὰ συνεργαστεῖ μαζί της γιὰ τὸν κοινὸ στόχο, πού εἶναι ἡ θέωση τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐνιαίας ψυχοσωματικῆς ολότητας».

Ὁ Ἅγιος Διάδοχος ὁ Φωτικὸς διεκτραγωδώντας τὸν ὄντολογικὸ διῆσμό τοῦ μεταπτωτικοῦ ἀνθρώπου παρατηρεῖ: «ὁ μὲν

νοῦς ἡμῶν ἀεὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον συνήδεται τοῖς νόμοις τοῦ πνεύματος, τὰ δὲ αἰσθητήρια τῆς σαρκὸς τῷ λείψ τῶν ἡδονῶν συναπάγεσθαι θέλει». Δηλαδή ὁ νοῦς θέλει νὰ ἀναχθεῖ πρὸς τὰ πνευματικά, ἐνῶ ἡ σὰρκα μὲ τίς αἰσθήσεις τῆς ἔλκει τὸν ἄνθρωπο πρὸς τίς ἡδονές. Ἡ ἄσκηση, λοιπόν, θεωρεῖται, ὅπως λέχθηκε πρὶν, μέσο ὑπέρβασης τοῦ ὄντολογικοῦ διῆσμου καὶ ἐπιπρόσθετα ὁδὸς διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἔχει γεύ-

ση καὶ ἐμπειρία τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος στὰ περίφημα «Ἀσκητικά» του τονίζει: «Ἡ ἄσκησις μήτηρ τοῦ ἁγιασμοῦ ἐστὶ, ἐξ ἧς γεννᾶται ἡ

πρῶτη γεῦσις καὶ αἰσθήσις τῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ». Ἡ νηστεία, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα τῆς ἀσκήσεως καὶ μαζί μὲ τὴν ἀγρυπνία, τὴ χαμαικοιτία καὶ τὴν ἀκτημοσύνη ἀποτελεῖ τὸ εὐρύτερο φάσμα τῶν σωματικῶν ἀρετῶν.

Ὁ Μέγας Βασίλειος, μιλώντας εἰδικὰ γιὰ τὴν ἀρετὴ τῆς νηστείας, ὑποστηρίζει πὼς ἡ ἀρετὴ αὕτη ἦταν ἡ ἀρετὴ ποὺ ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ ἐπιδείξουν οἱ πρωτόπλαστοι, γιὰ νὰ πάρουν τὸ στεφάνι τῆς ὑπομονῆς. Σημειώνει χαρακτηριστικά: «Τὸ δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ἦν φυτὸν εὐφορον ὠραίων καρπῶν, ἵνα ἐν τῇ ἀποχῇ τοῦ ἡδέως ἐπιδειξάμενοι τὸ καλὸν τῆς ἐγκρατείας, ἀξιωθῶμεν τῶν στεφάνων τῆς ὑπομονῆς».

Μὲ ἀνάλογο ὕψος ὁ Ἅγιος Γρηγόρι-

ος ὁ Παλαμᾶς ἐπισημαίνει: «ὁ οὖν Θεός, νηστείαν ἐνετείλατο ἐν τῷ παραδείσῳ, ἣν ἂν ὁ ἄνθρωπος κατεῖχε καὶ συνετήρει, ἀθάνατος, ἀκάματος, ἄλυπος εἰς τὸν αἰὶ χρόνον διέμεινε». Δηλαδή, ἡ νηστεία εἶναι ἡ πρώτη ἐντολή πού ἔδωσε ὁ Θεός στὸν ἄνθρωπο, ὅταν βρισκόταν μέσα στὸν παράδεισο, τὴν ὁποία, ἂν τηροῦσε καὶ φύλαττε, θά ἔμενε ἀθάνατος, χωρὶς λύπες καὶ χωρὶς κόπους. Θά ζοῦσε ἀγγελικὴ ζωή. Ἐπομένως, ἡ σωματικὴ αὐτὴ ἀρετὴ ἔχει κατὰ τοὺς θεοφόρους Πατέρες σωτηριολογικὲς ἐπιπτώσεις στό ἄνθρωπο πρόσωπο. Ὁ ἴδιος αὐτός Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας τονίζει πῶς «ὁ Χριστός ἐν ἐρημίαις νηστεύων τὸν κοινὸν πειραστὴν καθεῖλε». Δηλαδή ὁ Χριστός νηστεύοντας μέσα στὴν ἔρημο νίκησε τὸν διάβολο. Συνεχίζοντας παρακάτω, ἀναφέρει: «καὶ τὴν ἀνθρώπινη φύση ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὴν κυριαρχία του καὶ τὸν ἴδιο παρέδωσε σάν ἓνα εὐτελές καὶ ἄχρηστο πρᾶγμα στὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων, πού εὐσεβῶς πολιτεύονται κατὰ τὸ Ἅγιο Εὐαγγέλιό Του».

Ἐξάλλου, ὁ Ἱερός Χρυσόστομος τονίζοντας τὴν τεράστια σημασία τῆς νηστείας, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς σωτηρίας πού ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἡττας τοῦ διαβόλου, ἀναφέρει: «ἡ νηστεία μέγιστον ὄπλον κατὰ τοῦ διαβόλου ἐστίν· διὰ τοῦτο ὁ Χριστός ἐνήστευσεν, οὐ ταύτης δεόμενος, ἀλλ' ἡμᾶς παιδεύων». Δηλαδή, ἡ νηστεία εἶναι ὄπλο μέγιστης σημασίας, διὰ τοῦ ὁποίου κατατροπώνεται ὁ διάβολος. Γιὰ αὐτὸ ἀκριβῶς, ὁ Χριστός νήστεψε, ὄχι γιατί ὁ ἴδιος εἶχε ἀνάγκη νὰ νηστεύει, ἀλλὰ γιὰ νὰ μᾶς διδάξει ὅτι ἡ νηστεία ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Παρακάτω δέ, σημειώνοντας τὰ κακά τῆς ἀκρασίας, ὑπογραμμίζει: «ἡ ἀκρασία ἐξέβαλε τὸν Ἀδάμ τοῦ παραδείσου, αὕτη τὸν κατακλυσμὸν ἐπὶ Νῶε πεποίηκεν, αὕτη κατήγαγε καὶ τοὺς κεραινοὺς Σοδόμων».

Γιὰ τὴν ὀρθόδοξη Πατερικὴ σκέψη, ἡ κατάλυση τῆς νηστείας καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἡδυφαγίας συνιστοῦν μαζί μέ τὴν πολυλογία τὰ αἰτία τῆς ἀκολασίας. Ἀποφαίνεται γι' αὐτὸ ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ ὁμολογητής, μεγάλ-

λος φιλοκαλικὸς Πατέρας τῆς ὀρθοδοξίας: «Ἡ πολυλογία καὶ ἡ ἡδυφαγία εἰσὶν τὰ αἰτία τῆς ἀκολασίας». Γιὰ αὐτό, ὅπως ὁ ἴδιος διευκρινίζει, ἡ νηστεία εἶναι ἀρετὴ ἀπαραιτητή, συνυφασμένη μέ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Τονίζει χαρακτηριστικά: «ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγγελικὸν βίον διάγει ἐπὶ τῆς γῆς, νηστεύων, ἀγρυπνῶν, ψάλλων, αἰετὰ καλὰ λογιζόμενος περὶ παντός ἀνθρώπου». Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἐκθειάζοντας τὴν ἀρετὴ τῆς νηστείας, πού συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ἀρετὴ τῆς ἀκτημοσύνης καὶ τὴν ταπείνωση, ἀρετὲς πού βίωνε ἡ ἀδελφή του ἁγία Μακρίνα καὶ πού μετέδωσε καὶ στὴ μητέρα της, ἀναφέρει εἰς τὸ περισπούδαστο ἔργο του «Εἰς τὸν βίον τῆς ὁσίας Μακρίνης»: «Τρυφὴ ἦν αὐταῖς ἡ ἐγκράτεια, δόξα τὸ μὴ γινώσκεισθαι παρὰ τῶν ἀνθρώπων, πλοῦτος ἡ ἀκτημοσύνη, καὶ πᾶσαν τὴν ὑλικὴν περιουσίαν ὡς κόνιν ἀποτινάξεσθαι». Δηλαδή, γι' αὐτὲς ἦταν καλοπέραση ἡ νηστεία, πλοῦτος ἡ φτώχεια καὶ σάν σκόνη πέταξαν ἀπὸ πάνω τους κάθε ὑλικὴ περιουσία. Δόξα τους δέ ἡ ταπείνωση, πού ἐκφραζόταν μέ τὸ νὰ μὴν ἐπιδιώκουν νὰ εἶναι τὸ ἐπίκεντρο τῆς προσοχῆς τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Μέγας Βασίλειος, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλοι οἱ θεοφόροι πατέρες, ὑποστηρίζει πῶς ἡ νηστεία εἶναι νομοθεσία πού σχετίζεται ἄμεσα μέ τὴν ἐγκράτεια. Μετάνοια χωρὶς νηστεία οὐσιαστικά δέν ὑπάρχει. Σημειώνει συγκεκριμένα: «Τὸ δέ, οὐ φάγεσθε, νηστείας ἐστὶ καὶ ἐγκρατείας νομοθεσία. Μετάνοια δέ χωρὶς νηστείας ἀργή». Χαρακτηριστικὴ εἶναι στὴν προκειμένη περίπτωση ἡ θέση τοῦ Ἀββᾶ Ποιμένα στοῦ γεροντικό, πού ὅταν ρωτήθηκε ἀπὸ τὸν ἡγούμενο ἑνὸς μοναστηριοῦ γιὰ τὸ πῶς θά μπορούσε νὰ ἀποκτήσει πνεῦμα μετάνοιας καὶ φόβο Θεοῦ τοῦ ἀπάντησε: «Τέκνον, πῶς δυνάμεθα τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς κτήσασθαι ἔσωθεν ἔχοντες γαστρία τυρίων καὶ κερᾶμα ταρίχων»; Δηλαδή, παιδί μου, πῶς θά ἀποκτήσουμε φόβο Θεοῦ καὶ εἰλικρινὴ μετάνοια, ὅταν ἀπολαμβάνουμε τυριά καὶ παστά κρέατα; Στὴν ὀρθόδοξη Πατερικὴ γραμματεία ἐπισημαίνεται πῶς αὕτη εἶναι πού ὀδήγησε

καί ὁδηγεῖ ὅλους τοὺς Ἁγίους νά ζοῦν κατὰ Θεόν καί νά ἔχουν γεῦσιν καί ἐμπειρία Θεοῦ στή ζωή τους. Λέει καί πάλι ὁ Μέγας Βασίλειος «Εὖροις ἄν τήν νηστείαν πάντας τοὺς ἁγίους εἰς τήν κατὰ Θεόν πολιτείαν χειραγωγήσασαν».

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ πὺς οἱ θεοφόροι πατέρες ἐμφορούμενοι ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, μιλώντας γιὰ τήν ἀρετὴ τῆς νηστείας καί ἔχοντας ὑπόψιν τους τὸ διφυές τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, τονίζουν τήν ὠφέλεια τῆς νηστείας ὅχι μόνο γιὰ τήν ψυχὴ ἀλλὰ καί γιὰ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Λέει λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος «Οὐ πρὸς τὰ μέλλοντα μόνον ὠφέλιμος ἡ νηστεία, ἀλλὰ καί αὐτῇ τῇ σαρκὶ λυσιτελεστέρα». Στὸ ἴδιο πνεῦμα κινούμενος καί ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς θά τονίσει «Ὁ κόρος πέφυκεν γεννᾶν ποδάγρας, καρηβαρίας καί ἐτέρας νόσους, ἡ δὲ νηστεία μήτηρ τῆς ἡμῶν υἰείας ἐστίν». Δηλαδή ἡ πολυφαγία εὐθύνεται γιὰ προβλήματα στὰ πόδια, γιὰ πονοκεφάλους καί γιὰ ἄλλες ἀρρώστιες. Ἐπομένως ἡ νηστεία εἶναι ἐκτὸς τῶν ἄλλων καί μητέρα τῆς σωματικῆς υἰείας. Ἐξάλλου σπουδαία εἶναι ἡ θέση τοῦ Μεγάλου Βασιλείου γιὰ τὴ σχέση τῆς νηστείας μὲ τὴν προσευχή. Θά πει, «ἡ νηστεία σὰν φτερό ἀνεβάζει τὴν προσευχή τοῦ ἀνθρώπου στοὺς οὐρανούς». Γιὰ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐξομοιώνεται ὁ ἄνθρωπος μὲ τοὺς ἀγγέλους καί τὸν βοηθᾷ σὸ νά ἔχει σῶφρονα βίον. Ἀναφέρει ὁ Μ. Βασίλειος, «Νηστεία ἡ τῶν ἀγγέλων ὁμοίωσις, ἡ τῶν δικαίων ὁμόσκηνος, ὁ τοῦ βίου σωφρονισμός». Μὲ ἀνάλογο ὕψος, ὁ Ἀββᾶς Ὑπερέχιος σὸ Γεροντικό διακηρύττει: «Ἡ νηστεία χαλινός ἐστι κατὰ τῆς ἁμαρτίας· ὁ ρίπτων αὐτὴν ἵππος θηλυμανὴς εὐρίσκεται». Τὸ ἴδιο θά τονίσει καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος στὸν περίφημο λόγο του «Περὶ γαστριμαργίας»: «Κόρος βρωμάτων, πορνείας πατὴρ· θλίψις δὲ κοιλίας, ἀγνείας πρόξενος». Ἔτσι, κατὰ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος, ὅπως ἀρχηγός τῶν δαιμόνων εἶναι ὁ πεσὼν ἐωςφόρος, ἔτσι καί ἀρχηγός τῶν παθῶν εἶναι ἡ κοιλιοδουλία καί ἡ γαστριμαργία. «Ἀρχων δαιμό-

νων, ὁ πεσὼν ἐωςφόρος· καὶ ἄρχων παθῶν ὁ λαιμός τῆς κοιλίας». Ἐξάλλου, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, δίνοντας τὸ στίγμα τῆς νηστείας ὡς ὅρου ἀπαραίτητου γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἐρμηνεύει τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ «τοῦτο τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καί νηστείᾳ» ὡς ἐξῆς: «διὰ μὲν τῆς προσευχῆς συντρίβονται οἱ πονηροὶ λογισμοὶ ποῦ ἐμβάλλει ὁ διάβολος στὸν ἄνθρωπο, διὰ δὲ τῆς νηστείας καταστέλλονται οἱ ἐπαναστάσεις τῆς σαρκός».

Σπουδαία ἐξάλλου εἶναι καί ἡ θεολογικὴ τοποθέτηση τῶν Πάτερων γιὰ τὸ πὺς πρέπει νά γίνεται ἡ νηστεία. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὅπως βέβαια καί ὅλοι οἱ Πατέρες συστήνει: «Νηστεύσωμεν μετὰ ταπεινώσεως καί αὐτομεμψίας, ἵνα καθαρὰ ἢ καί θεάρεστος ἡ νηστεία ἡμῶν». Δηλαδή, γιὰ νά εἶναι ἡ νηστεία μας θεάρεστη, πρέπει νά συνδυάζεται μὲ τὴν ταπείνωση καί τὴν αὐτομεμψία. Τονίζει δὲ στή συνέχεια, πὺς «νηστεία ποῦ δὲν γίνεται μὲ ταπείνωση καί αὐτομεμψία συγγενεῦει μὲ τὴν νηστεία τῶν δαιμόνων». Αὐτοί, ὡς ἄσαρκες ὑπάρξεις νηστεύουν, ἡ νηστεία τους ὅμως, ἔχει νά κάνει μὲ τὴν ὀργή, τὴν ἀλαζονεία καί τὴν ἀντίθεση πρὸς τὸν Θεό».

Τέλος, σπουδαιότατη ἀπὸ πνευματικῆς ἄποψις εἶναι καί ἡ θέση τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ γιὰ τὴ νηστεία, ποῦ πρέπει νά εἶναι κανόνας ζωῆς γιὰ μᾶς τοὺς ὀρθοδόξους: «Νά νηστεύετε, παιδιὰ μου, μὴν ἀκούτε ποῦ λένε πὺς δὲν εἶναι τίποτε ἡ νηστεία καί ὅτι αὐτὰ τὰ λένε οἱ καλόγεροι. Ἡ πρώτη ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ ἦταν ἡ νηστεία, καθὼς καί ὁ Χριστὸς μας ἐνήστευσεν. Προσευχὴ, παιδιὰ μου, καί νηστεία, αὐτὰ ὠφελοῦν τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Καί ὁ προφήτης Ἠλίας, λέει ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος, ὁμοιοπαθὴς ἄνθρωπος ἦταν καί αὐτός, ἀλλὰ μὲ τὴν προσευχή καί τὴ νηστεία του ἐκλείσε τὸν οὐρανὸ καί δὲν ἔβρεξε στή γῆ τρία χρόνια καί ἕξι μῆνες. Μὲ τὴ νηστεία καί τὴν προσευχή καί τὰ δαιμόνια καί οἱ ἀρρώστιες καί τὰ πάθη ἀποβάλλονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο».

Ἀγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως

τοῦ Πρωτ. Παναγιώτη Μπαρούτη

Τό ἀγλάισμα καί καύχημά μας, τό ἀλυσσοδεμένο καί κουρσεμένο στολίδι μας. Τό κόσμημα τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ βασιλοεκκλησία τῶν Ἑλληνορθοδόξων.

Οἱ Ἀρτέμιος καί Ἰσίδωρος καί ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ τεχνίτες καί ἐργάτες πού κοπίασαν καί πρόσφεραν κάθε τους ἰκμάδα, δώρισαν στήν τοῦ Θεοῦ Σοφία ἕναν περιλάμπρο καί περικαλλή ναό πρὸς δοξολογία τοῦ Ἐνός καί Τριαδικοῦ Θεοῦ. Δέν σχεδίασαν οὔτε ἔκτισαν κάποιο μουσεῖο, ἀλλά ἕναν

ξεχωριστό λατρευτικό χώρο, ἕνα χώρο μαρτυρίου, ἕνα χώρο προσευχῆς, ἕνα χώρο ὑψηλῶν δογματικῶν ἀληθειῶν καί χρυσορρημόνων λόγων. Καί ξάφνου κάποιοι «εὐαίσθητοι» στήν Φραγκιά καί ἀλλαχοῦ, μαζί μέ τούς κάθε λογῆς καί ἀποχρώσεως ἐντοπίου «ἀναθεωρητές» τῆς Ἱστορίας μας, ἀντέδρασαν στή βαρβαρότητα τῶν Ἀγαρηνῶν, ἐπειδή ὁ «νεοσουλτάνος» τους μετέτρεψε τήν Ἀγία Σοφία ἀπό μουσεῖο σέ μουσουλμανικό τέμενος.

Κάποιοι ἄλλοι τώρα ἀντελήφθησαν, ὅτι τό ἀθάνατο σύμβολο τῆς ρωμοσύνης καί τό καύχημα τῆς Ἀγίας Ὀρθοδοξίας μας, παρα-

μένει συλημένο ἀπό τήν ἀποφράδα ἡμέρα τῆς ἀλώσεως καί βρίσκεται στήν ἀπόλυτη καί αὐθαίρετη διάθεση τῶν τυράννων τῆς Πίστης καί τοῦ ἔθνους μας.

Διαμαρτυρήθηκαν ξάφνου σέ Ἀνατολή καί Δύση, γιατί ὁ Ἑρντογάν μετέτρεψε ἕνα μνημεῖο παγκόσμιας πολιτιστικῆς κληρονομιάς σέ τζαμί. Γιά ἐμᾶς τούς εὐλογημένους κλη-

ρονόμους καί συνεχιστές αὐτῆς τῆς διττῆς βαρύτιμης κληρονομιάς τοῦ Ἑ λ λ η ν α καί Ὀρθόδοξου γιά ὅσο καιρό ἡ Ἀγία Σοφία παραμένει εἴτε μουσεῖο, εἴτε τέμενος,

εἴτε κάτι ἄλλο καί δέν μᾶς παραδίδεται γιά νά ξαναλειτουργηθεῖ, θά παραμένει «τῆς Ρωμοσύνης ὁ λυγμός, τοῦ Γένους μας ὁ θρήνος», καί θά προσπαθοῦμε νά πετύχουμε «πάλι μέ χρόνια μέ καιρούς» τήν ὀλιστική λύτρωση καί ἀποκατάσταση τῆς Βασιλοεκκλησίας μας ἀπό τούς ἀπογόνους τῶν νομάδων τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἡ Ἀγία Σοφία δέν εἶναι οὔτε τό μνημεῖο, οὔτε τό μνῆμα τῆς Ρωμοσύνης. Εἶναι ὁ Γολγοθᾶς τοῦ Γένους μας, πού ἀναμένει τό χαρμόσυνο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Εἶναι ὁ ὀλοζώντανος θρύλος μας. Εἶναι ὁ ἀλύτρωτος ὁδοδείκτης τοῦ ἐθνικοῦ μας χρέους.

Είναι ο αίματοβαμμένος τόπος του μαρτυρίου της Πίστης μας, πού γεννᾶ θαύματα καὶ μᾶς ἐνδυναμώνει σέ αὐτὴ τὴ μακραίωνη σκλαβιά. Εἶναι τὸ λίκνο τῆς ἐλπίδας μας, ἡ ἀκοίμητη κανδήλα τοῦ ὑπόδουλου Ἑλληνισμοῦ πού περιμένει καρτερικά τὴν ὥρα, πού θὰ λάμψει μέ τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Ὁρθοδοξίας ὅλη ἡ οἰκουμένη.

Τούτη ἡ μετατροπὴ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐπέφερε τὴν ἀφύπνιση ἀπὸ τὸν λήθαργο, πού μᾶς εἶχε ὀδηγήσει ἡ ἐκπτώση ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν, ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῆς κοινωνίας μας. Κατηγοροῦν τοὺς νέο-ὀθωμανούς, οἱ ἀπόγονοι τῶν «σταυροφόρων λυτρωτῶν» τοῦ Χριστιανισμοῦ, γιὰ τὴ μετατροπὴ ἐνὸς μουσείου σέ τέμενος, ἀλλὰ ποτέ δὲν κατηγορήσαν τοὺς προγόνους τους, ἀφοῦ ἐκεῖνοι πρῶτοι λεηλάτησαν τοῦτον τὸν ἱερό τόπο καὶ σύλησαν ἐπὶ τῆς Ἁγίας του Τραπεζῆς.

Ἡ Μάνα ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν μας, ὁ ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, παραμένει ἀλειτούργητη ἀπὸ τὸ 1453. Ἄν ἤθελαν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸν κληρονομικὸ τους ψόγο οἱ Ἑσπερινοί, πού τοὺς κληροδότησαν μέ τίς ἀνίερες πράξεις τους εἰς βάρος τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς οἱ πρόγονοί τους, ἄς δηλώσουν ὅτι ἦρθε ἡ ὥρα νὰ παραδοθεῖ ἡ Ἁγία Σοφία στοὺς νόμιμους κληρονόμους τῶν κτητόρων της.

Δὲν γνωρίζουν οἱ Ἑσπερινοί πῶς συμπεριφέρονται οἱ Ἀγαρηνοὶ στοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἱερά καθιδρύματα τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς; Ἄς ἔλθουν στὴν ἡμικατεχόμενη Κύπρο, γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦν πλήρως τὸ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο τῶν βαρβάρων. Ναοὶ μετατράπηκαν σέ τζαμιά, ἀποθήκες, στάβλους, χάνια, καφενέδες, «πολιτιστικά κέντρα». Ἀλλάξαν τὰ ὀνόματα τῶν ἐκκλησιῶν, ἔγδαραν τίς μορφές τῶν ἀγιογραφημένων Ἀγίων μας. Ἀρπαξαν ἱερά ἀντικείμενα, κατέστρεψαν ἱερά σύμβολα, γκρέμισαν, λαφυραγώγησαν, διαγούμισαν.

Τὴν Ἁγία Σοφία τὴν σοβάντισαν, τῆς κάρφωσαν μυναρέδες στὰ πλευρά, ὅμως ὄνομα δὲν τῆς ἄλλαξαν, Ἁγία Σοφία τὴν λένε. Ἦρθαν σεισμοὶ πέσαν οἱ σοβάδες καὶ φάνηκαν πάλι ἡ Παναγία μας καὶ οἱ Ἅγιοι,

πέσαν οἱ σοβάδες καὶ φάνηκαν οἱ μορφές τῶν αὐτοκρατόρων, γκρεμίστηκαν οἱ μυναρέδες (μετὰ τοὺς ξανάχτισαν). Γονυκλινοῦν γιὰ τὸν προφήτη τους, ἀλλὰ προσκυνοῦν τὴ Δέσποινα καὶ Ὑπέρμαχο Στρατηγὸ τοῦ Γένους μας. Σκέπασαν μέ πράσινους τάπητες τὰ δάπεδά της, ἀλλὰ θωροῦν τίς μορφές τῶν Ἀγίων καὶ τῶν Ἀγγέλων μας. Γέμισαν μέ κόκκινες παντιέρες μέ τὸν μηνίσκο καὶ τὸ ἄστρο τῆς Ἑκάτης τοὺς αὐλεις χώρους της, ἀλλὰ οἱ μορφές τῶν αὐτοκρατόρων στό γυναικωνίτη ἀποδεικνύουν τὴν ἰδιοκτησία τοῦ χώρου. Μέ μπερντέδες καὶ φωτορυθμικά δὲν καλύπτεται οὔτε ἡ μεσιτικὴ καὶ πρεσβευτικὴ ἰσχὺ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, οὔτε ἡ Ἱστορία.

Τόσους αἰῶνες κατέχουν οἱ ὁμοεθνεῖς τοῦ Ταγίπ τὴν Πόλη τοῦ Κωνσταντίνου, ἀλλὰ ὅποιος πάει στὴν πόλη, τὴν Ἁγία Σοφία πρῶτα ἐπισκέπτεται. Τὸ βλέμμα του, τούτη ἡ ἐκκλησία τὸ μαγνητίζει καὶ τίς μνήμες του ἀπὸ τὴν πόλη, ὁ τροῦλος της τίς στοιχειώνει.

Μπορεῖ γιὰ τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῆς ὑψηλίου ἡ Ἁγία Σοφία νὰ εἶναι τὸ κορυφαῖο ἀρχιτεκτονικὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Βυζαντίου, τὰ ψηφιδωτά της καὶ τὰ μάρμαρά της τὰ ὑψηλὰ δείγματα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ τεχνικῆς, ἀλλὰ γιὰ ἐμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους καὶ Ἑλληνες εἶναι μαζί μέ τὸν Παρθενῶνα τὰ δύο κορυφαῖα σημεῖα ἀναφορᾶς πού συγκροτοῦν τὴν ἐθνικὴ μας συνείδηση καὶ ὑπόσταση καὶ καθορίζουν τὴ θέση μας στὸν ἱστορικὸ χωροχρόνο.

Ὁ «νεοσουλτάνος» ἀφαίρεσε τὸν «φερετζέ», πού γιὰ κάποιες δεκαετίες κάλυπτε καὶ ἀπέκρυπτε τὴν ποιότητα καὶ τὸ ἀξιακὸ σύστημα τοῦ γειτονικοῦ μας λαοῦ. Ἀφύπνισε συνειδήσεις χρόνια εὐρισκόμενες σέ χειμερία νάρκη. Ἀπέδειξε τὸ ἀδύνατο τῆς φιλίας μέ τοὺς ἀφίλους ὀσμανλῆδες.

Ὅποτε, καὶ ἂν, ξαναπάμε στὴν Πόλη πλέον, ὅταν πλησιάσουμε τὴν Ἁγία Σοφία, θὰ δακρύσουμε ἀντάμα μέ τὴν πολυδακρυροῦσα Παναγία μας, πού γιὰ αἰῶνες περιμένει τὴ Λύτρωση τῆς Πόλης της, τῆς Πόλης μας καὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας μας. Γένοιτο.

Ὁ Χρυσοσώτηρας τῆς Ἀκανθοῦς

τῆς κ. Μαρίας Κελίση Ἰωαννίδη, Φιλολόγου Β.Δ.Α΄

Ὁ Χρυσοσώτηρας εἶναι γιὰ τοὺς Ἀκανθιώτες τὸ κέντρο καὶ ἡ ἀναφορά τῆς ζωῆς τους. Ἡ καταβύθιση στίς ρίζες τῆς ὑπαρξῆς τους, πού δι-ακλαδώνονται καὶ φτάνουν στὰ βάθη τῶν αἰώνων, στὰ βόρεια ἀκρογιάλια τῆς Κύπρου. Ἐκεῖ, πού ἔφτασε μέσα ἀπὸ τὴν ἀγλύ τοῦ μύθου καὶ ρίζωσε ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμός, ἀνθίζοντας στοὺς σκόρπιους οἰκισμοὺς τῆς Περγάμου, τοῦ Ἀφροδισίου, τῆς κώμης τῆς Ἀλκάνθου, τῆς Κορώνης, τῆς Μακαρίας, τῆς Ἀργείων Ἀκτῆς. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα εἶναι γιὰ μᾶς τοὺς Ἀκανθιώτες τὸ στήριγμα καὶ ἡ καταφυγή μας σέ καιροὺς χαλεπούς, στίς δυσκολίες τῆς καθημερινότη-τας, πρὶν τὴ ληηλασία τῆς Ἀκανθοῦς ἀπὸ τοὺς βάρβαρους κατακτητὲς τὸ 1974 ἀλλὰ καὶ μετὰ, στὰ χρόνια τῆς ἐξορίας καὶ τῆς πικρῆς προσφυγιάς, πού μᾶς ξερίζωσε ἀπὸ τὴν κοιτίδα μας καὶ μᾶς ἔριξε πλάνητες καὶ ἀνέστιους σέ ἄλλους τόπους νά ἀναζητοῦμε τὸν χαμένο παράδεισο. Τὸ ὄνομα τοῦ Χρυσοσώτηρα ὑποδηλώνει τὴν ἀκανθιώτικη κα-ταγωγή μας καὶ τὴν ιδιοπροσωπία μας, πού χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν Κυριάκο Πλησὴ ὡς «ἀκάνθειον ἦθος».

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα θε-μελιώθηκε στὸ κέντρο τῆς Ἀκανθοῦς, ὅπου παραμένει ἀκόμη ἀγκωνάρι θύμησης καὶ μνήμης, βυζαντινὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς, ἀχει-ροποίητη, ἴδια Ἀγία Σοφία μὲ τὸν πελώριο τροῦλο της νά φαντάζει σάν θόλος οὐράνι-ος, πού σκύβει καὶ ἀγκαλιάζει τοὺς ἀνθρώ-πους. Εἶναι ἴδια ἡ κίνηση τοῦ Θεοῦ Λόγου πού μὲ ἄπειρη ἀγάπη κατεβαίνει πρὸς τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νά τὸν ἐλευθερώσει ἀπὸ τὸν ζόφο τῆς ἀμαρτίας. Στὰ θεμέλια τῆς ἐκκλη-σίας καὶ στοὺς ἱερούς της χώρους εἶναι ἐνσωματωμένη ἡ συνείδηση τῆς Ἀκανθοῦς

καὶ τῶν κατοίκων της, πού ὅπως εὐστοχα δι-ατυπώνει ὁ φιλόλογος Ζήνωνας Ζαννέτος, «εἶναι ἀκόμη ζωντανὴ καὶ ἀποσεῖει τὴ βέβη-λη φωνὴ τοῦ Ἀγαρηνοῦ, πού τώρα μαίνει τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς ἐκκλησί-ας μας. Νά, γιατί ἡ ἐκκλησία μας, περισσό-τερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐκκλησία, ἀποτελεῖ τὸν πραγματικὸ ἀλλὰ καὶ τὸν νοητὸ ἱερό χώρο ἀπ' ὅπου ἐξακτινωνόταν κάθε προσωπικὴ καὶ κοινωνικὴ δραστηριότητα».

Ἡ ἐκκλησία τῆς Ἀκανθοῦς, ἡ ὁποία εἶναι ἀφιερωμένη στὴ Μεταμόρφωση τοῦ Χριστοῦ καὶ γιορτάζει στίς 6 Αὐγούστου, θεμελιώθηκε τὸ 1916 δίπλα στὴν παλιά ἐκκλησία, μία μικρὴ μονόκλιτη βασιλικὴ μὲ τρίγωνους φεγγίτες στὰ πλαϊνὰ τῆς κε-ραμοσκεπαστῆς στέγης της καὶ μὲ χαρα-κτηριστικὲς πετρόκτιστες καμάρες στὸν νότιο καὶ βόρειο τοῖχο. Σ' αὐτὴ τὴν παλιά ἐκκλησία συνέρρεε πλῆθος κόσμου ἀπὸ ὅλη τὴν Κύπρο, γιὰ νά προσκυνήσει τὴν εἰκόνα τοῦ Χρυσοσώτηρα, ἡ ὁποία, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση, ἔφτασε μὲ θαυμαστὸ τρόπο στὴν Ἀκανθού. Οἱ Ἀκανθιώτες πιστεύουν στὴ θαυματουργὴ δύναμη τοῦ Χρυσοσώτη-ρά τους, γι' αὐτὸ σέ θαῦμα ἀποδίδουν καὶ τὴν εὕρεση τῆς εἰκόνας Του, μετὰ τὸ 1974, σέ ἀποθηκευτικὸ χώρο στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Μάμαντα στὴ Μόρφου, ὅπου φιλο-ξενεῖται μέχρι σήμερα. Στὴν παλιά ἐκκλη-σία τοῦ Χρυσοσώτηρα λειτουργοῦσε καὶ κήρυξε τὸ 1906 ὁ Κύριλλος Παπαδόπουλος (Κυριλλάτσος), ὁ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος Β', ἐνῶ τὸ 1907 ἐπισκέφθηκε τὴν Ἀκανθού καὶ λειτουργοῦσε στὴν ἐκκλησία, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Κιτί-ου Κύριλλο, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Φώτιος, ὁ ὁποῖος ἐπισκεπτόταν τὴν Κύπρο, γιὰ νά βοηθήσει στὴν ἀποκλιμάκωση τῆς δι-

αμάχης για την πλήρωση του αρχιεπισκοπικού θρόνου.

Σύν τῷ χρόνῳ καί λόγῳ τῆς μεγάλης εὐλάβειας τῶν Ἀκανθιωτῶν, προέκυψε ἡ ἀνάγκη νά οἰκοδομηθεῖ ἕνας νέος ναός πού νά ἐκφράζει τή μεγάλη πίστη καί τήν ἀφοσίωση τῶν κατοίκων τῆς Ἀκανθοῦς στόν Χρυσοσώτηρά τους, πού τούς πρόσφερε ἀφειδώλευτα τίς εὐλογίες Του. Ἔτσι παρ' ὅλες

τίς ἀντιρρήσεις πού προέκυψαν λόγῳ τοῦ μεγάλου μεγέθους τῆς ἐκκλησίας καί τοῦ οἰκονομικοῦ κόστους, πού θά ὑπερέβαινε τίς δυνατότητες τῆς ἐκκλησίας, «ξεκίνησε», ὅπως γράφει ἡ Δήμαρχος Ἀκανθοῦς, Ἐλένη Χατζημιχαήλ, «ἡ ὑλοποίηση τοῦ μεγάλου ὁράματος γιά τή θεμελίωση τοῦ μεγαλύτερου ναοῦ πού οἰκοδομήθηκε μέχρι τότε στήν Κύπρο. Ἕνα κτίριο 700 τετραγωνικῶν μέτρων καί 25 μέτρων ὕψος. Ἕνα κτίριο πού στόχος ἦταν ἡ τελειότητα στήν ἐκτέλεση, γιά νά

μήν εἶναι ὁ ὄγκος μία ἀρνητική παρουσία. Ἕνα κτίριο κόσμημα, ἕνα κτίριο προσφορά καί θυμίαμα ἀπό καρδιάς στόν δικό τους Θεάνθρωπο». Τήν ἐπιθυμία τῶν κατοίκων καί τήν ἀδάμαστη θέλησή τους νά κτίσουν τήν ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα, συμβάλλοντας καί οἱ ἴδιοι μέ ἐθελοντική ἐργασία, μετέφερε στόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύριλλο (Κυριλλάτσο) ὁ Πιερῆς Χατζημιχαήλ, μέλος

τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, λέγοντας: «Μακαριώτατε, ἐμεῖς θέλουμε μεγαλοπρεπέστατη τήν Ἐκκλησία μας καί θά βάλουμε τά δυνατά μας νά ἐπιτύχουμε τό κτίσιμό της».

Γίνεται ἀντιληπτό, λοιπόν, πώς ἡ ἔντονη εὐσέβεια τῶν Ἀκανθιωτῶν καί ἡ βαθιά τους πίστη στόν Θεό, πού ἐκδηλώνεται ἀμείωτη μέχρι σήμερα μέ κάθε τρόπο, δημιουργήσε τίς συνθήκες γιά τήν ὑλοποίη-

ση τοῦ ὁράματος ἑνός ὁλόκληρου χωριοῦ. Αὕτη ἡ εὐσέβεια στόλισε τή μαγευτική φύση τῆς Ἀκανθοῦς μέ 22 πεποικιλμένα βυζαντινά ξωκλήσια, ἡ ἀνάμνηση τῶν ὁποίων ζωγραφίζει μέσα μας εἰκόνες καί ἤχους τῆς παπαδιαμαντικῆς παράδοσης. Ἀντιλαμβάνομαστε πώς ἡ σχέση τῶν Ἀκανθιωτῶν μέ τόν Χρυσοσώτηρά τους εἶναι σχέση προσωπική, εἶναι ὁ δικός τους Σωτήρας, αὐτός πού τούς κοιτάζει μέ τά μεγάλα ἐκπληκτα μάτια, αὐτά τά μάτια πού κουβαλοῦμε ὅλοι

μέσα μας σάν χάδι καί εὐσπλαχνία, σάν θωπευτική ματιά ἀλλά καί σάν ὑπενθύμιση πώς ὁ Χρυσοσώτηρας μᾶς βλέπει ὅπου καί νά εἴμαστε, ὅ,τι καί νά κάνουμε.

Ἡ θρησκευτικότητα τῶν Ἀκανθιωτῶν καί ἡ μεγάλη τους εὐλάβεια, ἡ ὁποία ἐνεργοποίησε ὁλόκληρο τό χωριό, γιά νά προσφέρει μέ ἀνιδιοτέλεια τήν ἐθελοντική του ἐργασία, θεμελίωσε στό κέντρο τοῦ χω-

ριοῦ, ἀνάμεσα στὰ φτωχικά σπιτάκια, τὴν περικαλλῇ ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα. Τὰ ἐγκαίνια πραγματοποιήθηκαν τὸ 1941. Ἀναγράφει ἡ σχετική πλάκα: «Τελεταρχοῦντος τοῦ Μητροπολίτου Πάφου καὶ Τοποτηρητοῦ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου Κύπρου Λεοντίου, ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ Σωτήρος Ἀκανθοῦς τὴν Κυριακὴ 14ῃ Σεπτεμβρίου 1941, καρποφορῶντων τῶν ἐν Λονδίῳ εὐσεβῶν Ἀκανθιτῶν». Γράφει ὁ δάσκαλος τῆς Ἀκανθοῦς Παντελῆς Παντελίδης στὸ βιβλίο του «Ἀκανθοῦ, ἐκεῖ πού σμίγουν θρύλοι καὶ Ἱστορία»: «Τὸ κτίριο εἶναι ἓνα μεγαλόπρεπο, ἐπιβλητικὸ ἀριστοῦργημα ἀρχιτεκτονικῆς, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁ μεγάλος ἀρχιτέκτονας του μ. Θεόδωρος Φωτιάδης ὑπερφηανεύονταν ἀποκαλώντας τὸ “ἡ κόρη μου”... Κάθε ἐπισκέπτης προικισμένος ἢ ὄχι μέ καλαισθητικὴ εὐαισθησία δέν ἔμενε ἀσυγκίνητος ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ κτιρίου, τοῦ ὁποῖου ὁ πελώριος τροῦλος φαινόταν θόλος οὐράνιος χωρὶς στήριγμα... Μεγαλοπρεπὴ καὶ τὰ ἡμιθόλια, ἄπλετος ὁ φωτισμός, γλυκιὰ ἡ ἀντίθεση τῶν χρωμάτων».

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ πὼς τὰ ὑλικά πού χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὸ κτίσιμο τῆς ἐκκλησίας ἦταν καθαρὰ ἀκανθιώτικα. Ἄμμος ἀπὸ τὴ θάλασσά μας, χώμα ἀπὸ τὰ χωράφια μας, ἀσβέστης ἀπὸ τὰ καμίνια τῆς περιοχῆς, σπασμένα γαστριά ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα καὶ ρωμαϊκὰ κεραμοποιεῖα, πεῦκα καὶ πέτρες τῆς Ἀκανθοῦς. Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῆς Ἀκανθοῦς συνεργάστηκε γιὰ νὰ κτιστεῖ ἡ ἐκκλησία τοῦ Σωτήρος. Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ Ζήνων Ζανέττος: «Ἡ ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα δέχτηκε στὰ θεμέλιά της ὑλικά τοῦ πολιτιστικοῦ μόχθου τῶν πρώτων κατοίκων τῆς Ἀκανθοῦς ἀπὸ τὸν 12ο π.Χ. αἰῶνα, γιὰ νὰ γίνεῖ ἔτσι τὸ ἀκριβὸ φυλαχτὸ γιὰ κάθε Ἀκανθιώτη, κληρονομημένο ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ στοὺς αἰῶνες... Ἡ ἀναπνοὴ τῶν Ἀχαιῶν τοῦ 12ου αἰῶνα καὶ ἡ ἀνάσα τῶν Ἀκανθιωτῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνα θεμελίωσαν τὴν ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα, γιὰ νὰ θυμίζει σὲ ἐχθροὺς καὶ φίλους πὼς ὁ περικαλλῆς ναὸς τῆς Ἀκανθοῦς, ὅπως τὰ γε-

φύρια τῶν παραμυθιῶν, θεμελιώθηκε καὶ στερεώθηκε μέ τὸν ἰδρώτα καὶ τὸ ζωντανὸ χτυποκάρδι τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ, μέ τὸ τραγούδι καὶ τὴν μαστοριά τους, μέ τὸ πείσμα καὶ τὸ πλεόνασμα τῆς πίστεως καὶ τῆς καρδιάς τους».

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα τῆς Ἀκανθοῦς μάζευε στὴν ἀγκαλιά της ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Τοὺς δίδασκε τὴ συναδέλφωση, τὴν κοινωνικὴ συνείδηση καὶ τὴν ἀλληλεγγύη, πού ἐκδηλωνόταν μέ τὴν ἐθελοντικὴ συμμετοχὴ στὸ μάζεμα τῶν ἐλιῶν τῆς ἐκκλησίας, πού μέ τὴ σειρὰ τῆς ἐρχόταν νὰ συνδράμει σὲ ἐποχές ἀνέχειας ὅσους ὑπέφεραν. Καλλιέργησε ἡ ἐκκλησία μας τὸ ἐθνικὸ φρόνημα καὶ τὴ συνειδητοποίηση τοῦ ἐθνικοῦ χρέους, ἰδιαίτερα κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ΕΟΚΑ, στὸν ὁποῖο ἡ συμβολὴ τῆς Ἀκανθοῦς ἦταν μεγάλη. Συνέδραμε ἡ ἐκκλησία οἰκονομικὰ καὶ ἐνίσχυε ὅλα τὰ ἔργα κοινῆς ὠφελείας πού πραγματοποιούνταν στὸ χωριό, ὅπως τὸ κτίσιμο τοῦ νέου σχολείου, καὶ ἀνακούφιζε τίς φτωχὲς πολύτεκνες οἰκογένειες τῆς Ἀκανθοῦς. Ἐντονη ἦταν καὶ ἡ παρουσία τῶν ἱερέων τῆς Ἀκανθοῦς, παιδαγωγικὸς καὶ κοινωνικὸς ὁ ρόλος τους, γι' αὐτὸ καὶ ἡ συνήθης τιμητικὴ προσφώνησή τους ἦταν, «δάσκαλε». Στήριγμα καὶ παραμυθία ἦταν γιὰ τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἀκανθοῦς οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνο ἱεροουργοῦσαν, ἀλλὰ συμμετεῖχαν σὲ ὅλες τίς παγκοινοτικές ἐκδηλώσεις τοῦ χωριοῦ.

Ἡ μορφὴ τοῦ Χρυσοσώτηρα δέσποζε στὶς ψυχές τῶν Ἀκανθιωτῶν. Ἦταν μία ζωντανὴ παρουσία ἀνάμεσά τους, γι' αὐτὸ, ὅταν ἔφτανε ἡ γιορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος στὶς 6 Αὐγούστου, ὅλο τὸ χωριὸ ζωντάνευε, γιὰ νὰ γιορτάσει τὸν Σωτήρα του καὶ νὰ ὑποδεχτεῖ τίς χιλιάδες προσκυνητὲς πού συνέρρεαν στὴ χάρη Του, γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα Του καὶ νὰ ἀφιερώσουν τὰ τάματά τους. Δέν εἶναι μία συνηθισμένη γιορτὴ ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου. Εἶναι ἓνα ἀνεξιχνίαστο θαῦμα- ἔτσι τὸ αἰσθάνονταν καὶ οἱ Ἀκανθιώτες- γιὰτὶ ὁ Χριστὸς μᾶς ἀποκάλυψε τὸ ἄρρητο τῆς

ὑπαρξῆς Του καί τό μεγαλεῖο τῆς Θεότητάς Του. «Καί μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καί ἔλαμψε τό πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τά δέ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκά ὡς τό φῶς». Ἡ θεωρία τοῦ ἀκτίστου φωτός ἔδειξε στούς μαθητές τοῦ Κυρίου, καί κατ' ἐπέκτα-ση σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους καί τή φύση, τό ἀρχέτυπο κάλλος, στό ὁποῖο μπορεῖ νά μετέχει πάλι ὁ ἄνθρωπος, ἐάν ἀγωνίζεται γιά νά ἐπιτύχει τήν τελείωση καί τή θέωση. Ἐδειξε καί σέ μᾶς πῶς, ἂν θέλουμε νά δοῦμε τό Φῶς τῆς Μεταμόρφωσης τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νά μεταμορφωθοῦμε καί νά καθαρί-σουμε τόν νοῦ καί τήν ψυχή μας. Γι' αὐτό, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, καί ὅπως πί-στευαν στήν Ἀκανθοῦ, μόνο ὅσοι κοιτάζουν μέ καθαρά τά μάτια τῆς ψυχῆς, μποροῦν νά δοῦν τό ὑπερ-κόσμιο φῶς, πού φαίνεται, ὅταν ἀνοίγουν οἱ οὐρανοί τήν πα ρ α μ ο ν ῆ τῆς Μεταμόρ-φωσης τοῦ Σωτήρος.

Ἐκείνες τίς μέρες τῆς με-γάλης γιορτῆς, τό ἄκτιστο φῶς τῆς Με-ταμόρφωσης ἀλλοίωνε μέ

θαυμαστό τρόπο τούς ἀνθρώπους καί τή φύση τῆς Ἀκανθοῦς. Ὅλα ἔλαμπαν μέσα σέ ἓνα ὑπερκόσμιο φῶς. Τά πρόσωπα καί οἱ ψυχές τῶν ἀνθρώπων, πού βίωναν μέ συ-γκλονιστικό τρόπο τό μέγα θαῦμα, τό βουνό μας ὁ Πενταδάκτυλος καί ἡ θάλασσά μας, τά σπίτια πού λαμποκοποῦσαν ἀπό τήν πά-στρα καί τή νοικοκυροσύνη τῆς Ἀκανθιώ-τισσας.

Τό Ἀπολυτίκιο τῆς ἑορτῆς «Μετεμορ-φώθης ἐν τῷ ὄρει Χριστέ ὁ Θεός, δείξας τοῖς μαθηταῖς σου τήν δόξαν σου, καθώς ἠδύνα-ντο. Λάμπρον καί ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς, τό φῶς σου τό αἶδιον, πρεσβεΐαις τῆς Θεοτό-

κου, φωτοδότα δόξα σοι», ἀντηχοῦσε κάτω ἀπό τόν θόλο τῆς ἐκκλησίας, πού ἀστραπο-βολοῦσε ἀπό τό φῶς τῶν κεριῶν καί τή λάμ-ψη τῶν εἰκόνων. «Τά μεταλλικά κουδουνί-σματα τῶν ἐξαπτέρυγων, ἀνάμικτα μέ τούς μελωδικούς ψαλμούς καλλιφωνῶν πάντοτε ψαλτῶν, μέ τά λαμπρά ἱερά ἄμφια τῶν ἱε-ρέων, μέ τό λεπτό χαρακτηριστικό ἄρωμα τοῦ θυμιάματος, μέ ὅλο τόν ἐκκλησιαστικό χῶρο, πού ἔδειχνε ξαφνικά νά βαπτίζεται μέσα στό οὐράνιο φέγγος τῶν ἡλιαχτίδων πού κατέβαιναν τέτοιες ὥρες ἀπό τά ψηλά παράθυρα τοῦ θόλου, δημιουργοῦσαν μία ἀτμόσφαιρα θρησκευτικῆς γοητείας καί ξα-ναζωντάνευαν τίς λαμπρές βυζαντινές ἱερο-τελεστίες».

Μία βδομάδα διαρκοῦσε τό πανηγύρι τοῦ χωριοῦ μας, χρόνος κατά τόν ὁποῖο ἡ Ἀκανθοῦ καί ἡ μεγά-λη ἐκκλησία ὑποδέχονταν χιλιάδες προ-σκυνητές ἀπό ὅλη τήν Κύ-προ. Ἡ Ἀκαν-θοῦ αὐτές τίς μέρες ἀναδεί-κνυε ὅλη της τήν ἀρχοντιά. Οἱ ξένοι μας

γεύονταν ἀνόθευτη τή φιλοξενία στά σπίτια τοῦ χωριοῦ, πού μοσχομύριζαν ἀσβέστη καί πάστρα καί εἶχαν ὀρθάνοικτες τίς πόρτες τους γιά ὅλους. Ἡ ἐκκλησία ἀνοίγε τά κε-λιά της, γιά νά ξεκουράσει τούς προσκυνη-τές καί ἡ φύση τῆς Ἀκανθοῦς ἄπλωνε τήν καταπράσινη σκιά τῶν χαρουπόδεντρων καί τῶν ἀσημένιων ἐλιῶν της, γιά νά ἐλα-φρύνει τήν κούρασά τους.

Ἡ Ἀκανθοῦ τόν Αὐγούστο τοῦ 1974 δέχτηκε τή μανία τοῦ τούρκου κατακτητῆ. Οἱ κάτοικοι κυνηγημένοι ἐγκατέλειψαν τό χωριό τους στίς 14 Αὐγούστου, παραμονή τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναγίας καί διασκορ-

πίστηκαν σέ ὅλη τήν Κύπρο, ἔχοντας βαθιά μέσα τους τόν πόνο τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χρυσοσώτηρα, πού ἔμεινε ἐκεῖ στήν Ἀκανθοῦ, γιά νά μᾶς ὑπενθυμίζει πώς ποτέ δέν σταμάτησε νά τελεῖται μυστικά ἡ Θεία Λειτουργία σέ ἐκεῖνον τόν ἅγιο τόπο καί πώς ἡ ἡχώ συνεχίζει νά ψάλλει στόν ἀκανθιώτικο αἰθέρα τό Ἀπολυτίκιο τῆς Μεταμόρφωσης. Ἐμεινε ἐκεῖ στό κέντρο τοῦ χωριοῦ ὁ Χρυσοσώτηρας, γιά νά μᾶς ὑπενθυμίζει πώς ἡ Ἀκανθοῦ συνεχίζει νά ζεῖ μέσα στόν ἐνιαῖο χρόνο πού ὁδηγεῖ στήν αἰωνιότητα, κάτω ἀπό τά ἄγρυπνα ὅλο φέγγος μάτια Του.

Ὁ Χρυσοσώτηρας τῆς Ἀκανθοῦς, ἀκόμη καί μέσα στήν ἐρημία καί τήν ἀποξένωση τῆς προσφυγιάς, συνεχίζει νά ἐνδυναμώνει τούς Ἀκανθιώτες καί νά τούς συγκεντρώνει τή μέρα τῆς γιορτῆς Του στό ξωκλήσι ἀντίγραφο τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀκανθοῦς, πού τό ἔκτισε ἡ πίστη, ἡ εὐλάβεια καί ἡ μεγάλη ἀγάπη τῶν Ἀκανθιωτῶν πρὸς τόν Σωτήρα τους. Τό ξωκλήσι τοῦ Χρυσοσώτηρα στήν περιοχή τῆς Ὀρόκλινης στή Λάρνακα ἔγινε πιά γιά τούς Ἀκανθιώτες Πολικός Ἀστέρας, πού κατευθύνει τίς προσευχές καί τίς ἐλπίδες τους γιά ἐπιστροφή στόν Πενταδάκτυλο

καί τήν Ἐκκλησία τοῦ Χρυσοσώτηρα στήν Ἀκανθοῦ.

«Ἡ μνήμη ὅπου καί νά τήν ἀγγίξεις πονεῖ», ψιθυρίζει ὁ ποιητής. Ταυτόχρονα ὅμως, ἡ μνήμη ἐπιμένει νά θέλει ζωντανή τήν Ἀκανθοῦ, τίς παραδόσεις της καί τή θρησκευτική της ζωή. Ἡ μνήμη κυρίαρχη γεμίζει τή σκέψη μας μέ τήν ὀλοπράσινη καί θάλλουσα φύση της, μέ τίς θαλασσινές εἰκόνες της, πού κυματίζουν τά ὄνειρα τῆς ἐπιστροφῆς στό πατρικό χῶμα καί τίς ἀκανθιώτικες ρίζες μας. Ἡ μνήμη δέν θά ἐγκαταλείψει ποτέ τήν Ἀκανθοῦ καί δέν θά ἀφήσει σέ βέβηλα χέρια τόν Χρυσοσώτηρά της. Σήμερα, ἡ Ἀκανθοῦ συνεχίζει σέ πείσμα τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς νά ἀγνοεῖ τόν σαρκασμό τῆς ἱστορίας πού τή θέλει σκλάβο. Γιατί οἱ Ἀκανθιώτες μέ τή βοήθεια τοῦ Χρυσοσώτηρα συνεχίζουν νά διεκδικοῦν τή γῆ τους καί δέν θά πάψουν ποτέ νά ἀγωνίζονται γιά τήν ἐλευθερία τους καί γιά τήν εὐλογημένη ὥρα τῆς ἐπιστροφῆς, ὅταν οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησίας τοῦ Σωτῆρος θά ἠχήσουν χαρμόσυνα καί πάλι, καλώντας τούς πιστοὺς στό μεγάλο πανηγύρι τῆς Μεταμόρφωσης.

Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος

τοῦ Πρωτ. Μιχαήλ Βοσκοῦ

Κατὰ τὸ περασμένο ἔτος (2019) συμπληρώθηκαν ἀκριβῶς 800 χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμηση ἑνὸς ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς ἀγιοτόκου Κύπρου, τῆς νήσου τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἀγίων, τοῦ Ἀγ. Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλειστοῦ. Ὁ Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος ἔζησε κατὰ τὸν 12ο μ.Χ. αἰώνα, τὸν αἰώνα πὺν ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ τῆς μακραίωνης δουλείας τοῦ νησιοῦ μας σὲ ξένους κατακτητές. Τιμᾶται δὲ – καὶ τοῦτο φανερῶνει τὴ μεγάλη τιμὴ πὺν τοῦ ἀποδίδει ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου – τρεῖς φορὲς κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους: στίς 12 Ἀπριλίου, πὺν εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του, στίς 28 Σεπτεμβρίου, πὺν εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς εὐρέσεως καὶ τῆς ἀνακομδῆς τῶν Τιμίων Λειψάνων του, καὶ στίς 24 Ἰανουαρίου, πὺν εἶναι ἡ ἀνάμνηση τῆς Θεοσημείας, δηλαδὴ τῆς θαυμαστῆς διασώσεως τοῦ Ἀγίου Νεοφύτου κατὰ τὴν πώση του ἀπὸ τὴν Ἀνωτέρα Ἐγκλείστρα. Ὁ Ἅγιος Νεόφυτος, ὁ πρεσβύτερος, μοναχὸς καὶ Ἐγκλειστος, γεννήθηκε στὰ Λεύκαρα τῆς ἐπαρχίας Λάρνακας τὸ 1134 μ.Χ. ἀπὸ γονεῖς πολὺ φτωχοῦς, ἀλλὰ εὐσεβεῖς καὶ μὲ φόβο Θεοῦ, καὶ μεγάλωσε σὲ μιὰ πολυμελὴ οἰκογένεια. Λόγω τῆς μεγάλης φτώχειας τῶν γονέων του, δὲν μπόρεσε καθόλου νὰ μάθει γράμματα μέχρι τὰ 18 του χρόνια, πὺν παρέμεινε κοντὰ στὴν οἰκογένειά του. Παρόλο πὺν οἱ γονεῖς του ἤθελαν νὰ τὸν παντρέψουν, μόλις ἐνηλικιώθηκε, ἔφυγε γιὰ τὴ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου στὸν Κουτσοβέντη, στίς νότιες παρυφῆς τοῦ Πενταδακτύλου, φλεγόμενος ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ μεγάλο πόθο ν' ἀφιερῶσει ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ζωὴ του στὸν Θεό. Εἰσηλθε, λοιπόν, ὡς δόκιμος μοναχὸς στὴ μοναστικὴ ἀδελφότητα τῆς ἀκμάζουσας

τότε Μονῆς τοῦ Κουτσοβέντη καὶ παρέμεινε σ' αὐτὴν γιὰ ἑξὶ χρόνια (ἀπὸ τὸ 1152 μέχρι τὸ 1158 μ.Χ.). Τὸ πρῶτο διακόνημα πὺν ἀνέλαβε στὴ μονὴ αὐτὴ, λόγω τῆς ἀπαιδευσίας

του, ήταν ή φροντίδα τών άμπελώνων της μονής. Ωστόσο, αξιοποίησε όλες τις δυνατότητες, πού του προσφέρονταν στο μοναστήρι, για να μάθει γράμματα. Κατάφερε, μάλιστα, όχι μόνο να μάθει γράμματα, αλλά και να αποστηθίσει ολόκληρο τὸ Ψαλτήρι και τὰ πρῶτα κεφάλαια τοῦ Βιβλίου τῆς Γενέσεως.

Τὸ 1158 μ.Χ. πήγε, μετὴν εὐλογία τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ Κουτσοβέντη, για προσκύνημα στὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπως ἦταν ή μεγάλη του ἐπιθυμία. Για ἓνα ἐξάμηνο γύριζε τὰ μοναστήρια καὶ τὰ ἀσκητήρια τῆς Παλαιστίνης, ἀναζητώντας πνευματικὸ ὁδηγό, ὥστε ν' ἀφοσιωθεί στὴν ἀναχωρητικὴ καὶ ἡσυχαστικὴ ζωή. Τελικά, ἔλαβε πληροφορία ἀπὸ τὸν καρδιογνώστη Θεὸ νὰ ἐπιστρέψει στὴ γενέτειρά του Κύπρο καὶ νὰ ἀναζητήσει ἐκεῖ τόπο ἡσυχίας. Καὶ τὸν τόπο αὐτὸ τὸν βρῆκε ἐννέα χιλιόμετρα βορειοδυτικὰ τῆς

Πάφου, ἐκεῖ ὅπου μέχρι σήμερα εὐρίσκεται ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Νεοφύτου. Ἐπιθυμώντας νὰ ζήσει “μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ”, λάξευσε πάνω στὸν βράχο τὴν Ἐγκλείστρα του, τὴν ὁποία διαμόρφωσε ὅπως ὁ ἴδιος ἤθελε. Χώρισε τὸ συγκεκριμένο σπήλαιο σὲ δύο μέρη. Στὸ ἓνα μέρος τοποθέτησε Ἀγία Τράπεζα ἀπὸ μαρμάρινη πλάκα καὶ ἀφιέρωσε τὸ ἐκκλησάκι, πὺν διαμορφώθηκε, στὸν Τίμο καὶ Ζωοποιὸ Σταυρό, καὶ στὸ ἄλλο μέρος (στὸ βάθος) ἔφτιαξε τὸ κελλί του, ἓναν μικρὸ χώρο πὺν περιλαμβάνει τὴν κλίνη του, τὸ γραφεῖο του καὶ τὸν τάφο του. Σ' αὐτὸ τὸ κελλί ἔζησε περισσότερο ἀπὸ τὰ μισὰ χρόνια τῆς ζωῆς του ἐν νηστεία, ἀγρυπνία καὶ προσευχῇ, καλλιεργώντας ἀδιαλείπτως τὴ μνήμη τοῦ θανάτου καὶ προετοιμαζόμενος για τὴν ἀναχώρησή του για τὴν ἄλλη ζωή, τὴν αἰώνια. Ἡ Ἐγκλείστρα τοῦ Ἀγίου Νεοφύτου διασώζεται σὲ πολὺ καλὴ κατάσταση

μέχρι σήμερα, για να μάς υπενθυμίζει πώς ο άνθρωπος μπορεί να προσφέρει κυριολεκτικά “πάσαν την ζωὴν αὐτοῦ Χριστῷ τῷ Θεῷ”.

Γιὰ ἑντεκα χρόνια ἀφοσιώθηκε ὁ Ἅγιος Νεόφυτος στὴν ἀγαπημένη του ἡσυχία. Στὰ 1170 μ.Χ., ὅμως, σὲ ἡλικία 36 ἐτῶν, χειροτονεῖται πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν λόγιο ἐπίσκοπο Πάφου Βασίλειο Κίνναμο. Ἐκτοτε ἡ ζωὴ τοῦ Ἀγίου ἀλλάζει, ἀφοῦ ἀναγκάζεται νὰ γίνεи πνευματικὸς ὁδηγὸς καὶ πνευματικὸς πατέρας ἄλλων ἀνθρώπων. Τὸ ἀσκητήριό του, ἡ Ἐγκλείστρα του, μεταβάλλεται ἀρχικὰ σὲ μιὰ μικρὴ σκήτη καὶ σταδιακὰ σὲ κοινοβιακὴ μονή, ποὺ θὰ καταστεῖ ἀργότερα Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ μαζί μὲ τὶς Μονὲς τοῦ Κύκκου καὶ τοῦ Μαχαιρᾶ. Τὸ 1197 μ.Χ., ὄντας σὲ προχωρημένη ἡλικία, ἀποφάσισε ὁ Ἅγιος Νεόφυτος νὰ λαξεύσει στὸν βράχο πάνω ἀπὸ τὴν Ἐγκλείστρα του τὴν λεγομένη Ἀνωτέρα Ἐγκλείστρα ἢ Νέα Σιών, μὲ σκοπὸ νὰ διασφαλίσαι τὶς συνθήκες γιὰ συνέχιση τῆς ἡσυχαστικῆς του ζωῆς. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς λάξευσης τῆς Ἀνωτέρας Ἐγκλείστρας, ἔζησε ὁ Ἅγιος ἕναν ιδιαίτερα μεγάλο πειρασμό, ποὺ ἀπειλῆσε ἄμεσα τὴν ζωὴ του. Ἐνας ὁλόκληρος βράχος ἀποκολλήθηκε ἀπὸ τὴ βάση του καὶ ἔπεσε πάνω του. Τὸ κτύπημα ἦταν τόσο φοβερό, ὥστε δὲν πίστευε πὼς μποροῦσε νὰ ζήσει μετὰ ἀπὸ αὐτό. Τελικὰ διασώθηκε μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Τὴ διάσωσή του ἐξέλαβε ὡς μιὰ θαυμαστὴ ἐνέργεια τῆς πρόνοιᾱς τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, γι’ αὐτὸ καὶ περιέγραψε μὲ κάθε λεπτομέρεια τὸ περιστατικὸ αὐτὸ στὸ Βιβλίο τῆς Θεοσημείας (“Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην παραδόξως θεῖαν ἐπικουρίαν καὶ ἁώρου θανάτου ἀπαλλαγὴν ἐκ λίθου καὶ κρημοῦ, ἣν ἐσκευώρησε μὲν ὁ παμπόνηρος δαίμων, διεσκέδασε δὲ ὁ πανελεήμων Θεός, ὁ ζωῆς ἔχων καὶ θανάτου τὴν ἐξουσίαν”). Τὴν ἀνάμνηση τῆς Θεοσημείας, τῆς θαυμαστῆς δηλαδὴ διασώσεως τοῦ Ἀγίου Νεοφύτου κατὰ τὴν πώση του ἀπὸ τὴν Ἀνωτέρα Ἐγκλείστρα, ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας, ὅπως ἀναφέραμε πρὸ πάνω, στὶς 24 Ἰανουαρίου. Ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος μάλιστα συνέ-

τάξε τροπάρια γι’ αὐτὴ τὴν ἡμέρα.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔμαθε γράμματα μετὰ τὰ 18 του χρόνια, ὑπῆρξε, ὡστόσο, ἕνας πολυγραφώτατος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας. Θὰ μπορούσαμε χωρὶς ἀμφιβολία νὰ ποῦμε, ὅτι εἶναι ὁ πολυγραφώτερος συγγραφέας τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ στὴν Κύπρο. Στὰ συγγράμματά του περιλαμβάνονται πανηγυρικοὶ λόγοι, κατηχήσεις, κείμενα ἐρμηνευτικὰ βιβλίων τῆς Ἀγίας Γραφῆς κ.ἄ. Περιλαμβάνεται ἐπίσης ἡ Τυπικὴ του Διαθήκη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ μοναστηριακὸ κτητορικὸ τυπικὸ τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Νεοφύτου. Ἡ Τυπικὴ Διαθήκη, ποὺ ἀποτελεῖ, μᾶλλον, καὶ τὸ τελευταῖο ἔργο τοῦ Ἀγίου Νεοφύτου, συνετάχθη τὸ ἔτος 1214 μ.Χ.

Ὁ Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος κοιμήθηκε ἐν Κυρίῳ στὶς 12 Ἀπριλίου τοῦ 1219 μ.Χ. Μετὰ τὴν κοίμησή του, οἱ πατέρες τῆς Μονῆς του τοποθέτησαν τὸ Τίμιο Λείψανό του στὸν τάφο, ποὺ ὁ ἴδιος εἶχε λαξεύσει στὴν Ἐγκλείστρα του. Ἐκτισαν δὲ τοῖχο μπροστὰ ἀπὸ τὸν τάφο, ὥστε αὐτὸς νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ἐντοπιστεῖ, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος τοὺς εἶχε δώσει ἐντολή. Ἐκεῖ, λοιπόν, παρέμεινε τὸ Τίμιο Λείψανό του γιὰ περισσότερη ἀπὸ μισὴ χιλιετία, χωρὶς κανένας νὰ γνωρίζει τὴν ὑπαρξή του, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ τάφου του. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ προστατεύθηκε τόσο ὁ τάφος τοῦ Ἀγίου ὅσο καὶ τὸ Τίμιο Λείψανό του ἀπὸ τὴ μανία τῶν Ἀγαρηνῶν Τούρκων. Κατὰ τὸ ἔτος 1750 μ.Χ. ἀνευρέθη μὲ θαυμαστὸ τρόπο ὁ τάφος τοῦ Ἀγίου καὶ μέσα σ’ αὐτὸν τὸ Τίμιο Λείψανό του “ἔτι μετὰ τῆς ἐπιδερμίδος, περιεζωσμένον μετὰ ἀλύσεων, ὧν ἔφερε κατάσαρκα ὁ μακάριος ἐπὶ ζωῆς ... εὐωδίαν ἄρῳπον ἀναπέμπον”. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἐπεσυνέβη στὶς 28 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἐορτάζεται ἔκτοτε, ὅπως προανεφέρθη, ἡ εὑρεση καὶ ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ Τιμίου Λειψάνου τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλειστοῦ.

Ίστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σωφρόνιου Μιχαηλίδη

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΣΟΛΟΜΩΝ ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ

Μιά από τίς πιό σημαντικές ἐκκλησιαστικές παρουσίες στή Λεμεσό τοῦ 1930-1955 ὑπῆρξε ὁ οἰκονόμος τοῦ ἱ. ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Σολομών Παναγίδης. Ἡ παρουσία του ἄφησε πολύ δυνατά τὰ ἴχνη της στή θρησκευτική ζωὴ τῆς πόλης καὶ ἐπαρχίας κατὰ τὴν πιό πάνω εἰκοσιπενταετία, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἀρκετὰ χρόνια στή συνέχεια, ἀφοῦ οἱ μαθητές του ἦταν στίς μετέπειτα δεκαετίες οἱ κύριοι ἐκπρόσωποι τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς Λεμεσοῦ.

Ὁ πατὴρ Σολομών γεννήθηκε στήν Ἀμμόχωστο στίς 15/8/1893. Ἀργότερα ὁ πατέρας του ἐγκατέλειψε τὴν οἰκογένειά του καὶ ἡ μητέρα του ἀναγκάστηκε νά ἐργάζεται σκληρὰ γιὰ νά ἀναθρέψει τὰ τρία παιδιά της. Τό 1908 ὁ νεαρός Σολομών ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Σχολὴ Ἀμμοχώστου, καὶ ἀφοῦ ἐργάστηκε δυό χρόνια, ἐνεγράφη στό Παγκύπριο Ἱεροδιδασκαλεῖο τῆς Λάρνακος τό ὁποῖο ἴδρυσε τό 1910 ὁ Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης, ἀπὸ τό ὁποῖο ἀπεφοίτησε τό 1916 μέ ἄριστα. Κατὰ τὰ ἐπόμενα δύο χρόνια ἐργάστηκε στό Ἱεροδιδασκαλεῖο ὡς ἐπιμελητής καὶ διδάσκαλος (δίδασκε Νεοελληνικά, Γεωγραφία, Φυσικὴ, Γυμναστική, καὶ γιὰ ἓνα διάστημα, Ἀρχαία Ἑλληνικά), καί, ταυτόχρονα, Γραμματέας τῆς Μητροπόλεως Κιτίου στή Λάρνακα.

Ἀπὸ τό 1918 μέχρι τό 1929 ὁ Σολομών Παναγίδης ἐργάστηκε ὡς διδάσκαλος στό Καλό Χωριό Λεμεσοῦ καὶ στόν Ἅγιο Ἰωάννη τοῦ Ἀγροῦ, καθὼς καὶ γιὰ μικρὸ διάστημα (1922/23) στή Σωτήρα Ἀμμοχώστου. Κατὰ τό σχολικὸ ἔτος 1920/21 διέκοψε τὴν ὑπηρεσία του στήν Κύπρο, ὥστερα ἀπὸ ἐγκύκλιο τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης διὰ τῆς ὁποίας ἐξήτοῦντο ἱεροδιδάσκαλοι γιὰ τίς ἀπελευθερωθεῖσες ἐπαρχίες τῆς βορείου Ἑλλάδος, καὶ διορίστηκε διδάσκαλος στήν Κρίβα τῆς Μακεδονίας. Τόν Φεβρουάριο τοῦ 1926 ἔλαβε ἐνεργό μέρος στό Β' Διδασκαλικὸ Συνέδριο Πιτσιλιάς στό Καλό Χωριό, καὶ τόν Ἀπρίλιο τοῦ ἰδίου ἔτους στό Γ' Τοπικὸ Συνέδριο τῶν διδασκάλων Πιτσιλιάς στόν Ἀγρό (18/4/1926). Τό 1927 «ἀποστέργει» προαγωγή του τὴν ὁποία σύστηνε τό Γραφεῖο Παιδείας, διότι ἤθελε «νά ζήσει

ἀγροτικὸς διδάσκαλος». Μέσω τοῦ Νικοδήμου Μυλωνά πετυχαίνει παραμονή του στό Καλό Χωριό, στό ὁποῖο τελεῖ καὶ τό γάμο του μέ τὴ Μαρία Σωκράτους, στίς 22/8/1928. Τὴν 1/7/1929 ὁ Κιτίου Νικόδημος Μυλωνᾶς τὸν διόρισε ἱεροκέρυκα καὶ ἐλεγκτὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ταμείων καὶ τῆς διαχείρισης τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας σέ 38 χωριά τῆς Λεμεσοῦ μέ κέντρο τό Καλό Χωριό. Τελικὰ ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν Ἐκκλησία τὸν ὁδήγησε στήν Ἱερωσύνη. Στίς 29/1/1930 χειροτονήθηκε διάκονος στή Ζωοπηγὴ ἀπὸ

τόν Κιτίου Νικοδήμο Μυλωνά. Τήν επομένη, 30/1/1930, χειροτονήθηκε πρεσβύτερος από τόν Ν. Μυλωνά στό Καλό Χωριό, καί διορίστηκε Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος στά πύ πάνω 38 χωριά, καί τό 1931 μετετέθη στή Λεμεσό, ὡς Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Μητροπόλεως Κιτίου.

Μετά τά Ὀκτωβριανά καί τήν ἐξορία τοῦ Κιτίου Νικοδήμου Μυλωνά, ὁ πατήρ Σολομών ἐκτοπίστηκε ἀπό τήν Ἀγγλική διοίκηση στό Καλό Χωριό ὡς στενός συνεργάτης τοῦ Μυλωνά, γιά δεκαπέντε μήνες, ὅποτε τό 1933 ἐπέστρεψε στή Λεμεσό καί ἀνέλαβε καθήκοντα ἐφημερίου στόν ἱ. ναό Ἀγίας Τριάδος. Παράλληλα, ἀσκούσε καθήκοντα Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου καί προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου Λεμεσοῦ. Στίς 21/10/1934 προχειρίστηκε σέ οἰκονόμο καί πνευματικό ἀπό τόν Πάφου Λεόντιο. Ὡς Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος εἶχε τήν εὐθύνη τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῆς ἐπαρχίας κατά τά ἔτη τῆς ἐξορίας τοῦ Νικοδήμου Μυλωνά καί μετά. Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1933 ἱδρύσε τά πρῶτα Κατηχητικά Σχολεῖα στήν Κύπρο, στήν ἀρχή Κατώτερα καί Μέσα, καί στή συνέχεια Ἀνώτερα γιά τίς μεγάλες τάξεις τοῦ Γυμνασίου. Ἀπό τό 1933 μέχρι τό 1954 ὅποτε, γιά λόγους ὑγείας, ἀπεσύρθη, πέρασαν χιλιάδες νέοι ἀπό τά Κατηχητικά αὐτά. Ἀπό τό 1954 καί μετά, τό ἔργο του συνέχισαν παλιοί μαθητές του.

Τό 1937 ἄρχισε τίς πρῶτες στήν Κύπρο χριστιανικές Κατασκηνώσεις, πρῶτα στόν

Ἅγιο Ἰωάννη Ἀγροῦ, μετά στόν Ἅγιο Θεόδωρο Ἀγροῦ καί τελικά στόν Κακομάλλη, ὅπου ἀρχικά χρησιμοποιοῦσε τό οἶκημα τοῦ Δασονομείου μέχρι πού τό 1948 κατόρθωσε νά κτίσει ιδιόκτητο οἶκημα.

Τό 1939 ἱδρύσε στή Λεμεσό τήν πρώτη στήν Κύπρο ΟΧΕΝ («Ὁρθόδοξος Χριστιανική Ἐνωσις Νέων»). Ἀργότερα ἀκολούθησαν τό παράδειγμα του στά πύ πάνω καί οἱ ἄλλες πόλεις. Ἡ ΟΧΕΝ Λεμεσοῦ ὑπῆρξε ιδιαίτερα δυναμική καί πρόσφερε πολλά στήν κοινωνία τῆς Λεμεσοῦ.

Ἐν τῷ μεταξύ διορίστηκε καί Θρονικός Ἐπίτροπος τῆς Μητροπόλεως Κιτίου στή Λεμεσό. Στίς 25/5/1940 ὑπέγραψε μαζί μέ τούς ἄλλους Θρονικούς Ἐπιτρόπους ἐπιστολή πρὸς τόν Ἀγγλο Κυβερνήτη Οὐίλλιαμ Ντέννις Μπάττερσιλ, διά τῆς ὁποίας ἐζητεῖτο ἡ ἄρσις τοῦ διατάγματος ὑπερορίας τοῦ Μητροπολίτου Κυρηνείας Μακαρίου καί τῶν ἄλλων ἐξορίστων τοῦ 1931.

Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1946 ὁ πατήρ Σολομών μετεπῆδησε καί πάλι στήν Ἐκπαίδευση. Διορίστηκε στό Ἑλληνικό Γυμνάσιο Λεμεσοῦ ὡς καθηγητής βοηθητικῶν μαθημάτων (Θρησκευτικά, Φυτολογία καί Γεωγραφία), γι' αὐτό καί τήν 1/11/1946 ὑπέβαλε τήν παραίτησή του ἀπό τά καθήκοντά του στή Μητρόπολη (ὡς Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, Ἐλεγκτοῦ κ.ἄ.). Στό Ἑλληνικό Γυμνάσιο Λεμεσοῦ ὑπηρετήσε μέχρι τό 1954, ὅποτε ἀπεσύρθη ἀπό τήν ἐνεργό ὑπηρεσία γιά λόγους ὑγείας.

Θεῖες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ: Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κύριος Ἀθανάσιος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερὰ μονή Παναγίας Μαχαιρᾶ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερὰ μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου καί Ἀγίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀγίου Γεωργίου Συλίκου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 27 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Παντελεήμονος τῆς κοινότητος Κυβίδων.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου στό Γενικό Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή

Θεία Λειτουργία στό ιερό παρεκκλήσιο Ἀγίας Σκέπης στήν Ἱερὰ Μητρόπολη Λεμεσοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος τῆς κοινότητος Λιμνατίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό ιερό παρεκκλήσιο Ἀγίας Σκέπης στήν Ἱερὰ Μητρόπολη Λεμεσοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Ἐλεούσης τῆς κοινότητος Τριμίκλινης.

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης τῆς κοινότητος Πάνω Πλατρῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου τῆς κοινότητος Κυπερούνας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ιερὰ μονή Συμβούλου Χριστοῦ, ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς λειτουργίας τῆς μονῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλων Γαβριήλ καί Μιχαήλ τοῦ κατασκηνωτοῦ χώρου τῆς Μητροπόλεως στόν Σαῖττᾶ. Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυ-

Ἰουλίου, Αὐγούστου καί Σεπτεμβρίου

πνίας στήν ιερὰ μονή Παναγίας Μαχαιρᾶ. Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Λουβαρᾶ. **ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ:** Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Βουνίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας τῆς κοινότητος Ἀγροῦ.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίας Ζώνης τῆς κοινότητος Ἀπαισιᾶς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίας Ζώνης.

ΤΡΙΤΗ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Μάμαντος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος.

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, ἐπὶ τῇ ἁγιοκατατάξει τοῦ ὁσίου Ἰωσήφ τοῦ Ἠσυχαστοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητος Διερώνας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Γλυκιωτίσσης.

ΤΡΙΤΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΕΜΠΤΗ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέ-

σχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν ιερό ναό ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητος Πάνω Δευτερᾶς, προϊσταμένου τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα, ὁ ὁποῖος ἤγε τὰ ὀνομαστήριά του.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό μητροπολιτικό παρεκκλήσιο τῆς Ἀγίας Σκέπης.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητος Ἀκρωτηρίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τοῦ προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ὑποδοχή τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ ὁσίου Ἀμφιλοχίου τοῦ ἐν Πάτμῳ καί ἀκολούθως τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ιερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τοῦ προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀγίου Ἐλευθερίου Λεμεσοῦ, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας τέλεσε τό μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτου Κιτίου κυροῦ Ἀνθίμου.

ΠΕΜΠΤΗ 24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερὰ μονή Παναγίας Μαχαιρᾶ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς κοινότητος Λόφου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Νεοφύτου τοῦ συνοικισμοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

Θεῖες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Θεοφιλέστατου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀγίας Νάπας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀγίων Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου καί Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Τριχερούσας.

ΠΕΜΠΤΗ 16 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀγίας Μαρίνας Συνοικισμοῦ Καψάλου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀγίας Μαρίνας τῆς κοινότητος Ἑπταγώνιας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου τῆς κοινότητος Αὐγόρου. Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Προφῆτου Ἡλιοῦ τῆς κοινότητος Συκόπετρας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Προφῆτου Ἡλιοῦ Γερμασόγειας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῆς Ἀγίας Ἄννης Μέσα Γειτονιάς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 25 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητος Ἐπισκοπῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητος Κάτω Ἀμάντου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ

ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀγίου Παντελεήμονος τῆς κοινότητος Κυβίδων.

ΔΕΥΤΕΡΑ 27 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος στό Παλαιό Νοσοκομεῖο.

ΤΡΙΤΗ 28 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἀγίας Εἰρήνης τῆς Χρυσοβαλάντου στό Γενικό Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀγίου Μάμαντος τῆς κοινότητος Τραχωνίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητος Σανίδαας.

ΠΕΜΠΤΗ 6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητος Κάτω Μύλου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΤΡΙΤΗ 11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἀγίων Φωτίου καί Ἀνικῆτου τῆς κοινότητος Ἑπταγώνιας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Χρυσαιφυλιώτισσας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Πυργώτισσας τῆς κοινότητος Πύργου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ζωοδόχου Πηγῆς (Σαῖτιώτισσας).

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀγίων Κων-

Ἰουλίου, Αὐγούστου καί Σεπτεμβρίου

σταντίνου καί Ἑλένης τῆς κοινότητος Ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Φανουρίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Ἀγροῦ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Δυμῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Ζώνης Λεμεσοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Ζώνης τῆς κοινότητος Μονῆς.

ΤΡΙΤΗ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Μάμαντος τῆς κοινότητος Τραχωνίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Μάμαντος τῆς κοινότητος Τραχωνίου.

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητος Ἁγίου Ἰωάννη Πιτσιλιάς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβόλικου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστά-

τησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΤΡΙΤΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Ἰαματικῆς τῆς κοινότητος Ἀρακαπᾶ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος.

Τέλεσε τόν ἀγιασμό κατά τά θυρανοίξια τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητος Παρεκκλησιᾶς καί χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ πού ἀκολούθησε.

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητος Ἀκρωτηρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίου Εὐσταθίου τῆς κοινότητος Πραστειοῦ Κελλακίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Βουνίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς κοινότητος Πέρα Πεδίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Μηνᾶ.

ΔΕΥΤΕΡΑ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου συννοικισμοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

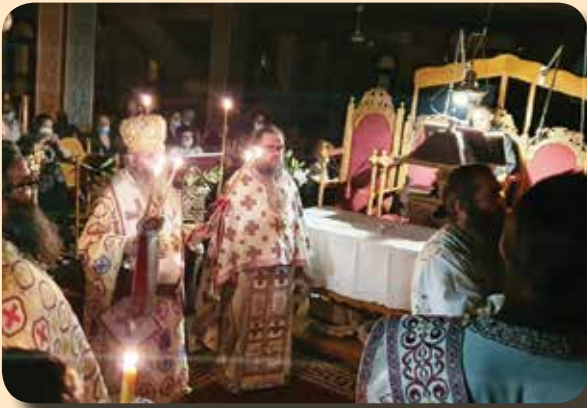

Τηρώντας όλα τὰ υγιεινομικά μέτρα πού ἐπιβλήθηκαν ἀπό τό Ὑπ. Ὑγείας, ἔνεκα τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ, πραγματοποιήθηκαν φέτος τὰ τριήμερα γιά νέους φοιτητές καί ἐργαζομένους. Τά τριήμερα πραγματοποιήθηκαν στίς κατασκηνωτικές ἐγκαταστάσεις τῆς Μητροπόλεώς μας στόν Σαϊττά, μέ τή γενική εὐθύνη τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδριτοῦ Φιλοθέου. Λόγω τῆς πανδημίας φέτος δέν ἔγινε καμμία κατασκηνωτική περίοδος γιά παιδιά ὅλων τῶν βαθμίδων.

Ἐπί τῇ ἀνακομδῇ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Νεκταρίου Ἐπισκόπου Πενταπόλεως, τελέστηκε τό βράδυ τῆς 2ας Σεπτεμβρίου πανηγυρική ἀγρυπνία στόν ὁμώνυμο ἱερό ναό τῆς πόλης μας. Τῆς ἀγρυπνίας προέστη ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, ἐνῶ τό ἀναλόγιο λάμπρυναν μέ τίς φωνές τους μαθητές τῆς σχολῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς τῆς Μητροπόλεώς μας, ὑπό τή διεύθυνση τοῦ

διδασκάλου αὐτῶν Ἱερολογιωτάτου Διακόνου Χριστόδουλου Ἀναξαγόρου. Φέτος συμπληρώνονται 100 χρόνια ἀπὸ τὴν ὁσιακὴ κοίμησιν τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου.

Μέ πανηγυρικὴ ἀγρυπνία πού τελέσθηκε τὴν Παρασκευὴ 4 Σεπτεμβρίου, ἐορτάσθηκε ἐκ μεταθέσεως γιὰ πρώτη φορά φέτος ἡ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Παναγίας Παντανάσσης. Τῆς Ἀγρυπνίας προεξήρχε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος καὶ συλλειτουργῆσε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος

Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος μαζί μέ ἱερεῖς τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας. Πλῆθος πιστῶν προσέτρεξε νά προσκυνήσῃ τὰ χαριτόβρυτα λείψανά του καὶ νά προσευχηθεῖ σ' αὐτό τὸν μεγάλο σύγχρονο Ἅγιο τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τήν Κυριακή 13 Σεπτεμβρίου, παραμονή της έορτής της Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος τέλεσε τὰ θυρανοίξια παρεκκλησίου, πού βρίσκεται στήν Παρεκκλησιά καί τιμᾶται στόν Τίμο Σταυρό και χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ πού ἀκολούθησε.

Τήν Πέμπτη 10 Σεπτεμβρίου, ἑορτή τοῦ Ὁσίου Ἡσαίου τοῦ κτήτορος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, ἑορτάζει τὰ ὀνομαστήριά του ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐας. Στό Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο πού τελέστηκε στόν ἱερό ναό τοῦ Ἀγίου Γεωργίου στήν Πάνω Δευτερά, συμμετείχαν καί ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος καί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος.

Τήν Κυριακή 20 Σεπτεμβρίου τό ἀπόγευμα, ἡ κοινότητα Βουνίου ὑποδέχθηκε τήν ἱερά εἰκόνα τῆς Παναγίας Περαιβουνιώτισσας. Τήν εἰκόνα ὑποδέχθηκε στόν περίβολο τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Βουνίου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπί-

σκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος καί πλήθος πιστῶν. Στή συνέχεια ἀκολούθησε ἡ παράκληση πρὸς τὴν Παναγία Περαβουνιώτισσα, ἡ εἰκόνα τῆς ὁποίας θά παραμείνει μόνιμα στὸν ναό. Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι πολὺ κοντὰ στὴν κοινότητα ὑπάρχει παρεκκλήσιο, τὸ ὁποῖο ἀνήγειραν οἱ κάτοικοι ἀφιερωμένο στὴν Παναγία Περαβουνιώτισσα.

Ἡ πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ ἔφερε σημαντικές ἀλλαγές στὴ ζωὴ ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότη-
τας. Οἱ τρόποι πού λειτουργοῦμε στὴν καθημερινότητά μας ἔχουν ἀλλάξει. Ἡ ἐκκλησία μας
ὅμως συνεχίζει ἀπρόσκοπτα τὸ λειτουργικὸ, κηρυκτικὸ καὶ κατηχητικὸ τῆς ἔργου προσαρ-
μοζόμενη στὰ νέα δεδομένα. Γιά νά συζητηθοῦν τὰ θέματα πού προκύπτουν ὅσον ἀφορᾷ
τὰ θέματα τῶν κατηχητικῶν μας συνάξεων, τὸ Γραφεῖο Νεότητος τῆς Μητροπόλεώς μας
ὀργάνωσε τηλεδιάσκεψη τὴν Πέμπτη 24 Σεπτεμβρίου, μέ τοὺς ὑπευθύνους Χριστιανικῆς
κινήσεως καὶ κατηχητές τῆς Μητροπόλεώς μας. Στὴν τηλεδιάσκεψη συμμετεῖχε καὶ ὁ Θεο-
φιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, ὁ ὁποῖος καὶ ἀντήλλαξε ἀπόψεις μέ τοὺς
ὑπόλοιπους συμμετέχοντες.

Τὴν πρώτη Ὁμαδική Συμβουλευτική τους Συνάντηση (ΟΣΣ) εἶχαν, τὸ πρωὶ τοῦ Σαββάτου 26 Σεπτεμβρίου, οἱ μεταπτυχιακοὶ φοιτητές τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Λευκωσίας, στὸ «Κέντρο Μάθησης» τοῦ Προγράμματος, τὸ ὁποῖο στεγάζεται στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, στὸν περίβολο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς. Ἡ Συνάντηση ξεκίνησε μὲ τὸν καθιερωμένο ἀγιασμό γιὰ τὴν ἐναρξη τῆς νέας ἀκαδημαϊκῆς χρονιάς, τὸν ὁποῖο τέλεσε, ἐκ μέρους τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου, ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Φιλόθεος.

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος μετέβη στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ στὴν Ἱερὰ Μεγίστη Μονὴ Βατοπαιδίου, ὅπου συμμετείχε στοὺς ἐορτασμοὺς ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ Ἁγίου Εὐδοκίμου τοῦ Βατοπαιδινοῦ καὶ συλλειτούργησε μὲ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Θεόκλητο. Κατὰ τὴν παραμονή του στὸ Ἅγιο Ὄρος ἐπισκέφθηκε διάφορες μονές καὶ κελλιὰ.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὁ ἅγιος Καλλίνικος Μητροπολίτης Ἑδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας

Συγγραφέας: Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου

Ἐκδόσεις: Ἱερά Μονή Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας)

Μεταξὺ τῶν ἁγίων Ἐπισκόπων πού λάμπρυναν τό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας συγκαταλέγεται μιά ὁσιακή μορφή, ὁ νέος ἅγιος Ἐπίσκοπος, ὁ Μητροπολίτης Ἑδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας Καλλίνικος, τόν ὁποῖο πρόσφατα ἀγιοκατέταξε τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο κατόπιν προτάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τό βιβλίό αὐτό τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, μᾶς δίνει τὴν αὐθεντικὴ μαρτυρία ὅτι ὁ ἅγιος Μητροπολίτης Ἑδέσσης Καλλίνικος ἦταν μιά μεγάλη ἐκκλησιαστικὴ μορφή μέ ὁσιακή βιοτὴ καὶ ὁσιακά τέλη. Ἦταν ἓνας ἀσκητὴς Ἐπίσκοπος, ἓνας ἄρχοντας τῆς ἀγάπης, μέ ὀρθόδοξο φρόνημα καὶ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος, μέ ἱεραποστολικὸ ζήλο, πού ἀπέσπασε τὴν ἀγάπη τοῦ ποιμνίου του καὶ κόσμησε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Μέ τὴ μεταμορφωμένη του ζωὴ καὶ τόν ἀναγεννητικὸ του λόγο ἔδωσε σέ ὅσους τόν γνώρισαν, ἀλλὰ καὶ στίς ἐπόμενες γενιές τό ζωντανό παράδειγμα τῆς κατὰ Χριστόν ζωῆς. Οἱ θαυματουργικὲς ἐπεμβάσεις του, τὰ πάμπολλα σημεῖα τῆς παρουσίας του καὶ οἱ πολλές θεραπείες τῶν ἀσθενειῶν μαρτυροῦν «ἔργῳ καὶ λόγῳ» τὴν ἀγιότητά του.

«Ὅταν σημάνουν οἱ καμπάνες...»

Οἱ τρεῖς πασχάλιοι μάρτυρες τῆς Ὀπτινα

Ἱερομόναχος Βασίλειος, Μοναχὸς Θεράπων,

Μοναχὸς Τρόφιμος

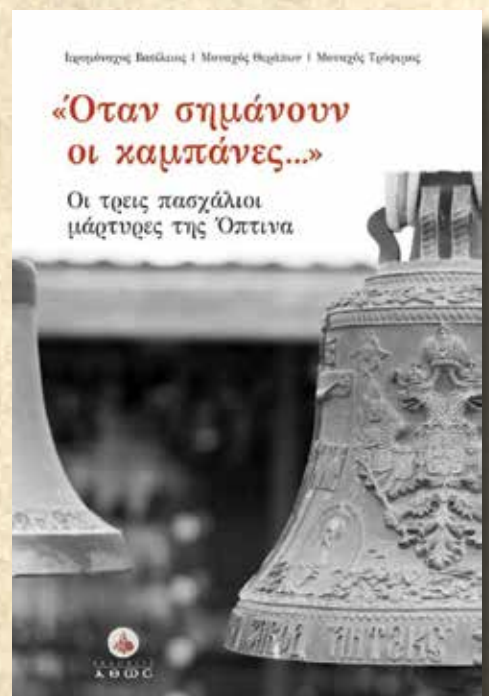
Ἐκδόσεις: ΑΘΩΣ

Κυριακὴ τοῦ Πάσχα τοῦ 1993: στό καμπαναριό καὶ τὴν αὐλὴ τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ὀπτινας τρεῖς μοναχοί, ὁ ἱερομόναχος Βασίλειος, ὁ μοναχὸς Θεράπων καὶ ὁ μοναχὸς Τρόφιμος ἔχασαν τὴ ζωὴ τους κάτω ἀπὸ τό μαχαίρι ἐνὸς ἀντίθεου δολοφόνου.

Τό μύρο, πού ἀνέβλυσαν οἱ σταυροὶ τῶν μνημάτων τους, μᾶς ὑπέδειξε πολὺ γρήγορα τὴν παρουσία τῶν τριῶν μαρτύρων ἐνώπιον τοῦ Κυρίου.

Μέσα ἀπὸ ἡμερολογιακά τους κείμενα, προσωπικὴ ἀλληλογραφία ἀλλὰ καὶ μαρτυρίες καὶ θαύματα, ἃς παρακολουθήσουμε δυνατές στιγμές τῆς ζωῆς τῶν τριῶν, θαυμαστῶν, σύγχρονών μας μαρτύρων. (Ἀπὸ τὴν παρουσίαση στοῦ ὀπισθοφυλλοῦ τοῦ βιβλίου).

Τό βιβλίό ἐκδίδεται μέ τὴν εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Ἀντωνίου Ἀριζόνας καὶ περιέχει ἐγχρωμο παράρτημα μέ φωτογραφίες ἀπὸ τὸν βίο τῶν μαρτύρων.

ISSN 1986 - 1737